

„Žijeme v realitě, kterou známe... ale co když vedle ní tiše
dýchají jiné světy — a každý z nich se považuje za ten jediný
skutečný?“

Noc v Praze

Viera Slepčíková

Tato publikace neprošla grafickou,
redakční ani jazykovou úpravou
ze strany vydavatelství.

Vydal powerprint s.r.o.
pod značkou Bookla,
v Praze roku 2026.

Bookla@powerprint.cz

www.bookla.cz

Tisk: powerprint s.r.o., Brandejsovo náměstí 1219/1
165 00 Praha 6-Suchdol

Vydání první

ISBN 978-80-7705-084-5

Své první dvě knížky jsem psala jako terapii.

V té terapii jsem objevila radost i klid, dotek ticha a prostor, ve kterém se dá znovu nadechnout.

A tak vzniklo i mé třetí dílo – tentokrát ne z bolesti, ale z lásky.

Jako pocta mému manželovi.

A dnes? Dnes už píšu jen pro radost.

Pro ten tichý úžas, relax a sílu, kterou jsem ve psaní našla.

Předmluva

Jsou chvíle, kdy se svět nepatrně posune. Nikdo si toho nevšimne, jen duše, která je zrovna příliš unavená, aby držela hranice mezi tím, co je a co se jen zdá být. Někdy stačí zavřít oči v cizím městě, v obyčejném pokoji, kde se mísí smích žen, večerní ticho a vzdálené ozvěny ulic... a mezi posledním nádechem bdělosti a prvním dotekem snu se otevře něco, co se otevírá jen zřídka.

Některé dveře se neotevrou klíčem. Otevře je jen okamžik, který nás zastihne nepřipravené — a přesto přesně tam, kde máme být. A pak už se nedají zavřít zpět jen tak, že se nic nestalo.

Tento příběh začíná v čase, kdy šest žen vyrazí na obyčejnou cestu. Ale některé cesty nejsou obyčejné. Některé večery mají v sobě puklinu, do níž vpluje světlo z jiných míst, a člověk se až později odváží přiznat, že cítil, jak se realita na okamžik nadechla jinak.

A tak tu stojí úvod k vyprávění, které se nerodí z logiky, ale z ticha. Z náznaků, které se zachytí o nitro jako neviditelné pířko.

Z pocitu, že někdy je pravda skrytá v tom, co nedokážeme vysvětlit.

A z jemného tušení, že nic není tak docela pevné, jak se zdá.

Směr Praha!

Konečně jsem se dočkala. Nastal den, kdy jsem se s kamarádkami vydala na cestu do Prahy, abych navštívila divadlo Lucie Bílé. Lucinky — zpěvačky, kterou obdivuji od jejích začátků.

A to, že teď sedíme (pokud se tomu tak dá říkat, protože jsem samozřejmě zapoměla koupit místenky) ve vlaku směrem do hlavního města, za to může moje kamarádka Kačenka. Jak to vlastně celé začalo?

Letos v červnu jsem úspěšně dokončila vysokou školu a loni jsem oslavila věk, který se u dam většinou taktně obchází. Ale já jsem já — neřeším to a klidně nahlas přiznám, že už nesu na zádech pět křížků. Spojila jsem tedy obojí a uspořádala oslavu. Kačenka mi tehdy darovala krásné dárečky od Lucky Bílé a my dvě jsme se rozhodly, že se za ní do divadla vypravíme společně, jednak proto, že by neměl kdo hlídat naše dvě pěstounské holčičky, a taky proto, že můj Štefan není zrovna společenský tvor a cestování dvakrát nemusí.

Hned se k nám přidala spolupracovnice Lenka, a tak jsem na webu divadla zamluvila tři místa v první řadě na vystoupení „Maminy“ dne 8. listopadu. Později se o našem plánu dozvěděla i švagrová a chtěla jet také. No, a tak je nás nakonec šest.

Já — padesátiletá matka, pěstounka a manželka.

Katka — o pár let mladší maminka tří školou povinných dětí, která vzala svou čtrnáctiletou Viktorku. S Katkou nás pojí nejen pevné přátelství, ale i to, že Štefanův syn Ondřej žije s její dcerou Markétou. Ta má dvojčata Ellenku a Esterku, vrstevnice naší pětileté Scarlet.

Dále švagrová Halina, Štefanova sestra, se svou patnáctiletou Viktorkou.

A nakonec Daška — Halinina tchyně, vzdělaná a velice

společenská dáma, která zná Prahu jako své boty, protože zde žije její sestra.

Trochu nesourodá skupina, ale všechny nás spojuje humor... a láska k Lucii Bílé.

Cesta vlakem byla dlouhá a zrovna pohodlnosti nepřála, ale náladu mi to nezkažilo. Povídaly jsme si o všem možném — hlavně o odchodu našich dvou starších pěstounských dívek. Přemítaly jsme, jaký asi bude zamluvený apartmán, jak to tam bude vypadat, jak půjdeme do divadla a co podnikneme potom.

Já jsem byla naprosto přesvědčená, že představení začíná v 15:00. Vstupenky jsem měla uložené ve dvou souborech — objednávala jsem je totiž na dvakrát — a nijak mě nenapadlo, že bych se mohla splést.

Když jsme dorazily k domu, kde jsme měly bydlet, zadala jsem do malého klávesového panelu u dveří kód, který mi přišel v SMS. A pak jsme vešly dovnitř.

Vstupní chodba byla jako z jiného světa.

Strop zdobil honosný křišťálový lustr, jehož světlo se lámalo v desítkách skleněných hran a házelo na stěny měkké odlesky.

Po obou stranách se táhly nádherné reliéfy — velké, monumentální, starodávné. Postavy vytesané do kamene se zdály být skoro živé, z výšky nás pozorovaly, když jsme stoupaly po širokém schodišti.

Zelenkavý odstín stropu a stěn působil uklidňujícím dojmem, kontrastoval s temnými dlaždicemi obloženými podél schodů.

Malá světla u podlahy vrhala jemné paprsky, které zvýrazňovaly každý detail reliéfů i historické ozdoby, jež lemovaly oblouky nad námi.

Celé to působilo jako vstup do dávného paláce — elegantní, honosné, zvláště tiché.

Náš apartmán byl úplně nahoře, a tak jsme se vydaly vzhůru.

Když jsme otevřely dveře apartmánu, ovanul nás závan čistoty a jemné vůně dezinfekce — takový ten první, uklidňující signál, že jsme na místě, kde se někdo opravdu stará. Udělaly jsme pár kroků dovnitř a přede mnou se otevřel prostor, který jsem absolutně nečekala.

Bylo to jako vstoupit do útulného podkrovního království.

Hned za malým zádveřím se schodiště stáčelo dolů do menšího obývacího pokoje. Dřevo masivních trámů se křížilo nad hlavou jako střešní katedrála a světlo, které sem pronikalo okny, zvýrazňovalo jejich teplou kresbu.

V dolní části se rozprostírala útulná obytná zóna:

kuchyňský kout s bílými skříňkami, jednoduchý dřevěný jídelní stůl obklopený čalouněnými židlemi, pohodlná sedací souprava a masivní dřevěný konferenční stůl, který sem patřil odjakživa. Odtud vedly také dveře na malou terasu, odkud byl výhled hluboko do dvora mezi střechami a balkóny ostatních bytů — místo působilo zároveň městsky i intimně.

Vlevo od schodiště se otevírala další část apartmánu — krásná, tajemná podkrovní ložnice. Strop se tam skláněl nízko a tmavé trámy vytvářely strukturu, která celé místnosti dodávala osobitý charakter. Šest dokonale ustlaných bílých lůžek bylo rozestavených jako v tichém klášteře, vše úhledné, čisté a symetrické. Po stranách stály komody a světla připevněná přímo na trámy vrhala měkké, teplé světlo.

A samozřejmě nechybělo ani zázemí: v této části byla samostatná koupelna se sprchovým koutem. Druhá koupelna, prostornější, se nacházela na chodbičce — s vanou, toaletou a jemným světlem, které dopadalo na dlaždice a činilo prostor příjemně klidným.

Celý apartmán působil jako domov na jedinou noc, ale takový, na který se nezapomíná.

Propojení dřeva, světla a čistoty vytvářelo atmosféru bezpečí...

a možná i lehkého tajemství, které v tom podkroví čekalo na svůj okamžik.

Na přípravu jsme měly jen něco málo přes hodinu. V apartmánu to rázem vypadalo jako v rychlokurzu krásy — všude se válely kosmetické taštičky, kartáče na vlasy a oblečení odložené na poslední chvíli. Každá z nás se snažila stihnout svůj malý zázrak proměny.

Rychle jsme se převlékly, namalovaly, učesaly... a bylo až zvláštní sledovat, jak se unavené cestovatelky během pár minut mění v krásné, sebevědomé ženy. Je fascinující, co dokáže trocha péče, světlo odpoledního slunce a dobrá nálada.

Když jsme vyšly na terasu, město se před námi rozevřelo v tlumeném zlatavém světle. Střechy domů se leskly jako mozaika, komíny vrhaly dlouhé stíny a v dálce se rýsovalo panorama Prahy. Udělaly jsme pár fotek — smály se, pózovaly, ukazovaly si výhledy, jako by ten okamžik měl trvat věčně.

A možná právě tady, na té střeše s výhledem na staré město, jsem si uvědomila, že člověk může vypadat opravdu krásně... když se nejen upraví, ale hlavně když se cítí dobře.

Do divadla to bylo podle navigace asi pětadvacet minut, ale vyrazily jsme dřív. Katka s Viktorou kráčely po mostě a hltaly každý pohled na Vltavu a na Prahu, fascinovaly je i ty nejmenší detaily — lodě, světlo na hladině i řady domů na protějším břehu. Obě působily šťastně a uvolněně, každá po svém.

Pro Katku to byl první opravdový výlet po téměř dvaceti letech — sama, bez manžela, bez dětí, bez věčného kolotoče povinností. Najednou nemusela hlídat, starat se, řešit. Jen být. A ten pocit z ní doslova vyzařoval.

Její dcera Viki, čtrnáctiletá slečna s rozzářenými očima, si výlet užívala po svém — s vědomím, že bude mít ve škole o čem vyprávět a že tentokrát je to hlavně její den.

Halina, manželka, máma, dcera, podnikatelka, šéfová — žena, která nese tisíc rolí najednou — pojala výlet jako vzácné zastavení. Relax. Chvíli bez shonu, bez starostí o nemocného otce, bez vedení lidí v práci a podpory manžela, který právě rozjížděl další podnik. Bylo vidět, jak si ten vzduch svobody užívá.

Viktorka, její druhá dcera, byla v Praze s babičkou Dášou už nesčetněkrát, a tak to brala s nadhledem. Ale úsměv, který jí pohrával na tváři, prozrazoval, že si to užívá stejně jako ostatní.

A Dáša? Konečně mohla zúročit všechny své znalosti a zkušenosti s Prahou, ukazovala, vysvětlovala a my ji poslouchaly s upřímným nadšením.

Cestou jsme samozřejmě fotily, smály se a povídaly. Slunce hrálo na hladině Vltavy a já, i když unavená, jsem cítila obrovské nadšení. Srdce mi bušilo radostí z toho, že už za chvíli poprvé uvidím naživo umělkyni, kterou obdivuji celý život.

Do divadla vedla dlouhá chodba a po jejích stranách visely plakáty se známou tváří. Usmívala se z každého z nich, a čím blíž jsem byla, tím víc jsem cítila, jak se mi v hrudi zvedá nervozita.

Otevřela jsem v telefonu e-vstupenky a mladinké uvaděčky nám je ochotně naskenovaly.

Jedna z nich se na mě mile usmála:

„Ale vy to máte až na sedmou.“

Zůstala jsem stát s otevřenou pusou.

„No...“ otočila jsem se na holky, „asi se musíme jít na chvíli flákat po městě.“

Některá z nich hned přidala: „Jasně, žádný problém. Najíme se.“

A tak jsme se zasmály, otočily na podpatku a vyrazily zpátky do ulic Prahy – s volným časem, který jsme vůbec nečekaly, a s lehkostí, která k tomu zvláštnímu dni prostě patřila.

Zapadly jsme do první restaurace, která nebyla přeplněná lidmi. Bylo nám vlastně jedno, kam si sedneme — hlavně někam v klidu, kde si můžeme odložit bundy a na chvíli vydechnout. Já jen pivo; na jídlo jsem neměla ani pomyslení. Nervozita i nadšení ve mně pořád duněly jako dva nesladěné bubny.

Restaurace byla zasazená přímo pod podloubím starého domu. Stěny působily, že tu stály stovky let — syrové, mírně vlhké a hrbolaté. Když jsem se omylem opřela o jednu z nich, kousek omítky se mi odrolil pod prsty. A přesto to nebylo nepříjemné. Naopak, bylo v tom cosi starobylého, těžko popsatelného. Atmosféra, kterou by člověk marně hledal jinde.

Světlo tu bylo slabé, tlumené, mohlo se zdát, že přichází z jiného času. Vzduch byl plný historie a něčeho, co jsem nedokázala přesně pojmenovat. A právě v tom zvláštním tichu Halina pozvedla oči od stolu a tiše řekla:

„Dějã vu.“

Podívaly jsme se na ni — a pak na sebe.

Měla pravdu.

Byl to zvláštní pocit. Jakási chvíle, kterou jsme ještě neprožili, protože se teprve stane. A přesto tam byla. Jemný otisk budoucnosti, který nás zachytil dřív, než jsme ho stihly pochopit.

Bylo čtvrt na sedm a já už nedočkavostí skoro poskakovala. Chtěla jsem jít do divadla. A tak jsme se zvedly a vyrazily. Když mi mladoučká ruka uvaděčky naskenovala vstupenky a řekla „Nenalezeno“, zamotala se mi hlava. Jak — nenalezeno? Teprve tehdy jsme zjistily, že část vstupenek byla na třetí odpoledne a část na sedmou. A ty hned u pódia, ty, ... byly

naštěstí teď. Holky se smály a říkaly, ať jdu dovnitř já, že přece dnes jde hlavně o mne.

V tu chvíli k nám přistoupila velmi elegantní, upravená paní — zřejmě manažerka. I když byla chyba jednoznačně na mé straně, jen se usmála, nechala si vše vysvětlit a nabídla nám jiná místa. Moje sedadlo číslo 1 v první řadě u pódia zůstalo, protože ta tři večerní místa byla v pořádku. Holky to braly s humorem, já se pořád omlouvala a nechápala, kde jsem to popletla.

Když jsme pak stály u vysokého stolku a čekaly na otevření sálu, se sklenkou v ruce, stalo se něco zvláštního. Na okamžik se svět kolem nás zastavil... a pak se o pár vteřin vrátil zpět. Ten moment napnutí, to čekání, že mě od umělkyně dělí už jen pár krůčků, jsem prožila dvakrát za sebou.

Byl to podivný úsek času — krátký, ale intenzivní.

Připisovala jsem to zážitkům dne, únavě, adrenalinu.

Ale vřavu holek jsem najednou slyšela tlumeně, jako kdyby přes oponu. A já jen stála, držela skleničku a promítala si, jaké to bude — až ji uvidím. Poprvé. Naživo.

Když jsme se konečně usadili, šum v sále pomalu utichl. Světla se ztlumila, publikum zadrželo dech... a jeden jediný paprsek dopadl na prázdné místo na pódiu.

A pak se opona lehce pohnula.

A vystoupila ona.

Drobná, jemná, téměř éterická. Ale ve chvíli, kdy promluvila, naplnila celé divadlo tak ohromnou silou, že se prostor kolem nás rozzářil. Její hlas byl čistý a pevný, laskavý a hřejivý. Nesla se v něm radost, zkušenost, klid i neuvěřitelný optimismus, který člověka zasáhl ještě dřív, než stačil vůbec dýchat.

Katka, sedící vedle mě, okamžitě něco vyhrkla o mojí knížce, a já se na chvíli cítila trapně. Ale ten pocit rychle zmizel. V její přítomnosti nebylo možné cítit nic jiného než čisté, upřímné

dobro. Měla dar naplnit sál energií, která vás vzala do náruče, aniž jste si to uvědomili.

Vystoupení bylo neskutečné. Smály jsme se tak, až nás bolely tváře, a slzy nám tekly při okamžicích dojetí, kdy se dotkla toho nejhlubšího v nás. Věděla jsem, že tuhle ženu budu obdivovat po zbytek života — a mnohem více, než kdykoli předtím.

Potlesk ve stoje byl ohlušující. Ona stála uprostřed jeviště, držela se s ostatními za ruce, děkovala... a pak jako by se něco jemně změnilo. Pustila jejich ruce, vykročila ke mně, zastavila se těsně přede mnou a já cítila, jak se mi podlomila kolena. Podávala mi růži.

„Dáte mi tu knížečku?“ zeptala se mě s laskavostí, která probodla i to nejskrytější místo v duši.

Podala jsem jí ji. Ruce se mi třásly. Ona ji vzala, zvedla nad hlavu, ukázala ji celému sálu a znovu poděkovala publiku za potlesk. V tom gestu bylo víc lidskosti, něhy a pokory, než dokážu kdy popsat.

Charismatická v každém pohybu.

Laskavá v každém pohledu.

Opravdová v každém slově.

Rozplakala jsem se. Katka mě objala a společně jsme vyšly ven — a ve mně cosi navždy zůstalo.

Vyšly jsme z divadla do chladného večerního vzduchu a vydaly se zpátky směrem k mostu. Holky byly plné dojmů, rozesmáté a nadšené, zatímco já jsem kráčela vedle nich napůl přítomná, napůl stále unesená tím, co jsme právě zažily. Měla jsem pocit, že se mi svět ještě pořád lehce houpe pod nohama.

Karlův most byl, jako vždy, naprosto přečpaný lidmi. Davy proudily z obou stran jako neustávající řeka – turisté se zastavovali u každého výhledu, fotili každou sochu, bavili se mezi sebou, naráželi do nás a vytvářeli neustálý šum cizích

jazyků. Bylo to chaotické, hlučné, těsné. Připadalo mi, že se mezi nás vešla púlka světa.

A přesto jsem měla zvláštní pocit, že jsem od toho všeho oddělená.

Že mezi mnou a davem stojí něco neviditelného.

Vníkala jsem pohyb lidí, jejich gesta, smích, ale zvuky ke mně doléhaly ztlumeně – jako když se člověk dívá na film, kde někdo stáhl zvuk o dva stupně dolů.

Procházely jsme kolem jedné ze soch a já jen letmo sklopila oči ke kamennému podstavci. Mezi škrábací, starými stopami času a nečistotou turistů jsem zahlédla malou rytinu spirály. Nebyla to šmouha. Nebyl to flek. Byla to přesná, jemná spirála, vyrytá do kamene, stáčeující se doleva.

„Vidíte to?“ zeptala jsem se, ale holky byly o pár kroků přede mnou, smály se Halinině poznámce a snažily se prodírat davem dál. Nikdo se neohlédl. Udělala jsem krok blíž.

A spirála se lehce zaleskla, na vteřinu ji ozářil paprsek. Jenže žádné světlo od lampy sem nedopadalo. Stála jsem přesně na hranici stínu. Nebylo tam nic, co by mohlo světlo odrazit. Zamrkala jsem. Lesk zmizel.

Spirála se změnila zpět v obyčejnou rýhu ve starém kameni. Nebo se tak aspoň tvářila.

Rozrušil mě náhlý zvuk za zády. Tři kroky. Jasně, krátké, rozhodné. Tak blízko, že jsem téměř cítila přítomnost toho, kdo je udělal. Otočila jsem se rychle. Nikdo tam nebyl.

Jen masa turistů, světla, ruch, šumící Praha. Nic zvláštního. A přesto... bylo to jiné. Byl to přesně ten okamžik, kdy se svět nepatrně posune. Jako když někdo otočí malým kolečkem a realita přeskočí o jeden zoubek.

„Pojď už!“ zavolala na mě Katka.

Dav mě pohltil, než jsem stihla cokoliv říct. A já vykročila dál, s myšlenkou že se vlastně nic nestalo.

Ale něco se stalo. A já to cítila v každém kroku až do chvíle, kdy jsme dorazily k apartmánu.

V apartmánu bylo teplo a přítmí, které mi po celém dni připadalo jako náruč. Holky ještě chvíli povídaly, smály se, přehrávaly si v hlavě zážitky z divadla — jenže mně už tělo vypínalo. Každý sval byl unavený, každá myšlenka pomalá. „Já si půjdu už lehnout,“ oznámila jsem a ani jsem nečekala odpověď.

Vyšlápala jsem nahoru do podkroví, kde tma visela pod nízkým stropem jako měkká látka. Uvnitř byla tichá vůně čistého prádla a dřeva.

Svalila jsem se na postel a zavřela oči. A svět se začal potichu měnit. Ne hned. Ne náhle.

Ale tiše... tak, jak padá mlha na hladinu vody.

Nejdřív jsem ucítila zvláštní tíhu na hrudi, tak jemnou, že jsem nebyla schopná rozlišit, zda je to únava nebo něco jiného. Pak se ke mně donesl zvuk — ne hlas holek, ne vzdálené kroky, ale něco jako hluboké rezonující hučení, které se ozývá těsně pod prahem slyšitelnosti. Hučení, které člověk cítí spíš v kostech než v uších.

Chtěla jsem otevřít oči, ale víčka byla těžká.

A tak jsem se jen nechala unášet tou zvláštní vlnou.

Probudila jsem se do ticha. Tak hlubokého, že jsem na pár vteřin nevěděla, jestli vůbec dýchám. Otevřela jsem oči a prvním, co jsem uviděla, byl strop. Ten samý strop. Ty samé trámy, které jsem si pamatovala z večera. Vůně čistoty, dřeva a měkké přítmí... všechno bylo přesně tak, jak jsem usínala. A přesto něco nebylo v pořádku. Posadila jsem se pomalu, jako bych se bála, že prudší pohyb někoho probudí. Pokoj vypadal... známě. Dokonce až bolestně známě. Ale nebyl to ten podkrovní prostor se šesti postelemi, kde jsme spaly s holkami. Teď tu byla jediná postel — ta moje. A všechno, co bylo kdysi otevřené a vzdušné, bylo teď rozdělené stěnami.

Vlevo ode mě byly nově vsazené dveře s mléčným sklem — tam byl pokoj mojí mámy. Vpravo další dveře, tmavší, pevné, vedly do pracovny s knihovnou. A přede mnou malá chodbička, která spojovala všechny tři místnosti v jeden byt. Něco mě zabořilo na hrudi. Byla to kombinace déjà vu a vzpomínky, která ještě nestačila vyblednout. Vzpomněla jsem na Katku. Na Viktory. Na Halinu a Dášu. Na náš smích. Na sílu okamžiku, kdy stála přede mnou ta úžasná umělkyně a podávala mi růži. Všechno to bylo tak živé... až příliš živé. Ale pak jsem pohlédla kolem sebe a zároveň ve mně vystala jiná, stejně silná jistota: tenhle pokoj přece znám. Tohle je můj pokoj. Ten, ve kterém žiju už roky. Otevřela jsem dlaně. Trochu se mi třásly.

„Mami?“ zavolala jsem nejistě.

Z vedlejšího pokoje se ozvalo zašustění, pak tiché zakašlání. Zvuk, který jsem znala celý život. Zvuk mojí sedmdesáti tříleté mámy, která teď se mnou žila ve stejném bytě. Na okamžik se mi podlomila kolena, i když jsem seděla. Dva světy se ve mně srazily jako dvě vlny o břeh.

Holky. Divadlo. Most.

A tady — pokoj, který znám odjakživa, mámin dech za stěnou, knihovna, kterou jsem už tolikrát uklízela.

Byla jsem mezi tím vším, rozdělená stejně jako ten podkrovní prostor, který se stal třemi místnostmi. Ale nemohla jsem říct, co bylo vlastně pravdivé.

Když jsem vešla do koupelny, svět se ještě víc míchal. Byla plná našich věcí — ručníky různých barev, mámin pleťový krém, který používá dvacet let, moje oblíbená vůně, zubní kartáčky vedle sebe v jednom kelímku... každá drobnost byla otiskem společných let. Tak známých. Tak hluboce zakořeněných. A přitom jsem cítila, zvláštní pocit, že se mi někdo před hodinami dotkl mozku a přepsal část vzpomínek.

Opláchla jsem obličej studenou vodou. Ta byla jediným pevným bodem. Skutečným.

Pak jsem se oblékla, prošla chodbou kolem všech těch starých, známých věcí — a šla na terasu.

Máma tam už seděla. Měla na sobě svůj modrý župan, brýle posunuté na špičce nosu a před sebou dva hrnky horké kávy.

Jeden nachystala pro sebe. Druhý pro mě. Jako vždycky.

„Už jsi vzhůru?“ usmála se. Podle ní byl svět přesně tam, kde má být.

Ten hlas mě zasáhl jako rána i objetí zároveň. Zнала jsem ho.

Milovala jsem ho. A přesto... jsem si byla jistá, že jsem ho včera neslyšela. Polkla jsem. A poprvé jsem pocítila strach. Ne z toho, kde jsem. Ale z toho, že si pamatuju dva životy — a ani jeden se nezdál být snem.

„Už jsi vzhůru?“ usmála se máma a posunula ke mně hrnek kávy. Sedla jsem naproti ní, ale chvíli jsem jen rukama objímala hrnek a hledala v něm jistotu. Vůně kávy byla stejná jako každý den. A přesto mi něco uvnitř šeptalo, že nic stejné není. „Mám prázdniny,“ začala jsem pomalu, se snahou pochopit vlastní realitu. „Je léto. Nemusím nikam.“ Máma přikývla, usrkla si ze svého hrnku a řekla tónem, který jsem znala roky: „Tak proč se tváříš, že někam musíš?“ Pousmála jsem se. Slabě, ale přece. „Protože jsem to slíbila dětem.“ Máma pozvedla obočí. „Zas sis toho nabrala moc.“ „Ne,“ zavrtěla jsem hlavou. „Tohle jsem chtěla. Slíbila jsem jim, že je vezmu na zmrzlinu. A ony to berou vážně.“ „Jsi jen učitelka, ne vychovatelka,“ připomněla mi mírně. „Vím. Ale některé věci se tě dotknou. A už tě nepustí.“ Máma na mě dlouze pohlédla a v jejích očích se mísila starost a tichá hrdost. „Tak běž,“ řekla nakonec. „Stejně bys na to myslela celý den.“ A měla pravdu. Věděla to. A já taky. Dopila jsem kávu, oblékla se a vyrazila. Cesta byla známá — až příliš známá. Každý krok byl

automatický, řídila ho ve mně paměť, která nepatřila včerejšku. Tělo mne vedlo samo, bez mého rozhodnutí. Dětský domov na Jana Masaryka vypadal poklidně, v letním tichu. Vstoupila jsem dovnitř a zamířila rovnou k ředitelně. Zakleपालa jsem, a když se ozvalo „Dále!“, otevřela jsem dveře. Za stolem seděla ona. Byla to Dáša. Postavou, držením těla, způsobem, jakým se při pohledu na mě lehce pousmála. Ale podle jmenovky nebyla Dáša. Dr. Marta Lánská – ředitelka zařízení. Usmála se tím stejným jemným, přesto pevným úsměvem, jako moje Dáša. Přesně tím, který člověka uklidnil a zároveň přiměl narovnat záda. „Jsem ráda, že jste přišla, paní učitelko,“ řekla. „Děti na vás čekají.“ „Slyšela jsem,“ usmála jsem se nejistě. „Sliby se mají plnit.“ „To ano,“ přikývla Marta. Sáhla do zásuvky, vytáhla desky a položila je přede mě. „Jen potřebuju váš podpis. Berete je mimo areál, takže to musíme mít oficiálně.“ Otevřela jsem desky a uviděla své jméno na papíře. Bylo tam tučně, jistě, patřilo sem. Bylo tu odjakživa i když znělo jinak. Podepsala jsem se. Ruka se mi ani nezachvěla. „Hotovo,“ řekla jsem tiše a podala jí desky zpět. Marta přikývla, zastrčila papír do složky a znovu se na mě podívala. Ten pohled byl zvláštní — laskavý, hluboký... a podivně důvěrný. Příliš důvěrný. „Děti už jsou připravené,“ dodala. „A mají radost, že je s sebou berete.“ A já se usmála. Ale uvnitř mě se znovu ozvalo to jemné chvění, ten neviditelný zlom v realitě. Nejistota z toho, která já je to vlastně potěšila.

Toulali jsme se Prahou, známými místy, a přesto jsem v hlavě slyšela tichý hlas, který neúprosně šeptal, že jsem tady poprvé. Každý krok po chodníku, každý pohled na historické domy, každý nádech města nesl dvojí ozvěnu — tu, kterou jsem znala, a tu, která ke mně nepatřila. Pamatuju si dva životy. Ten první — opravdový, syrový, bolestný i krásný — ve kterém jsem s mámou nikdy nenašla hluboké porozumění.

Ten, ve kterém jsem ještě před plnoletostí odešla z domu, abych se zachránila, abych mohla být sama sebou. A také ten, ve kterém jsem po tolika letech bloudění konečně našla domov v náručí Štefana. Pamatuju si své děti — ty, které jsem porodila, ty, které ke mně přišly, i ty, které jsem dostala darem s mužem, kterého miluju. Pamatuju si všechna svoje vnoučata, jejich hlasy, jejich smích, jejich ručky v mých dlaních. Ale byl tu i druhý život. Ten, ve kterém jsem se právě teď probudila. Ten, který jsem viděla kolem sebe. A já si pamatovala, jak jsme se s mámou stěhovaly sem do Prahy, když nám s bratrem bylo teprve pět let. Viděla jsem nás tři, jak držíme dědu Toníka za ruce — dědu, kterého jsem v tom druhém životě vlastně nikdy nepoznala. Vždycky jsem o něm slyšela jen útržky — že jsem mu prý podobná intelektem, že byl moudrý, pracovitý a tichý muž. Ale tady... tady byl děda vážený pán. Studovaný teolog. Člověk, který mluvil pěti jazyky a vyučoval na Karlově univerzitě. Člověk, který naše životy držel pohromadě, dokud měl sílu. A máma? V této realitě byla svobodná matka, která o něj pečovala až do jeho posledních dnů. V tom bytě, ve kterém spolu teď žijeme. V bytě, který nesl jeho stopy ve starých knihách, v těžkých vůních, v každém vrznutí parket. Bytě, kde mi ale zároveň bolestně chyběli všichni mí mladší sourozenci — ti z druhého života. Ti, kteří se tady nikdy nenarodili. Všechno se mísilo. Minulosti, které se navzájem popíraly. Vzpomínky, které se přepisovaly dřív, než jsem je stihla uchopit. Pocity, které jsem nedokázala roztrdit — protože obě pravdy bolely stejně, i když nemohly existovat vedle sebe. Bylo to zmatené. Bolestné.

Když jsem se večer vrátila domů, máma seděla na terase s kamarádkou a povídaly si, obě ponořené do ospalého tepla letního soumraku. Světlo lampičky vrhalo na stůl měkký kruh, uvnitř kterého se třpytily skleničky a zbytky smíchu. Všechno působilo tak obyčejně, tak klidně... až příliš.

„Mami, půjdu si lehnout. Není mi moc dobře,“ řekla jsem mezi dveřmi. Hlas jsem měla slabší, než jsem čekala.

„Vzala jsi si léky?“ zeptala se téměř automaticky.

„Jaké léky?“ odpověděla jsem zmateně.

Máma se zarazila. Pak se zvedla, pomalu ke mně přišla a pohladila mě po tváři. Bylo to gesto, kterým dokázala zacelit i ta nejhlubší místa z dětství. Tak známé... a přesto cizí, jako by oslovovalo jinou verzi mě samotné.

„Toničko,“ řekla měkce, ale s neklamnou starostí, „přece léky, co bereš na migrénu. A na ty tvoje podivné stavy zmatenosti. V poslední době se ti přitížilo, tak je musíš brát dvakrát denně.“

Ztuhla jsem. Migrény? Stavy zmatenosti? Dvakrát denně?

Hledala jsem v paměti místo, které by na tu skutečnost navazovalo. Fragment, vzpomínku, jedinou větu z minulosti, která by to potvrdila. Ale bylo tam jen ticho.

Ticho a zvláštní prázdnota. Jako když v knize chybí stránka.

„Aha... já jen... jsem zapomněla,“ hlesla jsem, ale i mně samotné ten hlas připadal vzdálený.

Když jsem šla po schodech do pokoje, měla jsem pocit, že se dům kolem mě nepatrně posunul. Jako kdyby nadechl něco, co jsem já vydechla. Stěny vrhaly stíny jinak než ráno. Vzduch byl hustší. Těžší.

A když jsem vstoupila do svého pokoje, na okamžik jsem zahlédla v rohu zrcadla vlastní odraz — ale ne ten, na který jsem byla zvyklá. Byla jsem tam já... a přece ne docela. Malá změna v držení těla, v pohledu, v něčem, co jsem nedokázala pojmenovat.

Mrkla jsem — a odraz byl zase můj. Jen můj.

„Už jsem unavená,“ šeptla jsem sama sobě, chtěla jsem tím zahnat chlad, který se mě dotkl na zátylku.

Ulehám do postele a přikrývka mě obejmula zvláštním způsobem, pamatovala si mě víc, než já si pamatuju sebe.

Zavřela jsem oči — a v té tmě, krátce před usnutím, jsem cítila ještě něco jiného. Něco tichého, co se mě dotýkalo z místa mezi světy.

Ne výstrahu. Ne hlas. Spíš jemné pobídnutí. Pocit, že mi někdo říká: *Ještě nejsi tam, kde máš být. Ještě jsi neudělala to, kvůli čemu jsi přišla.* Nechápala jsem to. Ale cítila.

A poprvé za celý den mě napadlo, že možná... možná jsem v této realitě ne náhodou.

Možná jsem sem nebyla přenesena, ale *přivolána*.

A teprve až zachráním to, co má být zachráněno, budu se moci vrátit tam, kam patřím.

Další ráno bylo znovu v mém pokoji, v bytě s mou matkou. Ještě pořád jsem měla pocit, že bych se měla probudit jinde, na opačném konci republiky, v posteli vedle svého manžela, ale byla jsem tady. V tomto městě. V tomto životě. A něco ve mně tiše šeptalo, že přesně zde mám být, ačkoliv jsem tomu nerozuměla. Dnes byl v plánu výlet s mámou k její švadleně, vyzvednout šaty na nějaký dýchánek z klubu důchodců, kam pravidelně chodila. Jely jsme tramvají a já sledovala Prahu za oknem — krásnou, starou, známou i úplně cizí. Projeli jsme kolem Karlova mostu a vystoupily. Kráčely jsme uličkou, most za zády, před námi cesta směrem k orloji. Průčelí, pod kterým jsme prošly, mi bylo důvěrně známé, ale v hlavě se mi mihl jiný obraz — stejný prostor, stejné dveře, ale zaplněné plakáty jedné zpěvačky, té, kterou jsem obdivovala. Tohle přece bylo její divadlo... jenže ne tady a ne teď. Ne v tomto životě. Teď byl na tom místě módní salón madam Hanky. „Dobrý den,“ oslovila nás mladinká recepční a podtrhla si jméno mé maminky v seznamu. „Už máme vše připravené, paní Hanička hned přijde. Dáte si něco k pití?“ „Ne, děkuji,“ odpověděla jsem, ale máma si objednala kafe. „Já bych vám to zaplatila,“ řekla jsem a otočila se k recepci. Vytáhla jsem kartu a přiložila

ji k terminálu. Šaty nebyly levné, ale byly dárkem ode mě k maminičiným narozeninám — a hlavně pocházely od slavné návrhářky Haničky.

A pak se objevila ona.

Scházela dolů po schodech a na okamžik se mi zastavilo srdce. Byla to *ona* umělkyně — ta, kterou jsem v tom druhém, vzdáleném, a přesto tak ostrém životě obdivovala celým srdcem. Tady byla návrhářkou. Ale byla stejně charismatická, stejně zářící, stejně plná světla. Smála se, žertovala, její hlas měl stejnou hebkost i pevnost. Občas se mě dotkla na rameni, se snahou mne ujistit, že jsem tady správně, a já při každém doteku cítila jemné chvění — ne strach, ale něco jako tichou připomínku, že svět má víc vrstev, než vidíme.

Probrala s mámou pár rad o péči o šaty a chystaly jsme se k odchodu. V tu chvíli jsem to řekla, ani nevím proč, ani odkud to přišlo: „Obdivovala bych vás, i kdybych vás znala v jiném životě.“ Jen se usmála. A v tom jemném úsměvu bylo něco, co mě zasáhlo jako teplý i chladný vítr zároveň. Na jejím zápěstí se zaleskl náramek — spirála stočená doleva. V ten okamžik se mi srdce sevřelo. Před očima mi probleskl obraz, jak se nade mnou sklání a říká: „Dáte mi tu knížečku?“ Bylo to tak ostré, tak skutečné, až se mi náhle zvedl žaludek.

Venku jsem musela hned sednout na první židli zahrádky restaurace. Byla to stejná restaurace, ve které jsme se tehdy ohřívaly s děvčaty. Tehdy... *v tom druhém životě*. „Co si dáte?“ zeptala se číšnice. „Pivo,“ odpověděla jsem bez přemýšlení. „Od kdy piješ pivo?“ podivila se máma. „Nevím,“ řekla jsem prostě. „Ale mám na něj nesmírnou chuť.“ Když mi před nás položila půllitr, napila jsem se tak rychle, až mě samotnou překvapilo, jak přirozené to je. Nebyl to první půllitr mého života.

Seděly jsme tam s mámou ještě hodinu, protože se mi motala hlava víc, než bylo obvyklé — a přesto jsme se obě smály, v tu

chvíli žádná tíha světa neexistovala. Povídaly jsme si hlavně o bratrovi, který v této realitě žil v Americe. A já, zatímco jsem poslouchala, cítila, jak se ve mně oba životy na okamžik propletly jako dvě řeky, které se na chvíli dotknou, než se znovu odloučí.

Konec léta jsem trávila v klidu, mnohem tišeji než dřív. Odpočívala jsem, uklízela si v sobě i kolem sebe a pomalu se připravovala na nový školní rok. Porady, papíry, seznamy, plánování... čas plynul zvláště rychle, až nepatříčně, jako když se stránka v knize otočí sama, i když na ni nejsi připravená. Zvykala jsem si na své podivné stavy zmatenosti, které jsem už ani nepojmenovávala. Brala jsem léky pravidelně, tak jak máma chtěla, a s každým dnem jsem víc zapadala do tohoto světa. Méně jsem myslela na ten druhý, i když se držel v koutku mysli jako měkký stín, který se nikdy nepřestane připomínat.

Jednoho večera jsme seděly na terase. Máma přede mnou, křehká v teplém světle lampičky, vyšívala pomalými, přesnými tahy, které jsem tolikrát vídala už jako dítě. Já držela v ruce knížku, ale nečetla jsem. Slova se mi na stránkách rozplývala a vracela zpět jako kapky rosy. Nakonec jsem ji zavřela.

„Mami... proč nemám manžela a děti?“ zeptala jsem se. Otázka, která ve mně tiše rostla celé týdny, najednou vyskočila na povrch, nečekaná, surová.

Máma zvedla hlavu. Sundala brýle, položila je vedle sebe a zadívala se na mě tak dlouze, až se mi sevřel žaludek. V jejích očích byl smutek starý a těžký, skoro posvátný. A pod ním tenký pramínek strachu.

„Ty si vážně nevzpomínáš?“ řekla tiše.

Zavrtěla jsem hlavou.

„Je to patnáct let,“ začala pomalu a každé slovo vážila. „Stala se nehoda. Vraceli jste se s manželem z letiště. Byli jste na dovolené v Austrálii. A... do taxi tehdy najelo jiné auto. V plné rychlosti.“ Zastavila se. Polkla. „Ravi to nepřežil. A ty... ty jsi přišla o dítě. Nevěděla jsi, že jsi těhotná.“

V ten okamžik se mi hlavou prohnala bolest tak ostrá, že jsem nemohla dýchat. Jako když se v mlze znenadání vynoří obrys něčeho, co jsi milovala tak, že to přesáhlo samotný život.

Ravinath Sharma. Profesor.

Muž s hlasem tak klidným, že uklidnil i bouři v člověku. Muž, jehož dotek ve mně nechal stopu silnější než cokoliv jiného. A moje vlastní emoce — ty teď vytryskly jako pramen, který dlouho nemohl najít cestu. Vzpomínky mě zasáhly proudem obrazů: smáli jsme se spolu, plánovali jsme budoucnost, mluvili o tom, jaké to bude, až budeme rodiči. Viděla jsem jeho oči, jak se smějí, jeho ruce, jak mě objímají, viděla jsem vše, co mi tento svět vzal... a co si ten druhý možná nechal. Začala jsem plakat. Tiše, nejprve v sobě, pak nahlas. Máma položila vyšívání stranou a vzala mě za ruku. Držela ji pevně, ale něžně, tak jak to uměla jen ona. Byla se mnou nejen tělem, ale i myslí, duší, vším, co měla. A já v tu chvíli cítila, že i kdybych byla rozbitá na tisíc kousků, ona by je sbírala, jeden po druhém.

A přesto... někde hluboko uvnitř mě se ozval další stesk.

Jemný, tichý, ale neúprosný.

Kéž by máma z mých jiných vzpomínek byla alespoň z poloviny taková, jako tato.

Blížily se Vánoce a my jsme si s mámou řekly, že bychom si měly udělat malý výlet. Chtěly jsme se podívat na nějakou hezkou výstavu a možná konečně vybrat obraz do předsíně. Ale máma měla také jiné přání — chtěla na Moravu, do Vítkovic. V poslední době se tam prý dělo něco, o čem v Praze

mluvili všichni. Dolní oblast Vítkovice byla teď unikát v celé Evropě: bývalý průmyslový areál proměněný v kulturní centrum, koncertní haly, galerie, vyhlídky, muzeum, kavárny. „Říkali o tom v televizi,“ povídala máma, když si zapínala kabát. „Že to obnovili. A že je z toho světová rarita. Já bych to chtěla vidět, dokud můžu chodit.“

A tak jsme jely.

Cesta vlakem byla klidná. Máma luštila křížovky s výrazem soustředěné bojovnice, já na klíně otevřený laptop a známkovala jsem písemky. Čas mezi námi plynul pomalu a lehce.

Z hlavního nádraží v Ostravě stačilo sejít ze schodů, projít krátkou halou a nasednout na tramvaj směr Výškovice. Vystoupily jsme ve Vítkovicích — a pak už jen pár kroků. Vzduch tu voněl jinak než v Praze. Měl v sobě stopu železa, něčeho starodávného, dodnes se tu zdržovaly ozvěny příběhů dělníků, kteří kdysi živilo město ohněm a potem. Před námi se tyčily vysoké pece, trubky, lávky a věže, obrovské železné kosti města, připomínající jádro dávného světa, který se odmítl úplně vzdát.

Dolní oblast Vítkovice byla jako brána do minulosti. Těžká, syrová, ale hypnoticky krásná. Měla jsem pocit, že se tu čas ohýbá jinak — že přítomnost je tady jen návštěvníkem a minulost se pořád drží za okraje konstrukcí, za šrouby a nýtky, které už nic nerozpojí.

Vernisáž se konala v jedné z hal. Po zaplacení vstupenky jsme vešly dovnitř a okamžitě nás obklopila vůně kávy, olejových barev a něčeho hřejivého, co neumím popsat. Obrazy na stěnách byly plné barev a radosti, drobných životních okamžiků, které někdo zachytil s něhou i odvahou.

U jednoho jsem se zastavila.

Na malbě seděl muž tmavší pleti na schodku u dveří. Vedle něj malá holčička s kudrnatými, trochu neposlušnými vlasy. Široký

úsměv, čokoládové oči... Scarlet.

Moje Scarlet.

Holčička z jiného života.

Srdce se mi sevřelo tak prudce, až se mi zatočila hlava. Oči se zalily slzami, přestože obraz byl veselý.

„To vás ten obraz tak dojal?“ ozval se klidný ženský hlas.

Otočila jsem se. Stála tam žena kolem čtyřicítky, s jemným úsměvem a pohledem, který byl zvědavý, ale ne vtíravý.

„Ne,“ odpověděla jsem tiše. „Jen mi připomněl něco, co si... vlastně nemůžu pamatovat. Protože to není skutečné.“

„A jste si tím tak jistá?“ naklonila hlavu. „Já maluji to, co se mi vynoří. Nejen vzpomínky. Někdy je to obraz někoho, koho jsem zahlédla jen jednou. Nebo...“ pousmála se, „někdy něčeho, co se nestalo. Ale klidně by mohlo.“

Ukázala na muže na obraze.

„Tenhle? To by mohl být klidně můj bratr,“ zasmála se.

V tu chvíli mi došlo, s kým mluvím.

Halina.

Sestra mého manžela — v jiné realitě.

Stála přede mnou. Živá, skutečná, a přitom úplně jiná žena, než ta, kterou jsem znala tam.

Buď jsem blázen...

Nebo mi vesmír posílá zprávu. Zas a znovu. A já jí pořád nerozumím.

„Vy jste autorka?“ zeptala jsem se opatrně.

Odhrnula si vlasy za ucho a podala mi ruku. Prsteny jí jemně cinkly.

A tehdy jsem spatřila její náušnici — spirálu stočenou doleva. Spirálu, jakou jsem viděla už tolikrát.

Nádech se mi zlomil v půli.

„Jmenuji se Lena Laza,“ představila se.

Helena Lazar, uměleckým jménem Lena Laza, byla žena, která uměla vstoupit do prostoru tiše — a přesto ho beze zbytku

zaplnit. Nebyla to výška ani hlas. Byla to energie, hustá jako vůně barev v ateliéru. Měla dlouhé platinové vlasy jako hedvábné vlákno, oči plné hloubky a ticha. Rysy jemné, ale výrazné. Eleganci, která nepotřebovala okázalost. Na zápěstích náramky, které ji prozrazovaly zvukem, dřív než pohledem. V uměleckém světě ji znali jako Lenu Lazu — ženu, jejíž obrazy zpívaly i mlčely zároveň, plné symbolů a příběhů, které ne vždy respektovaly hranice mezi realitami.

A já stála přímo před ní.

Ve světě, který neměl být můj.

A přesto byl.

A tehdy mi proběhlo hlavou jedině:

Tohle všechno má smysl. Já ho jen zatím nevidím.

Přemítala jsem, jestli si ten obraz koupit, ale nakonec jsem se rozhodla, že bude lepší jej nemít. Některé věci si člověk nesmí odnést domů — stačí, když se mu usadí v duši. Máma si do předsíně vybrala pestrobarevnou olejomalbu květinové louky s jemnými náznaky lidských siluet. Byl to obraz, který zpíval o létě, o radosti, o světle, a přesto v sobě nesl cosi melancholického. Líbilo se mi to. Líbila se mi i máma, jak zářila radostí, a to bylo důležitější než jakýkoliv obraz, který jsem mohla mít já.

Autorka se u nás ještě jednou zastavila.

„Odkud jste?“ zeptala se.

„Z Prahy,“ odpověděla jsem a povykládala jí, proč jsme přijely až sem — o mámině přání vidět Dolní oblast Vítkovice „dokud ještě může chodit“. Povídalý jsme si skoro hodinu. Lena Laza byla nečekaně milá, neokázalá, s lehkostí v hlase, která člověka nutila poslouchat. Nakonec jsem jí nabídla, že až někdy zavítá do Prahy, ukážu jí místo, kde dělají nejlepší kávu. Byl to spíše zdvořilostní úsměv než pozvání, protože jsem

nepředpokládala, že by slavná malířka chtěla ztrácet čas s obyčejnou učitelkou.

Cestou zpět jsem byla unavená a ve vlaku jsem podřimovala. Máma usnula dříve, než vlak vůbec opustil nádraží — s hlavou opřenou o okno, s lehkým úsměvem, nejspíš se jí zdálo o něčem hezkém. Já však nemohla zabrat úplně. Neustále jsem cítila ten zvláštní stesk po holčičce a muži z obrazu. Po životě, který jsem znala... a přitom neznala. A tak jsem se donutila myslet na školu, na děti, které na mne v Praze čekaly, na realitu, která je přede mnou... snad.

Když už jsem téměř usnula, zaslechla jsem otevření dveří kupé. Probralo mě to — zvláštní, protože jsme už dobrých třicet minut nikde nezastavovali. Zvedla jsem trochu víčka. Naproti mně si sedla starší dáma. Měla na sobě šaty, jaké se nosily před desítkami let, decentní, ale zvláštně nadčasové. Kývla jsem na pozdrav a znovu zavřela oči, rozhodnutá nevnímat nic z toho, co se děje kolem.

Paní začala tiše mluvit. Nejdřív jsem se domnívala, že telefonuje — dnes už mnoho starších lidí používá sluchátka a působí, že si povídají sami se sebou. Tak jsem tomu nevěnovala pozornost. Jenže tón jejího hlasu byl... jiný. Nepřirozeně klidný. Bez emocí. Hlas, který nestoupal ani neklesal. Hlas, který nic nevyprávěl — jen sděloval. Několik minut jsem se ji snažila neslyšet. Pak jsem ale začala rozpoznávat zvuk slov. Nedávala smysl. Jako by je od sebe dělila tenká vrstva mlhy.

Otevřela jsem oči.

Dívala se přímo na mě.

A pak jasně, zřetelně, až se mi stáhla kůže na pažích, řekla: „Jdi do sklepa. Tam najdeš odpověď.“

Postavila se. Otočila se. A beze spěchu odešla.

Než jsem se vzpamatovala, byla pryč.

A já si uvědomila, že dveře kupé se při jejím odchodu ani nehnu.

Bylo to zvláštní.

Vánoční Praha byla okouzující — tedy pro ty, kteří milovali ruch velkoměsta. Všude světélka, vůně skořice, davy turistů a červené nosy lidí, kteří spěchali za dárky. Mně se v tom všem občas těžko dýchalo. Vždycky jsem toužila žít někde na vesnici, v tichu a klidu, ale musím uznat, že anonymita tisíců lidí měla někdy také své kouzlo. Dovolila mi na chvíli zmizet, rozpustit se ve víru ulic.

Poslední dobou se mi v hlavě ozývala zvláštní myšlenka: vyklidit sklep. Možná jsem chtěla najít něco, co by šlo prodat do vetešnictví a peníze použít jako malé překvapení pro děti v domově. Nebo mě k tomu přiměla slova té ženy z vlaku, která se zdála být snem... a přesto se mi vpila do paměti jako skutečnost.

„Mami, dneska vyklidím sklep,“ oznámila jsem jí při snídani. Jen pokývala. Bez otázek, bez údivu.

A tak jsem se rozhodla sejít dolů — všech sedm pater, kolem bytů, které voněly pečením, kolem výtahu, který ve starých domech působil spíš jako relikvie než služba. V přízemí jsem prošla za roh, kde byla masivní kovová vrata do sklepních prostor. Uvnitř dlouhá chodba, temná a chladná, rozdvojená na několik částí, podobných katakombám starého domu. Každý nájemník měl své malé útočiště na věci, které se nehodily nahoru do bytů.

Náš sklep byl až úplně vzadu. Naposledy jsme v něm byly snad před deseti lety.

Udělal jsem pár kroků a najednou mě zasáhl zvláštní, ostrý pocit — úplně cizí, nepatřičný. Kratičký záchvěv paniky, který mi stáhl hrdlo a přiměl mě zastavit se. Zdálo se mi že ve tmě

přede mnou bylo něco, co jsem už jednou zažila... ale neměla jsem kdy. V téhle realitě jsem se sklepa nikdy nebála, chodila jsem sem jako dítě. A přesto mi na okamžik projela páteří myšlenka na strach, který nepatřil sem.

Mihnul se a hned zmizel. Zůstalo jen chladné mravenčení na pažích.

„Nesmysl,“ řekla jsem potichu a pokračovala dál.

Chodba se postupně zužovala, světlo za mnou bledlo a ke mně doléhaly jen ozvěny mých kroků. Dveře našeho sklepa byly staré, dřevěné, s kovovým zámkem, který vypadal, že už dávno rezignoval na svou práci. Klíč visel na hřebíčku vedle dveří.

Nikdy mě nepřestalo fascinovat, že tu visí volně — roky, možná desítky let.

Vsunula jsem ho do zámku.

Cvaknutí zaznělo hlasitěji, než bych čekala.

Otevřela jsem.

Vlhký vzduch mě ovanul okamžitě. Sklep byl nízký, s cihlovými klenbami, podobný malé jeskyni pod domem. Na zemi byl starý beton, místy popraskaný. Světlo žárovky se třásl jako plamen svíčky.

A pak jsem spatřila věci, které tam kdysi někdo odložil — a zapomněl.

Na malém stolku stál funkční gramofon, lehce zaprášený, ale ne poškozený. Vedle něj ležely gramodesky, některé s ošoupanými obaly, jedna s Elvisem Presleyem, jeho tvář vážná a melancholická.

V rohu ležely dětské sáně, s kovovými ližinami pokrytými rzí.

Na dřevěném sedáku bylo vyryté jméno *Maja 1979*. Na nich

krabice plná pohlednic z celého světa — Bombaj, Paříž,

Benátky, staré Pražské věže, Vídeň... každý kus papíru nesl jiný rukopis, jiný příběh.

Na polici nad tím byly složené časopisy z dávných let — *Vlasta*, *Květy*, *Žena* a *Život*. Z jejich zažloutlých obálek na mě hleděly

ženy v šatech, které se už dávno nenosí, a recepty, na které lidé dnes nemají čas. A pod nimi kovová dóza plná mincí — československé koruny, zahraniční peníze, jedna s nápisem v jazyce, který jsem nikdy neviděla.

Vzala jsem rukavice a začala vyklízet. Bednu po bedně.

Předmět po předmětu. Bylo to zvláště uklidňující — třídění starých věcí třídilo i moje chaotické myšlenky mezi dvěma světy.

A když už jsem myslela, že nic zvláštního nenajdu, pohled mi spočinul na jedné věci.

Vzadu, na spodní straně zdi, byla jedna cihla, která nepasovala tak pevně jako ostatní. Jemně vyčnívala. Vypadala, že čeká, až si jí všimnu.

Klekla jsem si, otřela ji od prachu. Zatlačila prstem.

Pohnula se. Za ní byla malá dutina. Temná a zaprášená a uvnitř ní — malá dřevěná krabička. Tmavé dřevo. Hladké. S kovovým očkem na malý klíček. Vzala jsem ji do rukou.

Byla překvapivě lehká. Zatřásla jsem s ní — nic. Ani šustnutí. Ani ťuknutí. Nejspíš byla prázdná...

Co vypadalo, že už nikomu k ničemu nebude, jsem prostě vyhodila. Sámě jsem darovala správci domu — věděla jsem, že má tři děti a opraví je a ještě pár zim jim budou dělat radost. Časopisy, desky, starý gramofon, mince, tu podivnou zamčenou krabičku a několik dalších předmětů jsem odnesla nahoru do bytu.

Jakmile jsem v obýváku položila gramofon na stůl, neodolala jsem. Vybrala jsem desku s Elvisem. Ihned po spuštění se z reproduktoru ozvalo jemné zapraskání, to krásné, nostalgické, které umí jen starý vinyl — a pak se rozletěla hudba, čistá, překvapivě silná. Byt se naplnil jeho hlasem, a roky se stáhly do jediné přítomné chvíle.

Máma přišla ke dveřím, opřela se o futra a začala se smát. „Děda byl blázen do Elvise,“ řekla. A pak... začala se hýbat. Nejdřív nenápadně, ale za chvíli už se pokoušela o jakýsi tichý, roztomilý tanec, který připomínal spíš komickou vzpomínku než choreografii.

„Dávej pozor na svoje staré klouby,“ upozornila jsem ji se smíchem. Ale ona mávla rukou, najednou byla o čtyřicet let mladší.

A tak jsme tam skoro dvacet minut stály — tančily, smály se, nechaly Elvisův hlas rozhoupat celou místnost. Byl to nečekaně krásný okamžik. Jednoduchý. Čistý. Léčivý.

A já si po dlouhé době uvědomila, že v téhle realitě jsem měla možnost poznat dědu Toníka... a být chvíli v jeho světě.

Věci, které jsem vzala nahoru, nebylo třeba ani čistit — všechny byly pečlivě zabalené v igelitových pytlech. Děda byl v tomhle důsledný. Často říkal: „*Jak se o věci staráš, takový jsi člověk.*“

Byl úžasný. A já byla ráda, že právě tento dědeček patřil do mého nynějšího života.

Ve dvě odpoledne jsem měla domluvenou schůzku v Antikvariátu Dlážďená, kde jsem chtěla prodat většinu nalezených věcí. Taška byla těžká, a tak jsem objednala taxík. Hlavou se mi honily myšlenky na desky, pohledy, mince... i na dřevěnou krabičku, která navzdory své lehkosti tížila mé myšlenky víc než cokoli ostatního.

Když jsem vystoupila, přivítala mě atmosféra, která se nedala popsat jinak než starobylá. Antikvariát byl zasazen mezi modernější domy, a působil, že tam stojí odjakživa. Výloha byla plná knih, zažloutlých map a starých rámců, jejichž skla se leskla jako oči pozorující kolemjdoucí.

Když jsem otevřela dveře, přivítal mě zvuk zvonečku — hluboký, kovový, archaický. Uvnitř to vonělo směsí starého

papíru, prachu, dřeva a něčeho zvláštního... něčeho, co se dá najít jen v místech, kde předměty nesou příběhy.

Antikvariát byl podlouhlý, s regály vysokými až ke stropu.

Každý z nich byl napěchovaný knihami tak těsně, že kdybych jednu vytáhla příliš prudce, celé století literatury by se na mě zřítilo. Na zdech visely staré tisky, rytiny, portréty lidí, kteří už dávno zemřeli, ale jejich oči pořád sledovaly pohyb návštěvníků.

V rohu stál dlouhý pult z tmavého dřeva. Za ním muž v letech. Brýle měl posunuté na špičce nosu, u sebe lampičku s teplým žlutým světlem, které dopadalo na rozevřenou knihu. Když jsem vešla, zvedl hlavu a přátelsky kývl. Ne tak, jak kývá člověk člověku — spíš jako někdo, kdo zdraví starý předmět, který se mu léta neukázal.

Atmosféra v obchodě byla zvláštně tichá, i když kolem byla spousta věcí. Každý zvuk — krok, šustění tašky, mé nadechnutí — se rozléhal mezi stěnami, vzduch tu byl hustější. Plnější.

Měla jsem zvláštní pocit, že právě tady... právě v tomto místě... se dějí věci, které se dít nemají, ale přesto se dějí.

Když se muž za pultem probíral věcmi, objevila se ve dveřích mladá, přibližně patnáctiletá dívka. Hned jsem ji poznala.

Viktorka, dcera Haliny, ale ne ta z mého času. Tohle byla její jiná verze, dívka z této reality, a přesto mě bodlo u srdce, jako kdyby přede mnou stál někdo, koho jsem kdysi milovala jako vlastní rodinu. Vzala jsem z hromady desek všechny s Elvisem. „Tyto nechci prodat,“ řekla jsem tiše a usmála se na obchodníka.

Dívka přišla až ke mně a dlouze se zadívala na desky, které jsem držela v ruce. „Prodáváte je?“ zeptala se. V jejím hlase bylo přesně to, co jsem znala — ale zároveň to nebylo ono.

„Proč?“ zkusila jsem. Už jsem věděla, že přede mnou nestojí ta Viktorka, kterou jsem znala, a přesto byla tak podobná, až mě zamrazilo.

„Já bych si je koupila,“ řekla tiše, „teda... podle ceny.“ Její hlas, její gesta, její pohled — všechno bylo stejné, a přitom tak jiné. Realita vytvořila odraz, který se snaží být věrný, ale přece jen se liší v několika tazích štětce.

„A kolik máš?“ zeptala jsem se.

Sklopila oči. „Jen dvě stovky...“

Desek bylo pět. A i kdybych je ocenila na směšně nízkou stovku za kus, neměla by na ně. Už jsem chtěla říct, že to nevadí — a tehdy jsem si všimla klíčku na jejím krku. Malého kovového klíčku, prostého, obyčejného... přesně takového, jaký by mohl patřit do dřevěné krabičky, kterou jsem našla ukrytou za uvolněnou cihlou ve sklepě.

Ztuhla jsem. Dívka si všimla, že se na řetízek dívám.

„Klíč od srdce tvého přítele, přítelkyně?“ zkusila jsem žertem, abych zakryla napětí, které mnou projelo. Chtěla jsem působit normálně, moderně, aby si nevšimla, že se mi třesou ruce.

Zasmála se. „Ne, ne... Já ho našla v létě. Když jsme s kamarádkami a rodiči sjížděli Sázavu. Ležel v písku u vody. Ani nevím proč... nevyhodila jsem ho.“

Sázava. Místo, kde proud unáší vše, co má být nalezeno tím, kdo ani netuší, že to hledá. Nejprve mi proběhlo hlavou, že to je náhoda. Ale v posledních týdnech jsem se už naučila, že některé věci se dějí přesně tak, jak mají.

„Dobře,“ řekla jsem pomalu. „Dáš mi za ně stovku... a ten klíček.“

Dívka zamrkala. „Stovku? Za všechny?“

„Ano. A ten klíček.“

Ani se už neptala proč. Jen vydechla radostí: „Jasně!“ A okamžitě si začala sundávat řetízek z krku.

Muž za pultem, který se stále přehraboval v mých věcech, zvedl na okamžik oči a jen jemně zavrtěl hlavou. Ne nesouhlasně — spíš s výrazem člověka, který ví, že právě vidí něco, co nevzniklo náhodou.

Klíček se mi zhoupl v dlani. Chladný. Těžší, než vypadal. A já věděla, že tahle chvíle je další částí cesty, která mě někam vede.

Někam, kde se možná oba světy přestanou rozdělovat — a začnou se skládat dohromady. K některým věcem si cestu nenacházíme my. Některé si najdou cestu k nám. A tenhle klíček si našel mě.

„Jak se jmenuješ?“ zavolala jsem ještě za ní, když už mizela mezi dveřmi a její culík se naposledy lehce zhoupl.

Otočila se.

„Elí. Moc děkuju. Elvise miluju,“ usmála se a zvedla desky k hrudi, s gestem, že drží poklad.

Jen jsem přikývla. „Já vím,“ dodala jsem tiše — příliš tiše, než aby to slyšela.

Má Viktorka ho také miluje.

A na okamžik mě zamrazilo, protože se dvě vzpomínky na dvě různé dívky spojily v jednu jedinou — a obě se na mě usmály stejným, teplým způsobem.

Byl první vánoční svátek. Den po Štědrém dni — dalším z těch, které jsme s mámou strávily jen ve dvou, ani nevím už po kolikáté. Pod stromečkem ležely praktické dárky, přesně takové, jaké si dvě ženy bez velké rodiny dávají: teplé ponožky, krém na ruce, kniha, kterou si obě půjčíme. V bytě panovalo ticho tak hutné, že by se dalo krájet. Žádné dětské běhání, žádný chaos, žádné hlasy, které jsem kdysi znala v jiném životě — v tom, který mě občas zasahoval jako bolest.

Na příští den jsem měla v plánu zajet za dětmi do domova a donést jim dárky, které jsem jim během prosince poctivě chystala. Netrpěla jsem nedostatkem, ale také jsem neměla peněz nazbyt. Přesto jsem každý dárek balila s péčí, každý označila jménem. Máma mě u toho pozorovala s lehce nespokojeným výrazem, který ale nikdy neměl skutečnou

ostrost — spíš starost.

„Jak si je můžeš všechny pamatovat?“ zeptala se jen tak do vzduchu, aby prolomila tíhu ticha.

Seděla jsem kousek od ní a pozorovala, jak světla na stromku blikají do stěn. A pak se mi z úst vydralo něco, co jsem neměla v plánu, co jsem neměla ani v mysli — prostě to sem nepatřilo, pocházelo to z jiného příběhu.

„Mami... měla jsi někdy pocit, že jsem neměla být? Že jsem byla navíc? Že bys mě raději neměla?“

Slova dopadla mezi nás jako kámen do studny.

Máma ke mně pomalu zvedla oči — plné překvapení, ale ne odsudku. A já sama nevěděla, odkud se ta otázka vzala. V téhle realitě mě přece milovala. Stála při mně celý život. A přesto... někde uvnitř mě žil hlas, který tvrdil pravý opak. Hlas, který sem nepatřil.

Podívala se na mě se soucitem, s tak hlubokým, že mě až zamrazilo.

„Na tento dotaz odpověď znáš,“ řekla tiše. „Víš, že jsi pro mne vždy byla jen radostí a oporou. A když jsi potřebovala pomoc, byla jsem vděčná, že tu pro tebe můžu být.“

Natáhla se ke mně a vzala mě za ruku — teplou, jistou.

„To jsou jen tvoje stavy, Toničko,“ dodala pak skoro šeptem.

„Doktoři říkají, že občas tvůj mozek prostě... přepne. Aby tě chránil. Ale zotavuje se. Jen mu to trvá déle.“

Její slova byla laskavá. Pevná. Ukotvující.

A přesto někde... v jiném životě, v jiné vrstvě reality... existuje ještě jiná odpověď.

Odpověď, kterou jsem neznala — a přesto jí cítila.

Rozbolela mě hlava tak náhle, až se mi svět na okamžik zhouplo do stran. Nejrozumnější bylo si lehnout. Jen na chvíli. Jen zavřít oči. Když jsem sáhla po nočním stolku pro tabletu, která pomáhala každý večer, prsty se mi místo chladného blistru dotkly kovu. Klíčku. Zapomněla jsem na něj. Nebo on na mě

nezapomněl. V tu chvíli mnou projela ostrá vlna – energie, zvědavosti, napětí, něco mezi radostí a poplašným instinktem. Jako když se otevře dveřní štěrbina v cizím domě. Vytáhla jsem z komody malou dřevěnou krabičku ze sklepa. Ležela tam tiše, nenápadně, nikdy nepatřila jinam než právě sem. „Bude ten klíč pasovat?“ zeptala jsem se sama sebe polohlasem, který se v tichu pokoje zdál příliš hlasitý. Pomalu, téměř obřadně jsem klíček zasunula do otvoru. Zapadl. Přesně. Otočila jsem. Ozvalo se suché, krátké cvaknutí. Zvuk, který se mi rozléhal až v hrudi. V duchu jsem si opakovala, že tam stejně nic nebude. Jen prázdnost. Jen zbytečný kus dřeva. Když jsem nadzvedla víko, krabička skutečně působila prázdná. Až na to, že její prostor byl vyplněn svinutým papírem, tak přesně, že splýval se stěnami. Teprve teď jsem pochopila, proč při zatřesení nic nezvonilo. Ruce se mi roztráslly zvědavostí. Pomalu jsem svitek rozvinula. Zažloutlý papír. Černý inkoust. Písmo, které jsem poznala dřív, než jsem jej přečetla. Dědečkově. „Co to má znamenat...?“ uniklo mi tiše. Slova o znameních. O cestách. O rozdělení. O návratu. Nechácala jsem. Byla jsem příliš zmatená. Příliš unavená. Příliš rozkolísaná mezi tím, co si pamatuji, a tím, co žiji. Svitek jsem znovu pečlivě složila, vložila do krabičky a tu schovala do šuplíku nočního stolku. Vedle léků. Vedle obyčejných věcí tohoto světa. A pak jsem ulehla. Se zvláštním pocitem, že jsem právě otevřela něco, co se nemělo otevřít samo – a přesto už to nešlo vrátit zpět.

Volno jsem měla až do ledna, a tak další den byl plán na dlouhou procházku kolem Vltavy. Potřebovala jsem si utřídit myšlenky, rozmotat ten vnitřní uzel, který se mi v posledních dnech stále víc utahoval kolem hrudi. Máma odjela za kamarádkou z jejich spolku – nebo jak to vlastně nazývaly – a měla se vrátit až po Silvestru. Byla jsem tedy poprvé po

dlouhé době sama. „Procházka mi udělá dobře.“ Bylo chladné poledne, mrazivý vzduch štípal do tváří, ale slunce svítilo odhodlaně, nechtělo se vzdát ani v zimě. Od vody vanula vůně, kterou jsem znala od dětství – směs ryb, mokré hlíny, rostlin, a ještě něčeho navíc. Nedala se pojmenovat. Kdo vyrůstal kousek od jejích břehů, ten tuto vůni buď miloval navždy, nebo ji nedokázal vystát. Já ji milovala.

V mysli se mi znovu rozvinuly obrazy dětství. Jak jsem se tu s bratrem koupala v horkých letních dnech, jak jsme s dědou splouvali její menší přítoky, stavěli stany na vlhkých loukách a večer seděli u ohně s ostatními vodáky. Pamatovala jsem na zmrzlinu v parném létě i horký čaj v zimě, když nám mrzly prsty. Pamatovala jsem si všechno... a přesto se mi hlavou draly i jiné vzpomínky. Vzpomínky na jiný život. Na to, jak kráčím ulicí s mámou a za ruku držím mladšího bratra a sestru. Na to, co jsem považovala za nejdůležitější – narození mých dvou synů. Cítila jsem bolest po dvou císařských řezech, cítila jsem objetí svého už dospělého mladšího syna, když se mi do očí se slzami radosti smál při narození své dcery. Vzpomínala jsem na vůni muže, kterého jsem potkala za deštivého dubnového večera a s nímž jsem zůstala navždy. Měla jsem před očima smích své přijaté dcery – rozzářené čokoládové oči a rozčuchané havraní vlasy stáčené do drobných prstýnků. Proč mě ty myšlenky tak trápí dvojím životem? Proč se mi mísí to, co žiji, s tím, co jsem žila... a možná pořád žiju někde jinde? Jak jsem, tak bloumala nábřežím, s rukama zanořenýma do kapes kabátu, náhle mě napadlo, že se znovu a pozorněji podívám na to, co stojí na svitku, který jsem včera našla. Na ta podivná slova, která ve mně zanechala víc otázek než odpovědí.

Vždy jsem milovala rutinu, postupy, řád, čísla. Právě v nich jsem nacházela klid a jistotu – a možná i proto pro mě byla matematika přirozenou volbou v dalším studiu. Byla to kotva,

která mě držela ve světě, kde věci dávaly smysl. A tak jsem usoudila, že na to půjdu stejně i teď. Systematicky. Žádné emoce, žádné domněnky. Rozeberu to celé bod po bodě. Nejdřív ale po návratu domů udělám horký čaj a napustím si vodu do vany. Přilila jsem voňavou pěnu, zapálila vonnou svíci a na chvíli dovolila světu, aby se zpomalil. Ve vodě jsem spočinula tak dlouho, až začala chladnout. Poté oblékla župan, stáhla vlasy do culíku, natáhla si hrubé pletené ponožky od mámy, uklidila koupelnu a zamířila do pracovny.

Z psacího stolu jsem vytáhla několik čistých papírů, pero, zvýrazňovače a také své oblíbené „lepíky“ – malé lepicí bločky, které se daly přemísťovat podle potřeby. Měla jsem je ráda. Díky nim jsem mohla své myšlenky přeskupovat, upravovat, vracet i škrtat, přesně tak, jak se v průběhu přemýšlení měnily. Všechno jsem si vzala s sebou do pokoje, rozložila jsem papíry po posteli, a nakonec vytáhla i svitek. Bylo příjemné, že tu máma nebyla. Jindy by mě určitě napomenula, že práce se má dělat u stolu, ne v posteli. Ale já to tak měla ráda. Opřela jsem se o čelo postele, posadila se do tureckého sedu a před sebe si rozložila svitek i prázdný papír.

Chvíli jsem jen mlčela a dívala se na něj.

Hlava byla náhle prázdná. Žádné závěry, žádné souvislosti, jen zvláštní ticho, ve kterém bylo slyšet tlukot vlastního srdce. A tak jsem nakonec udělala to jediné, co mi v tu chvíli připadalo možné.

Opsala jsem první verš.

PROROCTVÍ O DVOJÍ CESTĚ

*„Ó duše rozdělená mezi dvě skutečnosti,
v srdci svém neseš dvě jména, však jen jedno jest pravé.
Necháš-li se vésti cestou, jež se zdá býti známá,
mineš práh, který ti náleží.*

*Neboť dvě země nemohou držet jedinou duši.
Vyber, kde stanouti chceš.“*

Dlouho jsem zírala na těch pár řádků. A připsala si k nim na
lepíky poznámky
„*dvě skutečnosti*“ dvě reality? dva životy? dvě vzpomínkové
vrstvy?

„*dvě jména*“ já tady a tam?

„*cesta, která se zdá známá*“ rutina? bezpečí? nemoc?

„*pravý práh*“

„*dvě země nemohou držet jedinou duši*“ nejde žít dvě
reality současně! jedna je sen, výplod fantazie

„*Vyber, kde stanouti chceš.*“ moje volba?

Podtrhla jsem poslední větu dvakrát.

Bylo i toto výplodem mé nemocné mysli? Nebo jen přiřazuji
význam něčemu, co bylo určeno cizím očím, a zoufale se
snažím najít souvislosti tam, kde žádné nejsou? Proč by to ale
dědeček psal? Proč bych to měla být zrovna já, kdo to najde?
Právě já, která stojí rozkročená mezi dvěma životy. Ta slova
zapadala do všeho, co prožívám, až příliš přesně. A to mě
děsilo. Děsilo mě to tak, že jsem cítila strach až fyzicky – v
hrudi, v žaludku, v tiché křeči kdesi pod klíční kostí. Strach z
toho, že se budu muset rozhodnout. A co když má volba
nebude správná? Co když uvíznu v jednom ze světů jako
blázen, uvězněná mezi vzpomínkami, které mi nebudou patřit
ani tam, ani tady?

Vím, že miluji obě verze sebe samé. Tady a teď – život s
mámou, vysněná práce, děti v domově, ten zvláštní druh
lásky, který nepochází z krve, ale z volby. Ano, utrpěla jsem
velkou ztrátu a srdce v této realitě bolí způsobem, který se
nedá utiшит žádnými slovy. A přesto je můj život klidný. Má řád.
Má rytmus. Má stabilitu, kterými se můžu opřít o každý další
den.

Ale pak jsou tu vzpomínky na tu druhou verzi mě samotné. Tam jsem jiná. Akční. Dravá. Obklopená rodinou, lidmi, na kterých mi záleží celou silou srdce. I když tam vztah s mámou není takový jako tady. I když tam mám sourozence a dětství nebylo lehké. Tam mám po boku muže, s nímž ve vzpomínkách cítím, že je to opravdu navždy. A přestože je tam všechno bouřlivé, proměnlivé jako jarní počasí, jsem tam právě teď, v těch obrazech, na vrcholu svého štěstí. Pokud se rozhodnu zůstat tady... co se stane s tamtěmi prožitky? Zmizí? Rozplynou se jako pára nad hladinou? Zůstanou jen jako podivná pachuč na patře, kterou si člověk neumí pojmenovat? Nebo se budou znovu a znovu vyplavovat, až mě jednoho dne zcela pohltní a já ztratím poslední zbytek rozumu?

A co když bych se rozhodla pro ten druhý život? Probudím se prostě jednoho rána a budu pokračovat někde na opačném konci republiky? Na vesnici. Ve starém domě. S mužem, kterého, jak se zdá, miluji až k smrti. S přijatými dětmi. Se vším tím chaosem, radostmi, starostmi, bolesti i smíchem? Anebo se už nikdy neprobudím – mé myšlenky zůstanou tam a já zůstanu tady. Tělo bez duše. Nepřítomná. Na obtíž mámě, o kterou bych se měla starat, a ne jí být břemenem.

Znovu mě z těch úvah rozbolela hlava. Uvařila jsem čaj, opřela se o kuchyňskou linku a na chvíli zavřela oči. A nechala se unést vzpomínkou, která přišla sama. Tou na malou střapatou holčičku. Česala jsem jí culičky a ona pořád štěbetala: „Mami, hodně culíků, prosím... a tyhle růžové gumičky... a můžu si zítra vzít ty třpytkové kalhoty?“ Její hlas byl tak skutečný, zvonivý, veselý. Cítila jsem její vůni. I teplo, které z ní vyzařovalo, jako drobné slunce schované v dětském těle. Chvilí jsem se nechala unášet tím pocitem naplnění a lásky, který bolel i hřál zároveň.

A pak jsem znovu otevřela oči.

Znovu jsem se vrátila ke svitku. Ke slovům, která možná nebyla určena rozumu, ale duši. K rozboru, který už nebyl jen hrou logiky, ale zápasem o to, kam vlastně patřím.

PRVÉ ZNAMENÍ

Pod to jsem pečlivě opsala celý úryvek:

„Pohlédni do vody, jež plyne, a přec stojí.

V odlesku spatříš své jméno, však ne svou tvář.

Kde voda mlčí, tam slyš slovo, jež není řečeno.“

Chvíli jsem jen sledovala tahy vlastního písma, chtěla jsem aby mi pomohly napovědět víc než samotná slova.

Pak jsem začala rozebírat.

„Voda, která plyne a přece stojí.“ Řeka. Jednoznačně řeka.

Možná konkrétní místo, kde se proud láme, zpomaluje, stáčí do víru. Jez. Most. Náplavka. Napsala jsem na lepík Vltava? a podtrhla to.

„Odras, ve kterém neuvidím svou tvář.“ Takže ne fyzický obraz, ale něco jiného. Vzpomínku. Cizí život. Jinou verzi sebe.

Poznámka: ne zrcadlo – spíš paměť vody.

A kde voda mlčí... To mě zarazilo. Voda přece nikdy úplně nemlčí. Šumí, bublá, víří. Pokud mlčí, je to nádrž. Stojatá hladina. Uzavřený prostor. Podzemí? Zapsala jsem: mlčící voda = uzavřená voda.

Sklonila jsem se blíž k papíru a najednou se dívám ne na věty, ale na mapu. Ne na symboly, ale na trasu.

Most. Pod mostem. Stín. Klenby. Odras v temné hladině.

A poznačila další větu:

„Musím jít znovu k řece. Ne jako dřív. Jinak.“

Prsty jsem podvědomě přejela po lepících bločcích a jeden z nich jsem nalepila vedle poznámky o Vltavě. Žlutý čtvereček působil v tom moři černých slov skoro komicky civilně. A přesto mi připadal důležitý. Jako první krok.

Uvědomila jsem si, že se mi trochu zrychlil dech. Ne strachem. Spíš zvláštním očekáváním, že se něco pohne. Že se něco konečně pohne správným směrem.

A právě v tu chvíli...

Zazvonil domovní zvonek.

Ten zvuk byl ostrý, tvrdý, cizí. Přestříhl tok mých myšlenek jako nůž nit. Leknutím jsem sebou cukla a pero mi udělalo dlouhou čáru přes okraj papíru.

Zírala jsem na dveře pokoje, s pocitem že za nimi stojí někdo, kdo nemá být součástí tohoto okamžiku. Ticho se náhle zlomilo. A zvonek se ozval znovu.

Mihla jsem pohledem k hodinám. Bylo osm. Ani příliš brzy, ani příliš pozdě na něčí návštěvu. Ale na čí? Nikoho jsem neočekávala. Zvedla jsem se z postele a šla do předsíně. Stiskla jsem tlačítko domovního telefonu u dveří.

„Kdo je?“ zeptala jsem se.

„Paní učitelko...“ ozval se vzlykající hlas. „Tady Amálie... pamatujete si na mě?“

Jak bych nemohla. Amálka Málková. Patnáctiletá holčička, která před rokem odjela zpátky ke své mámě – té, která si konečně dala do pořádku podmínky, aby ji mohla znovu převzít do péče. Amálčina máma dlouhá léta bojovala s alkoholem, ve kterém hledala úlevu po smrti svého manžela. Amy, jak jsme jí říkali, strávila v domově dva roky. Byla to neskutečně nadaná dívka. Její kresby dodnes zdobily chodby domova jako tiché důkazy toho, že i z bolesti může vyrůst krása.

„Jasně, Amy, pojď nahoru,“ odpověděla jsem do reproduktoru a stiskla tlačítko elektronického otevírání dveří.

„Úplně nejvyšší patro,“ dodala jsem ještě rychle, protože mi došlo, že u mě doma vlastně ještě nikdy nebyla.

Přivřela jsem dveře od svého pokoje a čekala na dívku u otevřených dveří bytu. Výtah nejedil až do posledního patra,

k nám se muselo po schodech. Kroky se ozývaly pomalu, těžce. Když konečně vystoupala až nahoru, bylo na ní vidět, že dlouho a hodně plakala. Oči měla zarudlé, dech přerývaný. Ale co mě zasáhlo ještě víc, byla podobnost, která se v její tváři zrcadlila. Na okamžik jsem v ní viděla Viki – dceru Kateřiny z mé druhé reality. Myšlenka mi hlavou probleskla jako blesk, ale přinutila jsem se ji hned potlačit. Ať byla tahle holka kdokoli, teď a tady potřebovala pomoc. Ne moje zmatené paralely.

MIčky vešla dovnitř, zula se, svlékla kabát. Vzala jsem ji za ruku a společně jsme sešly dolů do obývacího prostoru. Posadila se na sedačku a v tu chvíli z ní spadla veškerá síla.

„Uvařím ti čaj?“ přerušila jsem ticho.

Jen kývla.

Znovu zavládlo ticho, ve kterém byly slyšet jen obyčejné zvuky: bublání vody v konvici, cinknutí lžičky o porcelán, krájení citronu, zalití sáčku horkou vodou. Položila jsem hrnek před ni a posadila se hned vedle. Zamíchala si čaj, zvedla ke mně oči – a já ji objala. V tu chvíli se zlomila. Tichý pláč se proměnil ve vzlyky, které sebou škubaly celým jejím tělem. Seděly jsme tak možná půl hodiny, aniž bych cokoli říkala. Nebylo třeba slov.

Když se konečně uklidnila, začala vyprávět. Máma znovu spadla do stejného stereotypu. Alkohol. Amy ji musela několikrát zvedat ze země, hledat po podnicích, dělat jí chůvu. Zpočátku si namlouvala, že je to jen dočasné, že to přejde. Byla šťastná, že je doma, u mámy, ať byla jakákoli. Jenže mezitím se chtěla dostat na vysněnou uměleckou školu. Přípravy mezi nočními pochůzkami, hledáním mámy po městě a péčí o bytost, kterou milovala a která bývala často na pokraji bezvědomí, byly nad její síly. Nebylo divu, že ji to zlomilo.

„Jak jsi přijela?“ zeptala jsem se tiše.

„Pěšky,“ odpověděla.

Zatajil se mi dech. Padesát kilometrů? V tomhle počasí?
„Nechtěla mi dát ani na autobus, když mě vyhodila,“ vzlykla.
Pak se na mě podívala s výrazem, ve kterém byla bolest i
poslední zbytek naděje:

„Myslíte, že bych se mohla vrátit do děčáku?“

„Víš co,“ řekla jsem po chvíli. „Dneska to nebudeme řešit. Dáš
si koupel, udělám ti něco k jídlu a půjdeš si lehnout.“

Vešla jsem do mámina pokoje a vytáhla tričko vhodné na
spaní. Já byla mnohem drobnější, zatímco máma byla
prostorově výraznější – to byla jistota. Přibrala jsem i noční
košili, i když jsem si nebyla jistá, jestli se bude náctileté dívce
líbit.

„Jé, ta je úžasná!“ zazářila Amy, když ji spatřila.

Ukázala jsem jí koupelnu, kde co je, že si může vzít cokoli
potřebuje. Zapnula jsem pračku, nastavila program se sušením
a doplnila prací prostředky, aby měla ráno všechno čisté.

Když relaxovala ve vaně, zvedla jsem telefon a projížděla
seznam kontaktů s touhou najít někoho, kdo mi teď pomůže.

Narazila jsem na číslo Tamary – externí výchovné poradkyně.

Dostala jsem ho teprve před měsícem, původní odešla a
novou jsem ještě osobně nepoznala. Ředitelka domova ale
říkala, že to číslo můžeme použít kdykoliv – klidně i o půlnoci.

Ťukla jsem na ikonu volání.

Na druhé straně to někdo zvedl. V pozadí hrála hudba, nejspíš
nějaká párty.

„Prosím, Katernová,“ ozvalo se.

Představila jsem se a vysvětlila situaci. Hluk v pozadí postupně

utichl – zřejmě odešla do ticha. Zdálo se, že pozorně

poslouchá. Když jsem domluvila, chvíli bylo ticho. A pak se
ozval hlas, který mi byl zvláště povědomý, i když bylo jasné,
že se osobně neznáme.

Probraly jsme možnosti a dohodly se na schůzce v domově v
pondělí. Byl pátek. Amy do té doby zůstane u mě. Byla jsem

prověřená, děti z domova jsem už dříve brávala na hostitelskou péči. Slíbila, že hned další den ráno obvolá všechny příslušné orgány a vysvětlí situaci. V pondělí po jednání požádá OSPOD o návrh na předběžné opatření, aby byla dívka dočasně umístěna zpět do domova.

Řekla jsem, že Amy u mě může zůstat klidně až do nového roku. Stejně bych byla sama.

Z koupelny vyšla už jiná — tváře měla růžovější, vlasy ještě vlhké a oči klidnější.

„To bylo tak fajn, paní učitelko,“ řekla a bez ostychu mě objala. V tom objetí bylo všechno — únava, vděk i tiché prosby, které už nemusela vyslovovat.

Posadila se ke stolu, kde na ni čekala teplá večeře. Jedla s chutí hladového, celé její tělo konečně pochopilo, že je v bezpečí. Mezi sousty jsem jí vysvětlila, na čem jsme se domluvily — že víkend zůstane u mě, že v pondělí půjdeme do domova, že se všechno bude řešit oficiálně, pomalu a bez zbytečného křiku světa.

Jakmile dojedla, spustila salvu otázek. Kdo tam teď je, kdo odešel, kdo se vrátil. Co vychovatelky, které znala, které přibýly. Co se změnilo. Po jejím odchodu se její kontakty s domovem překvapivě zprerhaly a teď navazovala rozhovor přesně tam, kde před rokem skončila. Byla hladová po informacích stejně jako před chvílí po jídle.

„Vaši adresu jsem našla jen podle vyprávění,“ přiznala tiše.

„Pamatovala jsem, jak jste mi kdysi říkala o tomhle domě. Chodila jsem dům od domu a dívala se na zvonky, jestli někde neuvidím vaše příjmení.“

Zarazila se. „Když jsem ho konečně našla, doufala jsem, že to budete vy. A kdybyste tu nebyla... šla bych dál. Až k domovu.“

V tu chvíli jsem pochopila, jak silně byla rozhodnutá.

Neutíkala. Šla za pomocí. Tam, kde věděla, že ji jednou dostala.

Mluvíly jsme téměř do půlnoci. O škole, o malování, o jejích snech i o strachu, který si nosila uvnitř. Pak jsem jí ukázala pokoj pro hosty. Sotva se položila, usnula. Vyčerpáním, únavou... a možná i s pocitem první skutečné naděje po dlouhé době.

Já jsem se vrátila do svého pokoje, uklidila papíry, svitek, poznámky i lepíky, chtěla jsem tím srovnat i vnitřní chaos. Pak jsem si lehla.

A v tom okamžiku mi mé vlastní problémy připadaly náhle tak malé, tak tiché... téměř nepodstatné ve srovnání s tím, co si s sebou přinesla ona.

Probudila jsem se dřív než ona. Dům byl ještě tichý, zahalený do ranního šera, které se teprve pomalu rozpouštělo mezi střechami. Chvilí jsem jen ležela a poslouchala její klidný dech z vedlejšího pokoje. Spala tvrdě, vyčerpaně, ale poprvé bez trhaných nadechnutí a vzlyků, které ji provázely včera.

Vstala jsem tiše, abych ji nevbudila, a šla do kuchyně.

Rozsvítila jsem jen malou lampičku nad linkou. Na pánvi zasyčelo máslo a do vzduchu se během chvilky rozlila známá vůně míchaných vajíček. Krájela jsem rajčata, okurku, jablka, oloupala pomeranč. Kafe už bylo zalito a celý byt se pomalu začínal plnit tou hřejivou, domácí vůní rána.

A pak jsem zaslechla kroky.

„Paní učitelko...“ ozvalo se ospale ode dveří kuchyně. Stála tam rozcuhaná, v cizí košili, která na ní visela. „Já jsem se vůbec nechtěla budit... ale ta vůně mě z postele normálně vytáhla.“

Usmála jsem se. „To je dobrý budíček, ne? Pojď, snídaně je skoro hotová.“

Posadila se ke stolu a chvíli jen mlčky sledovala, jak nandávám jídlo na talíře.

„Amy,“ řekla jsem, když si vzala první sousto, „já mám pro tebe dneska jeden opožděný vánoční dárek.“

Zvedla ke mně oči. „Jaký?“

„Den nákupů.“ Usmála jsem se. „Po jídle vyrazíme na tržnici, koupíme ti základní věci – boty, bundu, prádlo. Pak si někde dáme oběd a odpoledne zajedeme ještě do second handu. Něco hezčího. Něco jen pro tebe.“

Zarazila se. „Ale... to přece nemusíte. Klidně můžeme zajít jen do charity. Tam mi dají, co budu potřebovat.“

Zavrtěla jsem hlavou. „Amy, dneska ne. Dneska nepůjdem pro to, co nám kdo dá. Dneska půjdeme vybírat. Ty si vybereš.“

Chvíli váhala. Bylo vidět, že v ní bojují zvyky s přáním. Pak konečně přikývla. „Tak jo... ale stejně si myslím, že je to zbytečné.“

„To si myslí skoro všichni, co si po dlouhé době dovolí něco jen pro sebe,“ řekla jsem a postavila před ni hrnek s teplým čajem.

Najedla se do posledního drobečku. A když jsme pak stály u předsíně a oblékaly se, poprvé jsem ji slyšela, jak si potichu něco pobrukuje.

A tak jsme vyrazily.

Dvě holky, každá z jiného života, ale s jedním společným plánem na obyčejný, nezbytně důležitý den.

Vyšly jsme z domu ještě s ranní zimou ve tvářích. Ulice byla klidná, mokrá po nočním mrazu, město se teprve protahovalo do dne. Na zastávce jsme chvíli mlčky stály vedle sebe. Amy si rukávy schovala ruce až k prstům a pozorovala koleje.

„Já jsem nikdy takhle jen tak nejela nakupovat,“ pronesla tiše.

„Tak dneska máš premiéru,“ usmála jsem se.

Tramvaj přijela s kovovým zaskřípěním. Sedly jsme si k oknu. Město se rozjíždělo kolem nás pomalu, domy se střídaly s

mosty, řeka pod námi na okamžik tiše zazářila mezi zábradlím.
Amy se o sklo lehce opřela čelem.

„A kam vlastně jedeme?“ zeptala se.

„Na tržnici. Do SAPY,“ odpověděla jsem. „Je tam všechno. A levně. Tak akorát na nový začátek.“

Chvilí mlčela. Pak přikývla.

„Tak jo. Tak dneska začneme.“

A tramvaj nás nesla dál, hlouběji do města, blíž k první zastávce toho dne, který se právě rozbíhal. Jely jsme tramvají na Anděl, potom metrem přes Florenc na Kačerov a odtud autobusem přímo k SAPA Praha.

Když jsme vystoupily z autobusu, první, co nás udeřilo, byly vůně. Ne jedna, ale desítky – smažené nudle, koriandr, zázvor, rybí omáčka, sladké pečivo, grilované maso, čerstvá zelenina. Všechno dohromady tvořilo směs, která byla intenzivní, ale zvláštním způsobem přitažlivá. Vstoupily jsme do areálu SAPA Praha a najednou jsme byly v úplně jiném světě.

Široká asfaltová cesta mezi halami byla plná lidí. Muži s plastovými přepravkami, ženy tlačící vozíky s krabicemi, děti pobíhající mezi stánky. Mísila se tu čeština s vietnamštinou, občas angličtina, smích, volání, troubení dodávek, které si razily cestu mezi chodci. Nad hlavami visely barevné cedule s nápisy „Textil“, „Potraviny“, „Obuv“, „Velkoobchod“. Amy se instinktivně chytila mé ruky.

„Tady je to jak v cizině,“ zašeptala.

„Tady jsme v cizině i doma zároveň,“ odpověděla jsem a navedla ji směrem k první hale s oblečením.

Uvnitř to bylo ještě živější. Úzké uličky mezi regály přetékal zbožím. Mikiny pověšené na kovových konstrukcích, džíny vyskládané do vysokých komínů, bundy v igelitu visící ze stropních tyčí. Prodavačky seděly na plastových stoličkách, některé si povídaly do telefonu, jiné počítaly bankovky, další

bez jediného slova ukazovaly na ceny napsané fixem na kartonech.

Dotýkala se látek, nejdřív nesměle, pak s větší jistotou.

„Tahle je dobrá, teplá,“ řekla jsem a podala jí silnou mikinu. Zkoušela ji přes ošoupané triko co měla na sobě, otočila se před malým zrcadlem připevněným na stojanu, které bylo zešíkmené tak, že v něm člověk nikdy neviděl úplně celý obraz. Přesto se usmála.

Postupně jsme přidávaly do tašek:

- zimní bundu, důkladně vyteplenou,
- dvě mikiny,
- rifle,
- spodní prádlo,
- ponožky,
- jednoduché tenisky z regálu u země, kde byly boty naskládané v krabicích bez víček.

V další hale jsme našly batohy. Visely v dlouhém pásu jako barevná zeď. Vybrala si černý, obyčejný, ale pevný. Zasunula do něj hned peněženku, kterou nosila v kapse, a znovu ho sundala, chtěla se ujistit, že je opravdu její.

Když jsme vyšly ven, ruce jsme měly plné igelitek a prsty do červena otláčené od uší. U jednoho stánku se kouřilo z velkého woku, olej prskal, nudle se přehazovaly ve vzduchu. U vedlejšího stála fronta na polévku pho, vedle zase na bagety plněné masem, koriandrem a pikantní omáčkou.

„Mám hlad,“ řekla jsem..

Usadily jsme se na plastové židličky u improvizovaných stolů. Dostaly jsme polévku v hlubokých miskách, horkou tak, že se z ní valila pára. Amy se nad ní zahřála dlaněmi a pak se pustila do jídla s chutí, se snahou zahnat tím nejen hlad, ale i kus toho vnitřního napětí.

Když jsme pak znovu vyrazily směrem k autobusové zastávce, zastavila se a ještě jednou se ohlédla zpět do areálu.

„To bylo... zvláštní,“ řekla.

„Jo,“ přikývla jsem. „SAPA taková je. Trochu chaos, trochu záchrana.“

A pak už jsme nastoupily do autobusu, který nás měl odvézt dál – pryč z vůní, barev a hluku tržnice, směrem k druhé zastávce našeho dne. K místu, kde se věci vybírají pomaleji. K second handu.

Z autobusové zastávky jsme se přenesly zpátky do města, pořád ještě trochu omámené barvami a hlukem tržnice. Tašky s novými věcmi nám cinkaly o kolena a Amy si je držela blíž k tělu. Než jsme zamířily do second handu, zastavily jsme se ještě „po cestě“ v obyčejném obchodě s textilem — v Pepco. Bylo to přesně to místo, kde se nakupuje rychle, bez přehnaného přemýšlení, ale s jistotou, že věci budou nové a čisté.

„Tady si vybereme spodní prádlo,“ řekla jsem. „Tyhle věci patří jen tobě.“

MIčky přikývla. V regálech jsme vybíraly podprsenky, tílka, kalhotky, pyžamo. Nevypadala už rozpačitě — spíš soustředěně. Pečlivě si skládala kusy sebe do nové podoby. U pokladny se na mě krátce podívala a tiše řekla: „Děkuju.“ Tak prostě, bez divadla.

O pár zastávek dál jsme vystoupily v Holešovicích a zamířily do Prague Thrift Store. Uvnitř bylo ticho a klid, úplně jiný svět než na tržnici. Mezi stojany s oblečením se dalo chodit pomalu, nikdo netlačil, nikdo nekřičel. Kabinky byly malé, zrcadla lehce poškrábaná, ale světlo tu bylo měkké a milosrdné.

Zkoušela kabát. Stála přede mnou a rukávy si přitáhla do dlaní. „Tenhle je jak kdybych ho měla odjakživa,“ řekla a poprvé se v zrcadle usmála sama sobě. Přidaly jsme ještě svetr, košili a jednoduché šaty. Ne výstavní kousky, ale takové, ve kterých se dá žít.

Když jsme vyšly ven, měly jsme tašky plné nových i „nových starých“ věcí, ramena unavená, ale srdce lehčí.

„To je fakt jak stěhování,“ zasmála se znovu.

Domů jsme se nechaly odvést taxíkem. Amy seděla tiše, oběma rukama objímala tašky a dívala se z okna, ukládala si město do paměti novým způsobem. Já jsem cítila únavu, která hřála. Ne vyčerpání, ale ten druh, co přichází po správně prožitém dni.

A když jsme vystoupily u domu a nesly nahoru všechny ty naše drobné jistoty v igelitkách, věděla jsem, že dnes jsme nekupovaly jen oblečení. Kupovaly jsme klid. A malý kousek budoucnosti.

Víkend se přehnal jako voda po kamenech. Rychle, nečekaně, bez možnosti se nadechnout. Povídalý jsme si do noci, vařily ve dvou, praly nové věci, které se ještě ani nestačily stát jejími. Amálka mi vyprávěla o bojích, které sváděla doma. O každé láhvi, kterou před OSPODem schovávala. O výmluvách, které vymýšlela. O nocích, kdy čekala, až máma usne, aby mohla aspoň na chvíli přestat hlídat. Chtěla přežít. A hlavně chtěla zůstat doma. S mámou. I když doma už dávno nebylo bezpečno.

„Já jsem ji nechtěla zradit,“ šeptala mi jednou v kuchyni, když míchala omáčku a slzy jí kapaly přímo do hrnce. „Jen jsem chtěla, aby byla zase ta máma, kterou jsem měla dřív.“

Bylo to jen horší a horší. Až přišel ten okamžik, kdy se jí v noci zdál sen. Letní odpoledne na plovárně. Smích, voda, slunce, děti rozházené po dece. Byla tam taky. Malá, rozcuchaná, šťastná. A já. Když se ráno probudila, seděla prý dlouho na posteli a věděla jediné — že se chce vrátit. Tam, kde se aspoň na chvíli cítila v bezpečí.

Když to doma řekla, přišel křik. Výčitky. Nadávky. A nakonec otevřené dveře. Vyhození.

Mobil měla celou dobu u sebe. Displej kontrolovala snad

každých deset minut. Ale máma nezavolala. Nenapsala, bylo jen ticho.

V pondělí jsme pak seděly v kanceláři ředitelky domova. Stěny byly světlé, na parapetu aloe vera, která už dlouho nedostala vodu. Hodiny na zdi tikaly přehnaně hlasitě. Každá vteřina byla slyšet.

Amálka si nervózně žmoulala rukáv nové mikiny. Já svírala v ruce hrnek s vychladlou kávou. Byla jsem klidná navenek. Uvnitř se mi ale všechno třásló. Čekaly jsme na pracovníci OSPODu a na novou výchovnou poradkyni. Na lidi, kteří během několika vět rozhodnou, kam bude na nějaký čas patřit dětský život.

Dveře na chodbě se jednou otevřely. Kroky. Cizí hlasy. Zase ticho.

Amálka ke mně vzhledla. V očích měla strach smíchaný s nadějí.

„Když mě nevezmou...?“ začala.

„Vezmou,“ řekla jsem pevně, možná víc pro sebe než pro ni. Pod stolem se mi chvěly kolena. Poprvé po velmi dlouhé době jsem měla věci pod kontrolou. A právě to ticho před rozhodnutím bolelo nejvíc.

Dveře se konečně otevřely a do místnosti vešly všechny tři zároveň. Pracovnice OSPODu, nová výchovná poradkyně a paní ředitelka. Všechny s úsměvem, jako když se někdo snaží rozptýlit strach ještě dřív, než vůbec padne první slovo. V tom gestu bylo cosi lidského, uklidňujícího.

„Dobrý den,“ zaznělo téměř sborově.

Amálka se nepatrně přitiskla blíž ke mně. Cítila jsem její napětí, i když navenek seděla klidně. Ředitelka nás vyzvala, abychom se posadily blíž ke stolu. Pracovnice OSPODu si rozložila desky s papíry, výchovná se usmála a přistoupila ke mně.

„Já jsem Tamara Katernová, externí výchovná poradkyně,“ podala mi ruku.

Jakmile se naše dlaně dotkly, projel mnou podivný záchvěv. Trvalo to jen zlomek vteřiny, ale stačilo to. Její oči. Úsměv. Způsob, jakým naklonila hlavu. To nebyla Tamara. V té chvíli jsem v ní poznala Katku. Kamarádku. Mámu Viki z druhého mého života. Nadechla jsem se prudčeji, než bylo potřeba. Nikdo si toho nevšiml. Jen já jsem na okamžik stála jednou nohou v jiné realitě.

„Tak pojďme k věci,“ pronesla ředitelka vlídně.

Rozhovor byl překvapivě klidný. Bez hlasitého napětí, bez obviňování. Pracovnice OSPODu shrnula situaci, tak jak běží v papírech: matka nezvládá péči, opakované selhání, ohrožení dítěte. Výchovná poradkyně doplnila psychickou stránku, vyčerpání, tlak, dlouhodobou zátěž. Amálka seděla s rukama pevně sevřenýma v klíně a dívala se před sebe.

Pak zazněla věta, na kterou jsme všechny čekaly.

„Amálka se může vrátit do domova.“

V místnosti se najednou dalo znovu dýchat. Amálce se na okamžik zachvěla brada. Neplakala. Jen zavřela oči a tiše přikývla.

„Na základě předběžného opatření, které dnes OSPOD obdrží,“ pokračovala pracovnice, „zůstane do neděle čtvrtého ledna u vás. Od pátého ledna nastoupí zpět do domova, do své původní skupiny. V lednu z ní odchází Janička do startovního bytu, takže místo bude.“

Ředitelka se na Amálku usmála: „Vrátíš se domů.“

Slovo domů se v tom prostoru rozlilo jako teplo.

Poděkovaly jsme. Všichni se tvářili klidně, profesionálně. Ale když jsme vyšly ven na chodbu, Amálka se ke mně náhle otočila a v očích měla všechno, co celý rozhovor držela pod zámek: úlevu, strach, naději i vyčerpání v jednom. Pevně mě objala.

A já si v té chvíli znovu uvědomila, jak tenká je hranice mezi tím, co se rozhoduje na papíře — a tím, co se rozhoduje v srdci.

Svátky uběhly tak rychle, že si je člověk sotva stihl uvědomit. Dny se slévaly jeden do druhého, a moje hlava — jindy plná cizích vzpomínek a tichých návratů do jiného života — najednou ztichla. Mysl ustoupila přítomnosti. Věnovala jsem se dětem, které se chystaly na přijímací zkoušky, probíraly jsme testy, kreslily myšlenkové mapy, smály se i propadaly beznaději, jak to už u velkých rozhodnutí bývá.

Pomáhala mi s tím i Tamara. A velmi brzy jsem pochopila, že někteří lidé si jsou prostě souzeni. Padly jsme si do oka hned od první chvíle. Stejný smysl pro humor, stejný pohled na svět, podobné hodnoty. Mluvily jsme spolu lehce, bez přetvářky, s pocitem že se naše cesty měly protnout už dávno. Máma říkala, že mi ji seslal můj strážný anděl — a možná měla pravdu. Všimla si i toho, že se můj zdravotní stav zlepšil. Míň bolestí, míň zmatku, víc klidu.

Tamara trávila hodně času s Amálkou. Přirozeně, nenuceně. Ne jako někdo, kdo něco plánuje, ale jako člověk, který je prostě přítomný. Postupně si začala pohrávat s myšlenkou, že by si ji vzala do péče. A tak se tiše rozběhla příprava o náhradní rodinnou péči. Byla svobodná, bezdětná. Neptala jsem se jí příliš — některé věci se mají vyprávět samy, když uzrají.

Jednou mi jen mimochodem řekla, že nikdy nepotkala muže, který by chtěl žít život se ženou, jež mu nemůže dát potomka. O své neplodnosti se dozvěděla už ve dvaceti, tehdy, když se se svým snoubencem chystali na rodinu. Vztah to nepřežil. Od té doby, jak sama říkala, byli muži v jejím životě spíš na hezké chvíle a občasné povyražení, nikdy na společnou budoucnost.

Amálčino studium umění mělo být finančně náročné a Tamara nouzí netrpěla. Dalo by se říct, že byla za vodou. Jako jedináček zdělila po rodičích nemalé jmění a pokaždé se smála, když tvrdila, že nebyl čas ho utratit. A já si při pohledu na ni říkala, že někdy si osud dává na čas, jen aby mohl spojit správné lidi ve správný okamžik.

Den, kdy Amálku a další tři děti z domova přijali ke studiu na školy, kam si podaly přihlášky, byl v domově malým svátkem. Chodby ožily smíchem, dupáním, výkřiky radosti. Děcka pobíhala sem a tam, objímala se, telefonovala, brečela i se smála zároveň. Ředitelka, jindy přísná a věcná žena, stála ve dveřích své kanceláře a jen se usmívala. Byly chvíle, kdy bylo dovoleno zapomenout na řády, tabulky a protokoly. Když se něco povedlo, bylo to cítit všude.

Další den se ale rytmus vrátil do známých kolejí. Konec školního roku byl klidný, skoro ospalý, a před námi se otevřely prázdniny. Amálka už byla na půli cesty k Tamaře, postupně si zvykala na nový domov, nový řád i jiný druh ticha. Občas jsme spolu trávily víkendy — na plovárně, na výstavě, na koncertě, prostě tak, jak se to zrovna nabízelo.

Jednou se mi zmínila o nové kamarádce, kterou potkala kousek od Tamařina bydliště. Mluvila o ní nenuceně, ale zaujalo mě, když dodala, že prý miluje Elvise Presleyho. U mladých lidí to nebývalo běžné, ale jen jsem se usmála. Móda se vrací...

O dva týdny později přišla za mnou znovu. Mlčky, vážná, s deskami pevně přitisknutými k hrudi. Otevřela je opatrně, bála se, že se něco rozpadne, když to udělá příliš rychle. A pak vytáhla fotografii.

Okamžitě jsem ji poznala.

Byla jsem na ní já — malá, sotva osmiletá. Vlasy stažené gumičkou, kolena odřená, ruka pevně sevřená v dlaní muže vedle mě. Dědečka. Stáli jsme u nízké kamenné zdi porostlé

mechem, za námi klidná hladina Čertovky a tmavé dřevěné kolo mlýna. Místo, kam jsme spolu chodili celé dětství.

Otočila jsem fotografii.

Na zadní straně stálo obyčejnou tužkou:

„Tonička a já, 1981.“

„Vzala jsem ji,“ řekla Amálka tiše. „Našla jsem ji v Elvisových deskách, co jste prodávala. Byla tam založená.“

Zvedla ke mně oči.

„A víte... já toho pána znám. Máte jeho fotku v kabinetu. Tu černobílou. Ukazovala jste nám ji jednou, když jsme se bavili o rodině. Říkala jste, že to byl váš dědeček.“

Najednou všechno zapadlo.

Fotografie, která neměla být vidět.

Desky, které neměly odejít.

Dívka, která si je odnesla.

Podívala jsem se znovu na snímek. Na dědovu tvář, klidnou a soustředěnou. Na zeď za námi. A teprve teď jsem si všimla drobnosti, která mi tehdy unikla — do kamene byl vyrytý jednoduchý znak. Spirála. Nenápadná, skoro smazaná časem. Vzpomněla jsem, jak mi tam děda říkával, že jsou místa, kde voda nemluví nahlas, ale pamatuje si všechno. Že některé věci se vracejí jen proto, aby se daly pochopit jinak. Amálka mlčela. A v tom krátkém tichu mezi námi jsem poprvé pochopila, že nejde o náhodu. Že některé fotografie si člověk neodnese proto, aby je vlastnil — ale proto, aby je v pravý čas vrátil zpátky na místo, kam patří.

Seděla jsem naproti ní v měkkém křesle, ruce položené v klíně, nohy pevně na zemi. Ordinace byla světlá, až příliš uklidňující. Bílé stěny, květina v rohu, tlumené světlo lampy. Psycholožka listovala poznámkami a občas ke mně vzhledla. Měla ten typ hlasu, který nezvyšuje tón ani při těžkých slovech.

„Popisujete vzpomínky, nejsou vaše“ řekla klidně. „Říkáme tomu disociativní fenomény. U vás konkrétně může jít o formu disociativní poruchy identity bez fragmentace osobnosti, případně o maladaptivní vzpomínkové konstrukty vzniklé po traumatu.“

Přikývla jsem. Ta slova jsem už slyšela. Zněla rozumně.

Bezpečně.

„Mozek si někdy vytváří alternativní narativy,“ pokračovala.

„Zvlášť pokud v minulosti došlo ke ztrátě, šoku nebo dlouhodobému stresu. Ty ‚cizí‘ vzpomínky nejsou skutečné v tom smyslu, že by se staly — ale jsou skutečné v tom, jak je prožíváte.“

„A to, že si pamatuju lidi, děti... život, který jsem nežila?“ zeptala jsem se.

Usmála se. „Paměť není archiv. Je to vypravěč. A někdy si pomáhá příběhem, aby unesla realitu.“

Chvíli bylo ticho.

„Dobrá zpráva je,“ dodala, „že váš stav se zlepšuje. Epizody jsou kratší, méně intenzivní. Zdá se, že se vaše psychika stabilizuje.“

Přikývla jsem znovu. Věděla jsem, co ode mě potřebuje slyšet.

„Takže... o tom už nebudeme mluvit,“ řekla jsem tiše.

Zvedla obočí, ale neprotestovala. „Pokud máte pocit, že už to není nutné... Ano. Někdy je nejlepší nechat určité obsahy odeznít.“

Když jsem odcházela, zapsala si do karty poznámku. Viděla jsem to periferně.

Zlepšení stavu. Náhled zachován.

Venku jsem se nadechla studeného vzduchu. A poprvé jsem si byla naprosto jistá, že o tom mluvit nebudu. Ne proto, že by to nebylo důležité — ale proto, že odpověď neleží na pohovce v ordinaci.

Leží u vody, která mlčí.

V hlavě se mi znovu vybavila krabička. Svitek. Slova, která jsem zatím četla jen opatrně, se strachem že mne mohou popálit. Proroctví o Dvojí cestě. Znamení, která se začala naplňovat, aniž bych je hledala.

A pak dědův hlas. Klidný, jistý.

„Víš, Toničko... štěstí v životě není o tom, co se ti stane. Ale o tom, co si vybereš.“

Rozhodla jsem se.

Znovu projdu papír. Řádek po řádku.

Znovu se vydám k místu, kde voda mlčí.

A tentokrát už se nebudu ptát, jestli je to skutečné.

Jen půjdu.

K Čertovce jsem šla pěšky. Ne proto, že bych chtěla – ale proto, že jsem věděla, že se tam musí dojít pomalu. Jako by si to místo samo žádalo, aby člověk nechal myšlenky rozpadnout po cestě, jednu po druhé.

Voda tu byla klidná. Nezvykle. Mlčela tak, že i město kolem ztichlo. Turisté se drželi dál, někde za rohem, a tady zůstával jen úzký pruh světla, kamenná zeď porostlá mechem a hladina, která se ani nepohnula.

Sedla jsem na nízký okraj zídky. Přesně tam, kde jsem už někdy seděla. Nevěděla jsem kdy. Nevěděla jsem s kým. Ale tělo si pamatovalo víc než hlava.

Vytáhla jsem ze šálu svitek.

Papír byl křehký, okraje už měly barvu starého pergamenu. Opatrně jsem ho rozvinula, jako by se mohl rozpadnout pod prsty. Tentokrát jsem nečetla celý text. Věděla jsem, že teď mám hledat jen jedno jedině.

První znamení.

Inkoust byl místy slabší jakoby psaný rukou, která si nebyla jistá, zda má právo psát dál:

*„Kdo stojí mezi dvěma cestami,
nechť nejprve položí to,
co nese nejdéle,
a přesto to už nepotřebuje.“*

Zavřela jsem oči.

Nejdéle...

A přesto už nepotřebuji.

V hlavě se mi začaly vynořovat obrazy – byt v Praze, máma na terase, kuchyňský stůl, děti v domově, pracovní sešit, můj kabinet, jméno na dveřích. Všechno bylo pevné, skutečné, známé.

A pak – zcela proti mé vůli – přišel jiný obraz. Starý dům. Mužský smích v kuchyni. Dětské kroky. Chaos, který byl živý. Neuspořádaný. Pravdivý.

Otevřela jsem oči.

Z kapsy kabátu jsem vytáhla fotografii. Tu, kterou mi Amálka přinesla. Černobílý snímek, lehce ohnuté rohy. Já a děda. Za námi kamenná zeď, stejná jako tahle. Na zadní straně drobným písmem:

Tonička a já, 1981.

Držela jsem ji dlouho. Tak dlouho, až mě začaly bolet prsty. Pak jsem pochopila.

Ta fotografie mě kotvila. Ne ke vzpomínce – ale k verzi mě samotné, která potřebovala důkaz, že patří sem. Do tohoto času. Do tohoto města. Do tohoto života.

Zvedla jsem se.

Přistoupila jsem blíž k vodě. Hladina se ani nezachvěla. Byla klidná, připravená přijmout cokoli, co jí člověk svěří.

„Jestli se mýlím...“ zašeptala jsem, ani nevím komu.

Pak jsem fotografii pustila.

Nehodila. Jen ji nechala sklouznout z dlaně.

Papír se dotkl hladiny a pomalu zmizel, aniž by udělal vlnu. Jako by tam nikdy nebyl. Na hladině na okamžik zůstaly jen

obrácené, rozmazané tahy písmen — jako by se inkoust ze zadní strany fotografie krátce otiskl do vody. Viděla jsem své jméno, ale ne svůj obličej. A pak, úplně tiše, jako když město na vteřinu zapomene dýchat, se mi pod klenbou odrazilo jediné slovo, které nezaznělo nahlas: *Pustř*.

A v tom okamžiku se něco stalo.

Ne ve světě kolem — ale ve mně.

Bolest hlavy, kterou jsem brala jako samozřejmost posledních let, povolila. Nezmyslela úplně, ale ustoupila. Jako když někdo sundá příliš těsný kruh z hrudi.

Zhluboka jsem se nadechla.

Poprvé po dlouhé době jsem necítila strach.

A ještě jsem to netušila — ale právě tímhle tichým gestem jsem splnila první úkol.

Ne tím, že jsem něco našla.

Ale tím, že jsem něco pustila.

A voda u Čertovky mlčela dál.

Cestou domů jsem vnímala svět kolem sebe zvláště jasně. Barvy byly sytější, téměř přehnané, vůně intenzivnější, jako by se mi do plic dostávaly poprvé. V duši se usadil neklid — ne nepříjemný, spíš nedočkavý. Měla jsem chuť se rozběhnout, být co nejdřív doma, rozložit svitek na posteli a pustit se do rozboru dalších veršů, do hledání dalších nápověd.

Bez pochybností, svitek nebyl náhodou. Že byl psaný pro mě. Že ho pro mě připravil můj dědeček — muž, který možná věděl víc než běžní lidé, a víc, než si racionální mysl, jako je ta moje, dovolí připustit. Ta myšlenka mě naplnila zvláštní lehkostí, skoro euforií.

Byla jsem tím uvědoměním natolik pohlcená, že jsem si nevšimla cyklisty, který vyjížděl od rohu budovy.

Zachytil mě jen lehce zadním kolem, když se mi snažil vyhnout. Přesto jsem zavravorala a v příštím okamžiku ležela

na zemi. Ozvalo se prudké zabrzdění. Na vteřinu se mi zatmělo před očima, svět se rozpadl do tmavých skvrn a ticha. Pak se obraz znovu složil.

Nad sebou jsem uviděla tvář muže, který mě už zvedal ze země a vedl k lavičce opodál.

„Jste v pořádku? Není vám něco? Zavolám záchranku,“ spustil rychle, v hlase opravdový strach.

Podívala jsem se mu do očí. Měl je čokoládově hnědé, hluboké, lemované řasami tak dlouhými, že by mu je mohla závidět kdejaká žena. Chvilí jsem na něj jen mlčky hleděla — a pak jsem se rozesmála.

Zarazil se, zaskočený, ale po vteřině se smích přenesl i na něj.

„Jsem v pořádku,“ ujistila jsem ho, když jsem popadla dech.

„A... proč se vlastně smějeme?“ zeptal se zmateně.

Podívala jsem se na něj znovu a teprve teď mi došlo, jak je pohledný. „Jen že jsem rozplácá na přechodu. Jako žába,“ dodala jsem a znovu jsme oba vyprskli smíchy.

Ještě chvíli mě přemlouval, že by přece jen zavolal záchranku, ale slíbila jsem mu, že zajdu pro jistotu na traumatologii.

Vynutil si ode mě telefonní číslo s tím, že si mě zkontroluje, jestli jsem v pořádku. Já uznala, že chyba byla na mé straně.

Rozloučili jsme se podáním ruky.

V tom okamžiku mezi námi přeskočila jiskra — ne obrazně.

Opravdu. Takové to drobné kopnutí statické elektřiny, které člověka na vteřinu vytrhne z reality. Oba jsme se znovu rozesmáli, lehce rozpačitě.

Pak už jsme každý šli svou cestou.

Ale ještě dlouho poté jsem cítila v dlani teplo, které tam nepatřilo — a v hlavě myšlenku, že dnešní den ještě zdaleka neskončil.

Jak jsem slíbila, tak jsem udělala — ne kvůli bolesti, ale pro klid duše. Jen pár bloků odtamtud byla nemocnice Na Františku, kde měli urgentní příjem otevřený nonstop. Když už

mě ten den přivedl až sem, bylo by pár minut navíc do ordinace zbytečné přehlížet.

Uvnitř mě přivítal známý nemocniční svět. Světla byla příliš bílá, vzduch voněl dezinfekcí a čas tu plynul jinak — zpomaleně, rozdělený na čekání a okamžiky pozornosti.

U přepážky jsem nahlásila pád po střetu s cyklistou, lehké motání hlavy, žádná ztráta vědomí. Sestřička kývla, zapsala si pár poznámek a poslala mě dál.

Seděla jsem na plastové židli a pozorovala lidi kolem sebe. Každý si nesl svůj malý příběh bolesti, strachu nebo jen obavy. V hlavě mi ještě dozníval šum Čertovky, ticho vody a slova ze svitku. Připadalo mi zvláštní, jak rychle se člověk dokáže přesunout z mystiky do všednosti, aniž by se v něm cokoliv uzavřelo.

Lékař byl klidný, věcný. Zkontroloval zorničky, pohmatem prohlédl hlavu, rameno, koleno. „Nic vážného,“ řekl nakonec. „Lehký náraz, možná drobný otřes. Dnes klid, hodně pít, kdyby se objevilo zvracení, silná bolest hlavy nebo zmatenost, přijďte hned zpátky.“

Přikývla jsem. Slovo *zmatenost* se ve mně na okamžik zvláště zachvělo, ale nechala jsem to být. Věděla jsem, že tím nemyslím to, co prožívám já.

Když jsem vyšla zpátky ven, byla už tma. Ulice byly klidnější, město se pomalu ukládalo. Dotkla jsem se lehce čela, pak kapsy kabátu, kde jsem nosila klíček od krabičky. Byl tam.

Studený. Skutečný.

Tělo bylo v pořádku.

Ale něco ve mně se právě dalo znovu do pohybu.

A já věděla, že dnes v noci svitek znovu rozvinu.

Kolem půlnoci jsem seděla ve svém pokoji. Svitek byl rozložený přede mnou, slova černala na papíře, ale nedokázala jsem je číst. Jen jsem na ně zírala, bez nápadu, bez směru. V hlavě ticho, které nebylo klidné, spíš prázdné.

Vtom mi cinkl mobil.

Trhla jsem sebou. Kdo mi teď, v tuhle hodinu, píše? Proběhlo mi hlavou, jestli se něco nestalo v domově, jestli některé z dětí nepotřebuje pomoc. Rychle jsem odemkla obrazovku. Zpráva byla z neznámého čísla.

Jak se vede, žabičko? Doufám, že už klidně spíte a naše srážka nemá jiné následky než to, že na vás musím pořád myslet a nemohu usnout.E.

Usmála jsem se. Skoro nepatrně, spíš jen koutky rtů. A přesto mi srdce zvláště poskočilo. Bylo to nečekané. Obyčejné. A právě tím tak lidské.

Už dlouho jsem pozornosti mužů nevnímala. Ne proto, že by nebyly — ale protože jsem nechtěla. Zavřela jsem se do svého světa, do práce, do povinností, do ticha, které bylo bezpečné. Tenhle muž... mě ale něčím zasáhl. Ne vzhledem, ne slovy. Spíš tím, že se ozval. Že si vzpomněl. Že mu stálo za to napsat.

Hned jsem tu myšlenku zaplašila. Byl očividně mladší než já. A já neměla náladu na žádné románky. Ne teď. Ne ve chvíli, kdy mě srdce pořád bolelo — po ztrátě v tomto životě i po stesku po tom druhém, který jsem neuměla ani pojmenovat.

Položila jsem mobil vedle svitku a opřela se zpátky o polštář. V pokoji bylo ticho. Takové to noční, hluboké, kdy si člověk uvědomí, že je sám — a zároveň že by možná úplně sám být nemusel.

Neodpověděla jsem hned.

Ale už jsem se nedokázala soustředit na slova přede mnou.

Pak jsem napsala:

„Ještě nespím. Děkuji za zájem. Byla jsem na vyšetření, jsem v pořádku. Běžte spát stará bába Vám nemůže stát za probdělou noc.“

Na konec jsem přidala několik směřících se smajlíků.

Chvíli jsem se na text dívala. Palec se mi vznášel nad obrazovkou, jako by váhal, jestli se dotknout něčeho citlivého.

Pak jsem se vrátila zpátky, pomalu smazala větu *stará bába Vám nemůže stát za probdělou noc* a zbytek ponechala beze změny.

Odeslala jsem zprávu.

Mobil jsem položila displejem dolů, jako bych se bála, že by mohl hned znovu ožít. Srdce mi bilo o něco rychleji, než by bylo nutné, a mně to připadalo směšné. Tolik významu přikládat pár větám od cizího muže... a přesto jsem cítila, že mi ta drobná výměna zpráv zahřála něco hluboko uvnitř. Znovu jsem se opřela do polštářů a zadívala se ke stropu. Svítek přede mnou zůstal ležet nedotčený. Dnes už jsem se k němu nevrátila.

A poprvé po dlouhé době mi samota nepřípadala tak těžká. Asi po půl hodině mobil cinkl znovu.

Tak dobrou noc a sladké sny, žabičko. Snad se ještě někdy uvidíme.

Všechno zakončil smajlíkem, který posílal polibek.

Usmála jsem se. Chvíli jsem zvažovala, co odepsat, ale nakonec jsem zvolila jednoduchost.

Dobrou, cyklisto.

Mobil jsem odložila na noční stolek. Místnost se znovu ponořila do ticha, jen vzdálený šum města doléhal oknem jako tlumený dech. Zavřela jsem oči a během několika minut jsem usnula — klidně, bez převalování, bez návratů myšlenek. A to bylo možná to nejpodivnější ze všeho.

Bylo léto a – jak už to v posledních letech bývalo – den byl horký od úsvitu až do západu slunce. Vzduch stál, město se líně rozpínalo a každý pohyb se zdál být o něco pomalejší. Přemýšlela jsem, jestli se půjdu projít, zaplavat, nebo si jen sednout do stínu stromů a nechat myšlenky volně plynout. Máma měla své vlastní plány a já byla ráda, že žije život tak,

jak chce – samostatně, s chutí, bez potíží, které by člověk se stářím automaticky očekával.

A pak to přišlo znovu. Neodolatelná chuť na pivo. Překvapila mě pokaždé. Nikdy jsem tomu nápoji neholdovala, nechápala jsem, odkud se to bere. Možná tělu chybí nějaký vitamín, nebo je to jen rozmar horkého dne. Rozhodla jsem se, že se projdu a cestou si koupím něco nealkoholického, lehce dochuceného, co mě osvěží. Ta myšlenka se mi líbila. Pustila jsem sprchu a nechala po sobě stékat proud chladné vody, který ze mě smýval lepkavý pocit horka i zbytky neklidu. Po osvěžení jsem oblékla lehounké květované letní šaty, vzala kabelku s peněženkou a chystala se odejít.

„Nezapomeň si telefon,“ ozvala se máma ze svého pokoje.

„Minule ses mi celý den neozvala, tak ať se nemáš na co vymlouvat.“

Vzala jsem ho. Všimla jsem si, že mám novou zprávu, ale neměla jsem chuť ji hned otevírat. Hodila jsem mobil do kabelky a vyšla ven.

Moje kroky mě vedly do Riegrových sadů. V létě tam bylo vždycky příjemně. Stín vysokých stromů, měkká tráva, tlumený šum města v dálce. Vzduch tu voněl směsí rozpálené země, posekané trávy a sladkého kouře z grilů, které už se pomalu chystaly na večer. Občas zazněl smích, cinknutí sklenic, vzdálený štěkot psa. Místo, kde se dalo na chvíli zpomalit, sednout si a osvěžit se nealkoholickým pivem. Cestou mi to ale nedalo. Zastavila jsem se pod jedním z kaštanů, opřela se o chladný kmen a vytáhla mobil. Otevřela jsem zprávu.

Ahoj, žabičko, jak se máte? Je to už několik týdnů, co jsem vás porazil kolem. Stále vše v pořádku? Co děláte v takový horký den? Nechcete si někam zajít? V případě, že jste zadaná a nemáte zájem, klidně mě dejte košem, pochopím to.

Na konci se smál smajlík.

Potěšilo mě to víc, než bych čekala. Od našeho setkání mi nešel z hlavy, i když jsem se to snažila nepřipouštět. Chvilí jsem přemýšlela a pak odepsala:

Zadaná nejsem, ale jste si jistý, že chcete někam zvát starou bábu?

Přidala jsem několik úsměvů.

Odpověď nepřišla hned. Prošla jsem se ještě pár kroků, slyšela jsem šustění listů nad hlavou a vzdálené cvrčení cvrčků. Mobil cinkl až asi za deset minut.

Věk je jen číslo. Vždyť ani já nejsem žádný mladík. Pět křížků na zádech a čtyři čárky k tomu.

Zůstala jsem stát. Četla jsem tu větu znovu a znovu. Nechtělo se mi tomu věřit. Odepsala jsem téměř okamžitě:

Vy jste o tři roky starší ode mě?? Nevěřím.

Odpověď přišla rychle.

Klidně vám ukážu občanku.

A zase několik smějících se ikon.

V té chvíli mi hlavou probleskla vzpomínka na jiný život. Na Štefana, jak po mně chtěl občanku, když mi nevěřil, že jsem jen o málo mladší než on a ne ve věku jeho dcery. Srdce se mi zvláště zachvělo, bolestně i něžně zároveň.

Napsala jsem:

Kdy a kde se sejdeme? Já jsem teď na cestě do Riegrových sadů, ale mám volno až do srpna.

Přidala jsem úsměv. Byl začátek července.

Za pár minut přišla odpověď.

Tak pojďme to zjednodušit. Buďte tam. Najdete mě u vyhlídky nad městem, u dřevěného zábradlí nad pivní zahradou. Budu ten, co se tváří, že čeká, a přitom se rozhlíží, jestli už nejdete.

Pokud jste si mne nestihla prohlédnout tenkrát s kolem.

Usmála jsem se. Zavřela jsem mobil, zastrčila ho zpátky do kabelky a pokračovala dál alejí, kde se světlo lámalo mezi listy stromů. Cestička se mírně zvedala a vzduch byl o něco

chladnější, prosycený vůní trávy a rozpáleného dřeva laviček. Z dálky se ozýval tlumený šum lidí, cinkání sklenic, smích, který se rozplýval v prostoru.

Když jsem došla k vyhlídce, zpomalila jsem. Praha se přede mnou otevřela v celé své šíři – střechy domů, věže kostelů, měkký opar nad řekou v dálce. Slunce se pomalu klonilo a barvilo město do teplých odstínů.

Stál tam.

Opíral se o zábradlí, jednou nohou lehce pokrčenou. Měl světlou košili s vyhrnutými rukávy a džíny, které mu seděly samozřejmě, bez snahy zapůsobit. Když se otočil, světlo mu na okamžik prokreslilo tvář.

Srdce se mi stáhlo.

Bylo v něm něco až znepokojivě povědomého. Stejná stavba těla, stejný klidný postoj, ramena lehce stažená dozadu. Vlasy měl tmavé, lehce prošedivělé u spánků, oči hluboké, hnědé, s tím zvláštním pohledem, který jako by člověka viděl dřív, než promluví. Úsměv nebyl okázalý, spíš tichý, zdrženlivý — přesně ten typ, který se objeví až tehdy, když má důvod.

Štefan.

To jméno mi proletělo hlavou dřív, než jsem ho stihla zastavit.

Zarazila jsem se. On si mě mezitím všiml.

Narovnal se a udělal pár kroků ke mně.

„Tak přece jen,“ řekl a hlas měl klidný, lehce pobavený. „Bál jsem se, že jsem si vás vymyslel.“

„To by bylo nepříjemné,“ odpověděla jsem a sama jsem slyšela, jak se mi hlas lehce třese. „Těšit se na někoho kdo neexistuje.“

Zasmál se. Ten smích byl tichý, krátký, opravdový.

„Erik,“ natáhl ke mně ruku.

Vzala jsem ji. Dotyk byl pevný, teplý, přirozený. Tentokrát žádná jiskra, žádné kopnutí — jen zvláštní pocit klidu, jako když se člověk opře o něco, co už zná.

„Antonie, ale říkají mi Tonička,“ představila jsem se.
„To jméno k vám sedí,“ řekl a podíval se na mě tak, že jsem na okamžik zapomněla, co jsem chtěla odpovědět.
Chvíli jsme stáli mlčky, vedle sebe, opření o zábradlí. Pod námi se rozléhal park, lidé, hlasy, smích, město. A přesto jsme na tom místě byli sami.
„Nečekal jsem,“ přiznal po chvíli, „že se dnes opravdu uvidíme.“
„Já taky ne,“ odpověděla jsem pravdivě. „Ale nějak mi připadalo... správné přijít.“
Přikývl. „Přesně to slovo.“
Slunce se dotklo okraje střech a já si uvědomila, že se usmívám už dlouho. Bez přemýšlení, bez obrany. A že ten muž vedle mě, tak podobný tomu, koho jsem milovala v jiném životě, je zároveň úplně jiný.
I když zde bylo tolik podobností. I to jméno Erik. Bylo to jméno, které chtěl Štefan dát svému prvorozenému, kdysi, kdesi, v jiné době, s jinou ženou.
Povídali jsme si. Nenuceně, tiše, s přestávkami, kdy jsme jen mlčky pozorovali město pod sebou. Dozvěděla jsem se, že je restaurátor a věnuje se uměleckému štukatérství. Nemusel mi dlouze vysvětlovat, o co jde. Ten svět jsem znala — ne z vlastní zkušenosti, ale z cizích vzpomínek. Z večerů, kdy jsem o podobných věcech mluvila se Štefanem, který byl zedník. O materiálech, o rukou, které musí mít cit, o práci, jež není jen řemeslem, ale uměním.
Čas s Erikem plynul zvláštně. Minuty se rozpouštěly, hodiny mizely dřív, než si je člověk stihl uvědomit. Když jsem se konečně podívala na hodinky, bylo už po půlnoci.
„Asi bych měla jít domů,“ řekla jsem neochotně.
„Mohu tě doprovodit?“ zeptal se téměř nesměle, jako by si nebyl jistý, zda si to může dovolit.

„Ano, budu ráda,“ odpověděla jsem. A pak, spíš ze zvyku než z podezření, jsem dodala: „Pokud mi pak nebude volat nějaká rozzuřená manželka nebo přítelkyně.“

Usmál se a zavrtěl hlavou. „Ne. Jsem rozvedený.“

Cestou začal vyprávět. O manželce, která chtěla žít v cizině. Byla mladá, plná snů a touhy po světě, zatímco on byl spíš patriot. Miloval místa, kde vyrůstal, kde znal každý kout. Když byly jejich dceři tři roky, odjela s přítelem, kterého už tehdy měla, do Ameriky. Holčičku nechala u jeho mámy. S dopisem. S vysvětlením.

„Rozvod byl rychlý,“ řekl tiše. „Tenkrát, za komunistů, byla pro stát nepřítel. Rozvedli nás bez řečí. Malou dostala do péče moje máma. Zůstali jsme ji oba tak trochu... na krku.“ Smutně se pousmál. „Ale zvládli jsme to.“

Pak se mu tvář rozzářila. „Teď mám pětiletou vnučku. Jmenuje se Lilly. Je úžasná. Dřív jsem hodně cestoval, ale od té doby, co se narodila, se snažím být co nejvíc doma. Bydlím jen pár bloků od dcery a jejího muže.“

Na chvíli se odmlčel, jako by vážil další otázku. „A ty? Nějaký manžel... nebo přítel, který na tebe čeká?“

„Ne,“ odpověděla jsem. „Už několik let žiju jen s mámou.“ Pak jsem se nadechla. „Ale mám spoustu dětí.“

Podíval se na mě překvapeně. Chvíli mlčel, pak pomalu přikývl. „Z domova?“

„Ano. Z děcáku,“ řekla jsem. „Jsou to zraněné dušičky. Často jim stačí, když mají pocit, že je někdo opravdu poslouchá.“

V tu chvíli jsem zakopla o nerovnost v chodníku a zavravorala. Erik mě okamžitě chytil. Jemně, ale jistě. Moji ruku si položil na své předloktí a druhou mě přidržel.

„Raději tě budu držet,“ řekl tiše. „Jestli souhlasíš.“

Jen jsem lehce přikývla. A v duchu doufala, že neslyší, jak mi srdce bije až příliš hlasitě.

Stáli jsme u vchodových dveří a na okamžik se mezi námi rozhostilo ticho. To zvláštní, jemné ticho, které nevzniká z rozpaků, ale z vědomí, že slova by teď byla zbytečná. Jen tlumené světlo lampy nad vchodem kreslilo měkké stíny na zeď a noc kolem nás dýchala klidem.

Erik vystoupil na nízký schodek u dveří, aby byl výše než já.

Podívala jsem se na něj. Jeho tvář byla blízko, klidná, soustředěná — a přesto v očích měl cosi nesmělého, skoro chlapeckého. Na zlomek vteřiny se vše zastavilo.

Pak se ke mně naklonil a políbil mě na tvář. Rychle. Lehce. Jako by se mě jen dotkl myšlenkou, ne rty. Přesto mi tím drobným gestem projelo tělem teplo, které jsem nečekala.

„Dobrou noc, žabičko,“ řekl tiše a usmál se.

Sestoupil ze schodu a ustoupil o krok zpět. Stál tam a čekal, dokud jsem neodemkla a nevstoupila dovnitř. Otočila jsem se ještě jednou — pořád tam byl, klidný, trpělivý, s tím samým úsměvem.

Teprve když se za mnou dveře zavřely, opřela jsem se o ně zády. V chodbě bylo ticho, ale mně se zdálo, že svět venku pořád dýchá stejně jako před chvílí. A že ten lehký polibek, sotva znatelný, ve mně zůstal mnohem déle, než by měl.

Líbilo se mi, že byl v mnoha ohledech mým opakem.

Já – racionální žena, která příliš nevěřila na osud, znamení ani náhody s vyšším smyslem. On – nadšený vším, co se dotýkalo sci-fi, mystiky a světa někde mezi nebem a zemí. Možná právě proto jsem se mu svěřila s nalezením svitku a s podivným znaméním. A možná i proto jsem mu bez okolků řekla o své nemoci.

Přijal to klidně. Řekl, že nic se neděje jen tak a že všechno má svůj důvod, i když ho zatím neznáme. Nabídl mi, že bychom se na svitek mohli podívat spolu. Mé stavy – jak mým cizím

vzpomínám říkala máma – bral jako něco přechodného. Jako ozvěnu, která zmizí ve chvíli, kdy se uzdraví moje duše.

Věřila jsem mu.

Nebo spíš jsem chtěla věřit.

Domluvili jsme se, že se znovu uvidíme za týden. Měl teď hodně práce s novou zakázkou v jakémsi klášteře, jehož jméno mi už v paměti nezůstalo. Měl tam opravovat štuky v několika místnostech. Mluvil o tom klidně a věcně, jako by šlo o něco samozřejmého, ale i tak jsem měla pocit, že ho práce na starých místech přitahuje. Možná jen domýšlení. Možná mě jen zaujalo, s jakou lehkostí o tom mluvil.

Já mu slíbila, že si mezitím přečtu knihu, kterou mi doporučil. A tak jsem hned druhý den zajela do knihovny a vypůjčila si knihu Karla Ladislava Kukly – Podzemní Praha.

Léto. Léto jsem vždy milovala víc než kterékoliv jiné roční období. Máma o mně říkala, že jsem na solární pohon. Možná na tom něco bylo. Jako učitelka jsem měla kupodivu sice hodně volna, ale zároveň i tu nejtěžší, nejkreativnější a nejzajímavější část práce – přípravy na další školní rok. Tohle léto ale bylo jiné. Ředitelka mi naordinovala delší dovolenou. Přijala jsem ji s úlevou, protože čas strávený s Erikem byl pro mě balzám na duši. Tak moc jsem se ponořila do našeho přátelství, že jsem trochu zanedbávala Tamaru. Té to ale nevadilo – měla plné ruce práce s Amy a svět se jí točil jiným tempem než ten můj.

Bylo kolem desáté večer a venku už se rozsvěcovaly lampy, když mi cinkla zpráva.

Žabičko, neviděli jsme se přes týden, mám teď hodně práce. Kdybys ale chtěla, můžeš se zítra přijít podívat, jak mi to jde, a dáme třeba kafičko. Kolem desáté?

Jasně, odepsala jsem. Kde?

Strahovský klášter, přišla odpověď. A hned za ní pár smajlíků s polibky.

Náš vztah jsme si vyjasnili hned na začátku. Přestože mezi námi byla zřejmá fyzická přitažlivost, zůstávali jsme spíš na té psychické rovině. Říkali jsme si, že když se to bude mít stát, stane se. Na nic jsme netlačili. Možná jsme se oba báli něco pokazit. Možná nám to takhle prostě stačilo.

Usínala jsem s úsměvem na tváři. Těšila jsem se, že konečně uvidím to, o čem mi s takovým nadšením vyprávěl. Jeho práce pro něj nebyla jen zaměstnáním – byla to vášeň. A bylo na něm znát, jak je na sebe pyšný pokaždé, když se mu něco opravdu povedlo.

Ráno bylo svěží, jedno z těch, kdy má Praha ještě rozespalý výraz a ulice nejsou přeplněné hlukem. Vyšla jsem z domu s pocitem lehkého očekávání.

Cesta byla překvapivě klidná. Tramvaj se pomalu sunula městem, koleje pod ní jemně zpívaly, jak to umí jen staré pražské tratě. Dívala jsem se z okna – domy střídaly stromy, město se pozvolna zvedalo do kopce. Vystoupila jsem a zbytek došla pěšky. Vzduch byl čistší než dole u řeky, lehce voněl listím, starým kamenem a ranní vlhkostí.

Areál Strahovský klášter působil klidně, až posvátně. Vysoké zdi tlumily zvuky města, kroky tu zněly jinak – měkčeji, s ozvěnou. Měla jsem pocit, že jsem vstoupila do jiného tempa času. Erik na mě čekal u bočního vstupu, v pracovním oblečení, s rukama poznamenanýma vápnem a prachem. Usmál se tím svým tichým, uklidňujícím úsměvem.

„Pojď, nejdřív kafe,“ řekl a vedl mě do malé místnosti, kde měli improvizované zázemí. Káva voněla silně a obyčejně, přesně tak, jak má – kontrast k chladnému kameni kolem. Seděli jsme u dřevěného stolu, pili z hrnků, které už měly lepší léta za sebou, a chvíli si jen tak povídali. O drobnostech. O

počasí. O tom, jak se mu tu pracuje. Bylo v tom něco uklidňujícího, skoro domácího.

Pak vstal. „Chci ti něco ukázat.“

Vedl mě chodbami, které nebyly běžně přístupné. Vzduch se změnil – byl chladnější, těžší, nasycený vůní staré omítky, vlhka a vápna. Někde kapala voda, jinde bylo slyšet tlumené klepání nářadí, které se rozléhalo zdmi. Zastavili jsme se v jedné z menších místností. Světlo sem pronikalo jen úzkým oknem vysoko u stropu a kreslilo na stěny nepravidelné obrazy.

„Tady,“ řekl a ukázal na část zdi, kde byla omítka opatrně odsekaná. Pod ní se rýsoval tmavší otvor, nepravidelný, sotva patrný. Dýchl z něj chlad – jiný než ten v místnosti. Hluběji uložený. Starší.

„Narazili jsme na to včera,“ pokračoval tiše. „Nejspíš starý vstup. Zasypaný. Nikdo o něm neměl tušení.“

Stála jsem vedle něj a měla zvláštní pocit. Ne strach. Spíš napětí, které se mi usadilo někde pod kůží. Pach hlíny a kamene byl silnější, ticho hutnější. Jako by prostor za zdí čekal, až si ho někdo znovu všimne.

Na něco si náhle vzpomněl a zamračil se, jako by v hlavě lovil přesné znění. „Počkej... tohle mi něco připomíná,“ řekl pomalu. „Je to ze svítku. Myslím, že z druhého... nebo možná ze třetího verše.“ Podíval se na mě a významně zamrkal, téměř spiklenecky. „Nemáš je někde u sebe? Měl jsem ti napsat, abys je vzala.“

Usmála jsem se. „Mám,“ odpověděla jsem klidně a sáhla do kabelky pro telefon. „Ne originál. Ale fotku.“ Odemkla jsem displej, projela galerii a otočila k němu obrazovku. „Tady. Druhé a třetí.“

Na chvíli se v místnosti rozhostilo ticho, přerušené jen vzdáleným škrábnutím nářadí a tlumeným dechem starého

domu. Četla jsem nahlas, pomalu, jako by slova potřebovala čas, aby se usadila:

Druhé znamení

*„Ó duše, jež poodhrnula závoj zapomnění,
pamatuj: co bylo skryto, nebývá ztraceno.
Ruka, jež s pokorou sejme kámen a prach,
otevře hlasům, jež mlčely po věky.*

*Neboj se tmy, neb tma střeží paměť,
a paměť zná tvé jméno.“*

Třetí znamení

*„Až kroky tvé povedou dolů, nelekní se,
neb cesta k pravdě nevede vždy vzhůru.
Tam, kde se země rozestoupí a dech se ztiší,
bude ti ukázáno to, co nelze vynéstí.
Vstoupíš-li bez chtivosti a bez strachu,
světlo tě nalezne i v hlubině.“*

Erik se znovu opřel o zeď, tentokrát už uvolněněji, jako člověk, který má věci pod kontrolou. Napětí z prvního objevu pomalu ustupovalo, ale fascinace zůstávala.

„Neboj,“ řekl klidně. „Už je to nahlášené. Hned jak jsme ten otvor objevili, volal jsem vedoucímu zakázky. Ten má na starosti všechno — komunikaci s památkáři, papíry, povolení. Tohle by si nikdo nelajzl zatajit.“

Přešel ke stolu, kde ležely výkresy a poznámky, a prstem přejel po jednom z plánů. „Památkáři o tom ví, statik taky. Teď se čeká. Až dají zelenou, půjde se dál. Do té doby máme jasné instrukce: nic neotvírat, nic nerozšiřovat, jen zajistit místo a pokračovat jinde.“

Znělo to profesionálně, věcně. Tak, jak to má být.

„Takže teď,“ usmál se a pokynul hlavou ke stěnám kolem nás, „restaurujeme úplně jinou část kláštera. Tady se zatím jen dýchá historie a mlčí se.“

Chvíli se odmlčel a pak dodal tišeji: „A možná je to tak dobře. Některé věci... potřebují čas, než se k nim člověk může vrátit.“ Podíval se na mě, tentokrát už bez snahy o racionalitu. V očích měl stejnou otázku, jaká se honila hlavou i mně — co tam dole je? A proč právě teď?

Zvenčí sem doléhal tlumený hluk prací, škrábání nástrojů po omítce, kroky v chodbách. Všechno běželo dál, normálně, podle plánu. Jen ten prostor za zdí čekal. Uzavřený, tichý, trpělivý.

A my s ním.

Vrátili jsme se ke kávě, která mezitím vystydla jen nepatrně, ale chutnala pořád stejně — hořce a uklidňujícím způsobem, jakým káva chutná jen ve starých zdech, kde se mísí s tichem a časem. Chvíli jsme seděli mlčky, každý ponořený do svých myšlenek, zatímco se kolem nás nesly tlumené zvuky kláštera: vzdálené kroky, kovové cinknutí nářadí, šustění plachet zakrývajících stěny.

Když jsme vyšli ven, slunce stálo vysoko a na kamenném nádvoří se odráželo světlo tak jasné, až jsem musela na okamžik přivřít oči. Erik se zastavil, otočil se ke mně a bez spěchu mi pohladil tvář. Jeho dlaň byla teplá, lehce drsná, skutečná. Naklonil se a políbil mě — jemně, skoro opatrně, jako by zkoušel, kam až může.

„Jsem rád, žeš přišla, žabičko,“ řekl tiše. „Nějak se mi po tobě... víc stýská.“

Usmála jsem se a odpověděla mu polibkem, tentokrát delším, hlubším, s chutí říct víc beze slov. Na okamžik se svět zúžil jen na to místo mezi námi.

Cestou domů se mi ale myšlenky rozutekly jinam. Vynořily se vzpomínky na Štefana — jeho vůně a tepla. Obraz jednoho obyčejného rána, kdy sedíme u stolu, káva pomalu chladne a já ho lehce hladím po ruce, jen tak, bez důvodu, protože jsme tam spolu a nic víc není třeba.

Zastesklo se mi.

Znovu se přihlásily ty cizí vzpomínky, cizí život, který ke mně přilnul tak těsně, až jsem nedokázala říct, kde končí on a kde začínám já. Byly to vzpomínky, které by mi neměly patřit — a přesto v nich byla moje bolest, moje láska, můj smutek. Šla jsem dál, krok za krokem, s pocitem, že v sobě nesu víc, než by jeden život měl unést.

Ten večer přišlo uvědomění o lidech kolem mě, o těch, kteří naslouchají, a těch, kteří hledají řešení jen proto, aby mohli něco uzavřít. Psycholožka mi nabízela pojmy, schémata a oporu v tom, že všechno má své vysvětlení — disociativní vzpomínky, paměťové přenosy, obranné mechanismy mysli. Mluvila klidně, vlídně, odborně. A přesto jsem z jejích slov vždy odcházela s pocitem, že se něco podstatného muselo odložit stranou, protože se to nevešlo do tabulek.

Erik byl jiný.

Neptal se, jestli jsou ty vzpomínky skutečné. Nezajímalo ho, zda patří mně, nebo někomu jinému. Zajímalo se o to, co se se mnou děje, když se objeví. Jaký mají vzpomínky tvar. Co ve mně spouštějí. Kam mě vedou.

„Víš,“ řekl mi, když jsme seděli na nízké kamenné zídce pod klášterem a dívali se na střechy Prahy, „paměť není trezor. Je to spíš stavba. Neustále se opravuje, přestavuje, někdy se do ní omylem zazdí dveře, jindy se objeví chodba, o které nikdo nevěděl.“

Podívala jsem se na něj. Nemluvil jako terapeut. Mluvil jako někdo, kdo celý život rozkrývá vrstvy a ví, že pod každou z nich může být něco, co má smysl — i když to zatím nedává odpovědi.

„Možná,“ pokračoval, „nejde o to rozhodnout, který život je pravý. Možná jde o to pochopit, proč se ti ten druhý vůbec vrací.“

Ta věta ve mně zůstala.

Začali jsme se ke svitku vracet spolu. Ne jako k návodu, ale jako k mapě, kterou je potřeba přečíst a pochopit. Erik si verše přepisoval do notesu, rozebíral slova, hledal souvislosti s místy, kde jsem kdy byla, s technikami, které znal. Nezesměšňoval je. Ale ani je nepovyšoval na něco nadpozemského.

„Tady,“ ukázal na řádek o ruce, která s pokorou sejme kámen a prach, „to není o odvaze. To je o trpělivosti. O tom, že nesmíš chtít všechno hned.“

A u třetího znamení se zarazil.

„Kroky dolů,“ zopakoval pomalu. „Ale ne útěk. Spíš návrat.“ Nevěděla jsem tehdy, jestli mluví o podzemí, o paměti, nebo o mně samotné. Možná o všem zároveň.

S Erikem jsem se nebála ptát. Nebála jsem se říct, že některé vzpomínky bolí tak, že mi berou dech. Ani že se bojím chvíle, kdy budu muset pochopit víc, než bych chtěla. On se nebál zůstat se mnou v tom nehotovém, nepojmenovaném prostoru.

A zatímco psycholožka mi pomáhala přežít dny, Erik mi pomáhal unést otázky.

Poprvé jsem cítila, že nemusím nic rozebírat, nic řešit, nic si zakazovat. Že možná existuje způsob, jak jít dál — ne tím, že si vyberu jeden život a druhý popřu, ale tím, že pochopím, co po mně ten druhý chce.

Druhé znamení se neozvalo náhle. Nepřišlo s hromem ani s jasným poznáním. Přišlo tak, jak to v mém životě vždycky bylo — nenápadně, skoro mimochodem.

Byl to obyčejný pracovní den. Erik mi psal krátce po poledni, že dnes zůstává v klášteře déle. Prý se při dokumentaci jedné boční stěny narazilo na starší vrstvy omítky, než čekali, a že by se mi to mohlo líbit. Neznělo to jako pozvání, spíš jako sdílení něčeho, co ho zaujalo.

Přišla jsem tam odpoledne.

Erik stál u stěny v postranní místnosti, mimo hlavní prostory. Měl sundané rukavice a v ruce malý štětec. Ukázal mi místo, kde byla omítka opatrně sejmutá v nepravidelném kruhu.

„Podívej,“ řekl tiše.

Pod poslední vrstvou se objevila starší malba. Ne celá. Jen fragment — linie, křivka, sotva znatelný tah. Nebyl to obraz. Spíš stopa. Jako kdyby se někdo kdysi rozhodl něco zaznamenat, ale pak si to rozmyslel, nebo byl přerušen.

„Nic převratného,“ dodal rychle, skoro omluvně. „Jen starší vrstva. Ale...“

Odmlčel se.

„Ale má to zvláštní tvar.“

Dívala jsem se na tu křivku a cítila jsem, jak se mi zpomalil dech. Nebylo v tom žádné poznání. Žádná vzpomínka, kterou bych si dokázala pojmenovat. Prostě jsem ten tvar znala. Ne jako obraz, ale jako pocit — podobný tomu, když otevřete knihu, kterou jste kdysi četli, a vaše ruce si pamatují váhu stránek dřív než oči slova.

„Tohle,“ řekla jsem pomalu, „není jen tak zapomenuté.“

Erik se na mě podíval. Neptal se proč. Jen přikývl.

„Přesně,“ odpověděl. „Je to jen zakryté.“

V tu chvíli se mi vybavil verš ze svitku. Ne celý. Jen jeho část.
Co bylo skryto, nebývá ztraceno.

Neměla potřebu hledat v tom víc. Nechtěla jsem vědět, co přesně ta malba znamená. Stačilo mi pochopení, že některé věci nejsou pryč jen proto, že jsme je přestali vidět.

Druhé znamení se naplnilo bez obřadu. Bez tmy. Bez strachu.

Bylo to o rukou, které se dotýkají minulosti s pokorou. O trpělivosti. O tom, že paměť nemusí křičet, aby byla slyšet.

Máma byla ten večer znovu u některé ze svých kamarádek a já v sobě našla odvahu, která ke mně přišla tiše a bez varování — pozvat Erika domů na večeři. Ne jako gesto, spíš jako zkoušku.

Pro sebe.

Přišel přesně v osm. Ne o minutu dřív, ne později. Když jsem otevřela dveře, ovanula mě jeho vůně — čistá, lehce kořeněná, známá a přitom nová. Byl oblečený lépe než jindy, jednoduše, ale s péčí, která se nedělá pro náhodu. Oholený. V ruce držel kytici slunečnic.

„Jak víš, že je miluju?“ vyklouzlo mi, překvapeně a upřímně. Usmál se. Ten klidný, trochu zkoumavý úsměv, který jsem už znala.

„Nevím,“ pokrčil rameny. „Ale přišlo mi, že k tobě patří. Jsi jako slunce, žabičko.“

Lehce mě políbil na tvář. Krátce. S respektem. Tak, aby bylo jasné, že nic nechce brát, jen být blízko.

U večere jsme si povídali o všem možném. O práci, o cestách, o věcech, které nás těší, i o těch, které jsme se naučili nést mlčky. Dívala jsem se na něj a znovu a znovu objevovala drobnosti, které mě bodaly do srdce svou podobností se Štefanem — gesta, způsob, jak si promnul dlaně, když přemýšlel, ticho, které nebylo prázdné.

Zatoužila jsem po něm. Opravdu. Tělesně, vroucně, bez výmluv. Touha, kterou jsem už dlouho neznala. A právě proto přišel strach. Strach z blízkosti. Z dotyku. Z toho, co by se mohlo znovu otevřít.

Díval se na mě se stejným zájmem, jakým já hleděla na něj. Beze spěchu. Bez tlaku. A v tom pohledu bylo tiché porozumění — věděli jsme oba, že jednou k tomu dojde. Jen ještě ne dnes.

Kolem desáté jsme se rozloučili. Bez slibů. Bez vysvětlování. Jen s tichým vědomím, že některé věci potřebují čas, aby mohly vzniknout správně.

Zavřela jsem za ním dveře a v bytě zůstalo teplo. Ne z jídla.

Z přítomnosti, která tu ještě chvíli přetrvávala se mnou.

Další den — možná ze zvědavosti, možná proto, že jsem vždycky měla ráda fakta — začala jsem zjišťovat informace o

Strahovském klášteře. Četla jsem o jeho počátcích, o době, kdy olomoucký biskup Jindřich Zdík po návratu ze Svaté země pojal myšlenku založit v Praze klášter řeholních kanovníků. O tom, jak první pokus na místě zvaném Strahov nebyl příliš úspěšný a jak teprve příchod premonstrátů z porýnského Steinfeldu v roce 1143 dal místu skutečný život.

Dozvídala jsem se o dřevěných stavbách, které postupně nahradil kámen, o románské bazilice, jejíž chór tu stál už v polovině dvanáctého století, o požárech, přestavbách, plenění i obnovách. O husitech, kteří klášter vyplenili, o dlouhém období úpadku, i o obrodě, kterou přinesli opati jako Jan Lohelius či Kašpar Questenberg. O knihovních sálech, které vznikaly v době, kdy se vědění ještě nepovažovalo za samozřejmost, ale za něco, co je třeba chránit. O válkách, které braly rukopisy i cennosti. O vrstvách, které se na sebe po staletí ukládaly — někdy násilně, jindy s pokorou.

Čím víc jsem četla, tím jasnější byla jedna věc: Strahov nebyl nikdy jen místem víry. Byl úložištěm paměti. Místem, kde se věci neničily, ale skrývaly. Kde se to, co se nevešlo do své doby, ukládalo pro jiný čas.

Myslela jsem, že svitek je jen dědečkova zvláštnost. Další z jeho podivností, které se v rodině vyprávěly s úsměvem — jako historky o tom, že nikdy nečetl knihy od začátku do konce, nebo že si zapisoval věci, které se prý „ještě nestaly“. Brala jsem to jako součást jeho povahy. Moudrý, vzdělaný muž, trochu vychýlený z běžných kolejí.

Teprve u Strahova mi došlo, že to možná nebyla zvláštnost. Ale kontext.

Jedno odpoledne mi Erik mezi řečí ukázal kopii starého seznamu spolupracovníků, který našel v archivních materiálech k jedné z rekonstrukcí. Nebyl to oficiální dokument, spíš poznámkový list — jména, data, občas stručná poznámka tužkou na okraji.

„Podívej,“ řekl a přešel prstem po jednom řádku. „Tohle mi něco připomíná.“

Sklonila jsem se blíž. A v tu chvíli se mi stáhl žaludek.

Bylo tam jeho jméno.

Ne celé. Ne přesně tak, jak jsem ho znala z úředních dokumentů. Ale dostatečně. Stejně příjmení. Stejně iniciály. A poznámka psaná jinou rukou:

externí konzultace, texty, symbolika.

Sedla jsem si. Ne proto, že by se mi udělalo špatně. Ale proto, že se mi náhle všechno zpomalilo.

„On tu... pracoval?“ zeptala jsem se.

Erik pokrčil rameny. „Nejspíš ne oficiálně. Spíš spolupracoval. Někteří lidé sem chodili jen kvůli knihám. Kvůli textům. Kvůli věcem, které se nikam nevešly.“

Vzpomněla jsem, jak děda mluvil o klášterech. Ne jako o místech víry, ale jako o úložištích paměti. Jak říkal, že některé věci se musí schovat — ne proto, že jsou nebezpečné, ale proto, že přijdou dřív, než je svět připravený je pochopit. Svitek najednou přestal být záhadou. Začal být poselstvím uloženým na správné místo.

Nešlo o proroctví v náboženském smyslu. Šlo o návod. Ne univerzální. Osobní. Napsaný jazykem, který se dal číst různě — podle toho, kdo ho držel v ruce.

Dědeček nemusel vědět, co přesně se mi stane. Stačilo, že rozuměl tomu, jak funguje lidská paměť. Jak se může rozdělit, jak se brání, jak se vrací. A že věděl, že jednou budu stát před volbou, která nebude jednoduchá.

Proto svitek neschoval do knihy.

Proto ho nezamkl do trezoru.

Proto ho vložil do zdi.

Do místa, které samo o sobě vzniklo z vrstev, přestaveb a návratů.

Strahov nebyl cílem.

Byl uzlem.

A já jsem poprvé připustila, že dědeček mi nechtěl říct, jaký život si mám vybrat.

Chtěl mi dát čas.

A prostor.

A jazyk, kterému budu rozumět až ve chvíli, kdy budu připravená slyšet.

Když jsem ten večer svitek znovu rozložila na stole, už jsem ho nečetla se strachem. Četla jsem ho s respektem. Jako dopis, který byl napsán dávno — ale otevřen přesně tehdy, kdy měl být.

Týden po Erikově návštěvě u mě doma mi přišla zpráva. Nebyl v ní žádný text, jen fotografie. Otevřela jsem ji bez očekávání — a v tom okamžiku se mi sevřel žaludek.

Na snímku byl kus zdi, syrový, čerstvě zbavený omítky. Hrubý kámen, stíny nerovností, drobné praskliny. A uprostřed toho všeho — vyrytý symbol spirály, stáčeující se doleva. Přesně takový, jaký jsem už jednou viděla.

Než jsem stihla cokoli napsat, dorazila hlasová zpráva.

„Žabičko...“ ozval se Erikův hlas, tichý, trochu vážnější než obvykle. „Tohle bylo pod omítkou. Našli jsme to dneska.

Historici mávli rukou — prý bezcenné, nic oficiálního, žádná značka, žádný nápis. Říkali, že to mohl vyškrábat kdokoliv, při některé z rekonstrukcí. Zítra se to má zase zakrýt.“

Na chvíli se odmlčel, jako by váhal, jestli pokračovat.

„Ale chtěl jsem, abys to viděla. Než to zmizí.“

Zhluboka jsem se nadechla, jako by mi došlo, že jsem do té chvíle ani pořádně nedýchala.

„A ještě něco,“ navázal už lehčím tónem. „Příští týden máme povolení nahlédnout do místnosti za tou zdí. Ne hned osobně — nejdřív tam pošlou sondu, takového malého robota s

kamerou. Povolení už přišlo, jen to musí ještě potvrdit technický dozor. Ten jejich odborník na stavební průzkumy, co pracuje pod hlavičkou opatství, o tom mluvil dneska ráno. Prý standardní postup.“

Zase krátká pauza. Tentokrát jsem v ní slyšela úsměv.

„Těším se, až se zase uvidíme. Chybí mi naše povídání.“

Telefon mi zůstal v ruce ještě dlouho poté, co zpráva skončila. Dívala jsem se znovu a znovu na fotografii — na spirálu vyrytou do kamene — a cítila jsem lehké zachvění, ne nepříjemné, spíš vzrušující. Jako by se cosi nenápadného pohnulo, ne proto, aby mě vyvedlo z rovnováhy, ale aby mě tiše popostrčilo dál. Nebyla v tom panika ani strach. Spíš očekávání. Myšlenky mi samy sklouzly k Erikovi, k jeho hlasu, k tomu, že ho brzy znovu uvidím. A najednou bylo všechno to ostatní — symbol, kámen, tajemství — jen pozadím k pocitu, na který jsem se vlastně nejvíc těšila.

V ten den jsem se domů dostala až k večeru. Venku se už hlásilo klasické podzimní počasí — vzduch chladl, světlo měklo a dny se nenápadně zkracovaly. Tělo na to reagovalo dřív než hlava; únava se usazovala hluboko, pomalu, bez varování. Po teplé koupeli jsem se zastavila před zrcadlem a dívala se na sebe déle, než bývalo zvykem.

Viděla jsem padesátnici. Ženu v letech, ale pořád zachovalou. Díky genům zatím bez šedin, s hustými, trochu neposlušnými vlasy. Pleť obstojná, postava bez výrazných předností, ale i bez zásadních vad. Obyčejná, reálná žena, která se svým tělem žije v příměří.

A pak jsem se zadívala pozorněji — a v odrazu se objevila i ta druhá.

Stejná tvář. A přesto jiná.

Její rysy nesly stopy pohnutého osudu. Stresu, pádů i znovunabyté síly. Dvě tváře, které by si byly podobné na první

pohled, ale lišily se ve všem podstatném. Jedna opečovaná, uhlazená, s lehkým zásahem šikových rukou plastického chirurga, s drahou kosmetikou z lékárny, s tělem udržovaným posilovnou a pravidelnými procházkami. Život, který kromě jednoho velkého traumatu plynul klidně a stabilně.

Ta druhá žila jinak. Bez přepychu, bez nadstandardní péče.

Horní víčka upravená jen tolik, kolik bylo nutné pro zdraví — a na splátky. Tělo poznamenané nemocemi a výkyvy váhy, pleť odkázaná na obyčejný denní krém. Život těžší, syrovější, plný zkoušek, ale i naplnění.

A i ty životy byly jiné.

Já měla všechno, po čem ona toužila. Milující mámu. Hezké dětství. Zázemí. Vzdělání. Smysluplnou práci. Finanční jistotu.

A možná teď i novou lásku.

A ona? Možná měla to, po čem jsem toužila já. Přestože její dětství i první manželství byly bojem, měla dvě vlastní děti a spoustu dalších přijatých. Měla komunitu lidí, kteří ji drželi, přátele, kteří ji znali do hloubky. A muže, který u ní stál dvacet let.

Stála jsem tam, mezi těmi dvěma obrazy, a hledala průsečík.

A našla ho.

Bratr.

Tady i tam. V obou životech stejný. Pevný bod. Člověk, o kterého jsme se po celý život mohly opřít. Někdo, kdo se neměnil podle okolností, kdo stál pořád stejně, bez ohledu na to, v jaké realitě jsme se zrovna nadechly.

A v tom mi to došlo.

Zítřka mu musím zavolat. Zeptat se, jak se má. Jak se má rodina. Ne proto, že bych měla výčitky. Ale proto, že některé jistoty se nemají brát jako samozřejmost. A on byl tou jedinou, která obstála v obou světech.

Bráška našel domov v Berwynu, kousek od Cicera — v krajině cihlových bungalovů, kde ulice běží rovně jako pravitko a domy mají nízká čela, pevná a pracovitá.“ Berwyn vyrostl na dělnickém tempu Chicaga a ještě dnes je v něm něco z té staré disciplíny: ráno startují auta, v oknech se míhá káva, a po Cermak Road (22nd Street) se valí provoz jako tepna.

Otevřel si tam hospodu takovou, jakou bych si já sama nevymyslela — žádné „bistro“, žádné dekorace pro efekt. Těžké stoly, dřevo, které už něco vydrželo, v rohu malý sál, kde se dá sedět dlouho a nemít pocit, že překážíš. Na tabuli křídou denní menu a v kuchyni rytmus, který mu držel ruce jisté: z repráků šel hard rock, ne moc nahlas, spíš jako motor pod kapotou. Když se do vývaru přidává koření, nepřemlouvá se — a u něj se neokecá ani knedlík. Svíčková voněla dřív, než člověk stihl sundat kabát, guláš měl barvu poctivé trpělivosti a řízek zněl při dopadu na talíř jako slib, že dneska se svět aspoň na chvíli nerozpadne. A lidi chodili — naši i „ti druzí“ — protože hlad je všude stejný a domov někdy chutná jen trochu jinak, než jak si ho pamatuješ.

V Praze už byl večer. Dům se tvářil klidně — jen moje hlava ne. Podívala jsem se na hodiny: 21:18.

U něj bylo o sedm hodin míň. Vždycky mě to trochu zaráželo: když já už sotva stojím, on teprve jede naplno.

Otevřela jsem Messenger. Jeho jméno svítilo nahoře jako jediné bezpečné místo, na které se dá kliknout. A pak jsem zavolala.

Videohovor...

Naskočil skoro hned.

Bráška byl v kuchyni. Nerez, pára, pohyb. A někde za tím tvrdá kytara — hard rock. Neřval. Jen držel prostor, jako když motor běží na volnoběh.

„No?“ řekl. To bylo jeho ahoj.

„Ahoj,“ vydechla jsem. „Máš čas?“

Kamera se zavlnila, opřel telefon o něco pevného. V pozadí cinkly talíře.

„Jsou dvě,“ řekl. „Mezi obědem a večeří. Mluv.“

Tohle byl bráška. Žádné kroužení, žádné „jak se máš“, jako by se bál, že to slovo něco přivolá. Šel rovnou na věc, protože věděl, že já už se někdy nedokážu dovléct ani k ní.

„Pamatuješ si dědu Toníka...?“

Jeho pohled se zúžil. Ne tvrdě. Soustředěně.

„Jasně,“ přikývl. „Dost se nám jako dětem věnoval. Hlavně tehdy, když jsme se přestěhovali do Prahy. Proč se ptáš?“

„Našla jsem ve sklepě nějaké jeho věci. Byly tam i elpíčka.“

„To nebude nic pro mě, co?“ zasmál se.

„Ne. Elvis,“ dodala jsem.

„No tak to už vůbec,“ odfrkl si, ale v očích mu to zůstalo měkké.

„Byla tam i malá krabička,“ pokračovala jsem. „A v ní nějaký text. A mám pocit, že je to... pro mě. Pro ten můj stav, ve kterém jsem teď.“

„Prosím tě,“ zavrčel hned. „Netrap si hlavu ještě i tímhle. Víš, co to je. Trauma. Únava. Tlak. Ne žádný proroctví a tajný vzkazy z vesmíru.“

Koutky mu škubly, jako by se snažil být tvrdý, ale nedalo se mu to úplně. „Vždycky jsi byla realista. Jak já.“ Na chvíli se odmlčel. Bylo vidět, že si v hlavě skládá, co mi řekne — a hlavně jak, aby mě nerozbil.

Nakonec ze sebe dostal jen: „Měla by sis konečně najít chlapa a založit rodinu. Přestat truchlit. Nevrátí ti je to.“

Když to dořekl, přerušil práci. Vzal mobil do ruky a dlouze se na mě podíval, jako by kontroloval, jestli to se mnou neudělalo něco špatného.

Lehce jsem se usmála. A v té vteřině mě napadlo Erikovo jméno — jako když se ti do dlaně přitiskne něco teplého, co se bojíš pustit. Jenže bráška mě předběhl.

„Ty máš chlapa? No nekecej!“ vyhrkl, a než jsem stačila cokoliv udělat, už se hlasitě smál. Pak se otočil někam do kuchyně a zavolal anglicky: „Guys! My little sister has a boyfriend — it’s great!“

„Hele bráško... nejsem tvoje malá sestra,“ zasmála jsem se.

„Jsem jen o kousek mladší.“

Na vteřinu se mu zvedl koutek.

„Jasně,“ odfrkl si. „Jen o kousek. A stejně ti budu říkat malá.“

„Tak jo,“ povzdechla jsem schválně dramaticky. „Řekni, kdy budeš mít čas. Zavolám ti a povykládám víc. A v klidu. Ne mezi talířema.“

Bráška se podíval někam mimo obraz, jako by si v hlavě rovnou rozložil kuchyň na směny, stůl na rezervace, a svět na to, co se musí a co se může.

„V pondělí,“ řekl. „Zavolej v jednu odpoledne tvýho času, jestli můžeš.“

V duchu jsem počítala. U něj bude ráno. Čas, kdy je ještě kuchyň čistá, než do ní vejde hlad a cizí hlasy. Čas, kdy se dá mluvit.

„Dobře,“ přikývla jsem. „V jednu. Platí.“

„Platí,“ kývl.

„Jasně,“ ujistila jsem ho. „Pozdravuj tam. Mám tě ráda.“

„Taky pozdrav mámu,“ řekl hned, rychle. Jako by se bál, že když udělá pauzu, uslyším v tom něco, co nechce ukázat. „A řekni jí, že plánujem za dva měsíce přijet. Ještě si to upřesníme.“

Radostí jsem se zasmála, bez přemýšlení, jestli se mám bát, že je to zas jen slib zavěšený na kalendáři.

„Dobře,“ řekla jsem tišeji. „Řeknu.“

Bráška se na mě ještě jednou podíval. Ten jeho pohled byl zvláštní: tvrdý navenek, ale uvnitř jako teplá miska polívky, když se ti třesou ruce.

„Mám tě rád,“ řekl. A aby to nemusel opakovat, hned to utnul:
„Tak čau.“

Obraz cvakl.

A já zůstala sedět s telefonem v ruce, jako by mi v ní po něm něco zůstalo — ne zvuk, ale rytmus. Vždycky, když jsem s ním mluvila, ať už jsem byla na dně nebo nahoře, něco ve mně se srovnalo. Duše i mysl se uklidnily a naladily na tichou vlnu, na které se dá dýchat.

Byli jsme rozdílní. On hluk a já ticho. On tvrdá kytara a já šepot. A přitom jsme byli v něčem až podezřele stejní: oba jsme věděli, jaké to je držet se, když to uvnitř klouže.

Když jsem si pak vybavila toho staršího bratra z jiné reality, došlo mi, že on je pořád on. Tady i tam. Jen kulisy jsou jiné. Jede si svou verzi života — s malou obměnou, ale stejně neochvějně. A někde pod tím vším je to pouto, které nezávisí na čase ani na místě. Stačí kliknout na jeho jméno a svět se na chvíli přestane třást.

Strahov má v sobě chlad, který se neusazuje na kůži, ale v kostech. Vchod do podzemí vypadal nevinně — pár schodů, zámek, cedulka, rutinní ticho kláštera. Jenže když Erik odemkl, jako by se svět pod námi vzbudil.

„Nikomu to neříkej,“ řekl tiše, skoro přísně. Ne jako člověk, co dělá něco špatně. Spíš jako člověk, co ví, že některé věci se nesmějí rozlézt po chodbách.

„Tady,“ řekl Erik a přejel baterkou po hranách. Světlo se zachytávalo v nerovnostech, v drobných prasklinách, ve spárách, které už dávno neměly dýchat.

Otvor byl úzký, provizorně vyčištěný tak, aby se dalo nahlédnout dovnitř. Ale i tak z něj táhl vzduch — chladný, zatuchlý a starý. Ten typ vzduchu, který nepamatuje naše časy.

„Tohle bylo zadělaný... stovky let,“ řekl Erik tiše. Nechlubně. Spíš s respektem, jako by stál před něčím, co se nemá budít bez důvodu. „Nejspíš už od doby, kdy se tady přestavovalo.“ Stála jsem vedle něj a v hlavě mi přitom zněly verše, které jsem nechtěla slyšet:

*Dotkni se kamene, jenž zdá se neměnný,
a on ti ukáže cestu, která hýbe se...*

Erik se protáhl otvorem první. Ne jako dobrodruh. Jako člověk, který zná zdi a ví, co si může dovolit. Já šla za ním. Chvilí jsem cítila kámen u tváře, vlhkost na prstech, a pak se prostor otevřel.

Byli jsme v místnosti, která neměla být místností. Nízký strop, hrubé zdivo, ticho, co tu leželo jako prach. A v tom tichu řady lahví — staré víno, zapomenuté sklepy. Některé láhve měly na hrdlech plíseň, jiné jen tlustý povlak času. V koutě stál regál tak starý, že už nebylo jasné, jestli ho drží šrouby, nebo jen zvyk.

Vpravo od regálů pokračovala chodbička — úzká, sotva znatelná. Zasypaná prachem, ale čitelná. Jako by to nebyl konec, jen přechod.

„Vidíš?“ Erik posvítí baterkou na kámen u podlahy. Byl hladší než ostatní, jako by se ho kdysi dotýkaly ruce.

Než jsem stihla odpovědět, moji pozornost se soustředila na zvláštní věci: drobné detaily, které nepatřily na své místo. A tenhle kámen... jako by byl vložený schválně.

Natáhla jsem k němu ruku.

„Nesahej na to,“ řekl Erik automaticky — spíš profesně než ostře.

Ale už jsem se ho dotkla.

Kámen byl studený a zdánlivě neměnný. A přesto... jako by uvnitř něco povolilo. Ne dramaticky. Jen nepatrně. Spára vedle něj si sedla. Vzduch se pohnul.

A pak se ozval zvuk, který sem nepatřil: cinknutí. Jedno, pak druhé. Jako když se starý svět probouzí podrážděně.

„Bacha!“ vyhrkl Erik.

Regál u stěny se zhoupł. Vlhkost a čas si na něm udělaly svoje. Dřevo zapraskalo a řada lahví se rozjela jako domino. Něco se rozbilo, střepy se rozlétly a já ucítila ostrou bolest v kotníku — krátkou, čistou, nesmlouvavou.

Svět se mi na vteřinu zhoupnul.

„Do pr...“ syklo to Erikovi mezi zuby, ale hned se ovládl.

Přiskočil ke mně, baterka poskakovala po zemi.

„Jsi v pohodě?“

„Dobrý,“ vydechla jsem reflexivně — jako kdyby hluk mohl přivolat ty, co nás tu nemají vidět.

Erik ani na vteřinu nezaváhal. Opřel se do regálu oběma rukama, zvedl ho tak, že mu ztvrdly šlachy na předloktí. V tu chvíli jsem pochopila smysl věty, která mi do té doby jen strašila v hlavě:

Kdo nepřijme tíhu, nenajde lehkost.

Kdo nezvedne, nepochopí.

„Ted,“ řekl krátce.

Vytáhl mě z té pasti. Kotník pářil, ale dýchat se mi najednou dalo líp. Erik sundal pásek z kalhot a rychle mi to stáhl, aby otok nenaskočil hned.

„Můžeš stát?“ zeptal se.

Zkusila jsem. A nešlo to.

„Ne,“ přiznala jsem.

„Dobře.“ Žádné komentáře. Žádné kázání.

Zvedl mě do náruče tak samozřejmě, až mi to na okamžik vzalo řeč. Ne romanticky. Prakticky. Pevně. Jako když se vynáší něco, co se nesmí rozbít.

Když mě nesl zpátky k otvoru, jeho baterka na chvíli přešla po podlaze — a v tom světle se zaleskl odskočený kus kamene, který se oddělil ze spáry, kde jsem se předtím dotkla.

„Počkej,“ vydechla jsem.

Erik zavrčel, ale zastavil. Opatrně mě položil na suché místo u zdi a sehnul se pro kámen.

Chvilku ho jen otáčel v ruce. Pak se mu v obličejí něco zlomilo — drobný posun, který jsem u něj už znala. Ten moment, kdy i profesionál přestane být profesionálem.

„To není možný,“ zamumlal.

„Co?“ špitla jsem.

Otočil kámen do světla. Na hraně, kde by měla být jen špína a nerovnost, byla jemná rýha. Křivka v kruhu. Pohyb zachycený do kamene.

Spirála.

Erik ten kámen schoval rychle, až mě to skoro zarazilo. Jako důkaz. Jako něco, co sem nepatří — a právě proto to musí pryč.

„Jdeme ven,“ řekl. Teď už bez diskuse.

Protáhli jsme se zpátky otvorem tak, aby nás nikdo neviděl.

Venku bylo všechno normální, až to bolelo. Klášter dýchal svým klidem, chodby byly stejné, světlo se tvářilo nevinně.

Erik mě posadil na lavičku u zdi.

„Teď mi řekneš,“ řekl tiše, a v jeho hlase nebylo obvinění, jen napětí. „Proč jsi na to sahala!“

Podívala jsem se na něj — a v hlavě mi znělo jedině:

Dotkni se kamene, jenž zdá se neměnný...

Zavolał taxi a jeli jsme. K němu.

Bydlel na sídlišti kousek od mého domu. Panelák, co pamatuje jiné časy, ale drží se slušně: čistý vchod, světlo na chodbě, výtah, který nezpívá hrůzou, jen unaveně vrčí. Erik odemkl rychle, jistě, jako člověk, který má klíče od mnoha dveří, ale doma je doma.

Jeho byt byl malý, ale útulný a uklizený, až mě to na chvíli uklidnilo víc než jakákoli věta. Nic zbytečného. Žádný chaos.

Teplé světlo. V kuchyňce srovnané skleničky, na lince čistota, v obývací gauč, deka přes opěradlo, pár knih a krabice s věcmi, které si člověk nechává „na potom“. Všechno působilo tak... obyčejně. A právě tím bezpečně.

„Sedni,“ řekl, jako by rozdával pracovní pokyny. Položil mě na gauč tak opatrně, až mě to píchlo někde v hrudi.

„Promiň,“ vydechla jsem.

„Neomlouvaj se,“ utnul mě hned. „Ne teď.“

Z kuchyně přinesl misku s vodou a lékárničku. Žádné velké drama, jen pohyb člověka, který umí zachovat klid, když druhému klouže svět.

„Ukaž,“ řekl.

Sundal mi botu tak pomalu, jako by rozebíral něco křehkého. Kotník byl nateklý a do modra. Když se ho dotkl, projela mnou ostrá bolest.

„Au...“

„Jasně, že au,“ zamručel. „Kdybys řekla, že nic, tak ti nevěřím.“ Opláchl mi odřeninu, setřel krev a prsty mi pevně, ale šetrně stáhl kotník obinadlem. Dělal to soustředěně, bez řečí — a přesto v tom byla zvláštní něha, kterou by si sám nikdy nepřiznal.

„Zvedni nohu,“ poručil.

Poslechla jsem. Podložil mi ji polštářem, přes nárt přehodil deku, jako by mě tím chtěl přikrýt i před tím, co nešlo vidět.

„Dáš si čaj,“ rozhodl. „A pak mi řekneš, co se tam dole doopravdy stalo.“

Chtěla jsem se zasmát, že i u čaje zní jako výslech, ale neměla jsem sílu. Jen jsem přikývla.

Erik se na okamžik otočil ke stolu — a vytáhl z kapsy ten kámen. Položil ho doprostřed desky stejně, jako se pokládá důkaz. Těžce. Definitivně.

„Tohle,“ řekl tiše, „nebyla náhoda.“

Seděla jsem a koukala na něj. Kdybych byla sama, možná bych to zase připsala únavě a mým stavům. Jenže ten kámen tu ležel mezi námi. Skutečný.

Erik postavil čaj na stolek a vzal kámen do dlaní. Otočil ho do světla lampy. Chvíli bylo ticho, jen lednice někde v kuchyni jemně zabručela.

„Tady,“ ukázal.

Na hraně kamene, tam, kde by mělo být jen špinavé zdivo a otluky, byla rýha. Jemná. Přesná. Křivka, která se stáčela do sebe.

Spirála.

„To není škrábanec,“ řekl, jako by mluvil sám se sebou. „To někdo udělal.“

Natáhla jsem ruku a prsty po ní přejela. Byla studená. A přitom mi po zádech přeběhl pocit, jako když se ti něco v těle vybaví dřív než v hlavě. Něco známého. Ne obraz. Spíš směr.

„Dotkni se kamene...“ vydechla jsem bezděčně.

Erik zvedl oči.

„Co?“ zeptal se. Už ne tvrdě. Opatrně.

Polkla jsem. A najednou jsem přesně věděla, proč mě dneska tak bolelo všechno.

„Je to verš,“ řekla jsem. „Z toho textu. Druhá část.“

Neusmál se. Nezlehčil to. Jen si sedl naproti mně, lokty na kolena, a díval se, jako by mě držel, aby se mi znovu nezatočil svět.

Potom se usmál. Nebyl to široký úsměv, spíš ten jeho krátký, zdrženlivý — jako když si něco dovolí jen na půl.

„Víš...“ řekl a na chvíli sklopil oči ke kotníku, jako by si zkontroloval, jestli mě tím dneškem ještě víc nerozhodil. „Já jsem vlastně i rád, že se to stalo.“

„Že budu pajdat?“ zkusila jsem to odlehčit.

Zafuněl, něco mezi smíchem a nesouhlasem. Pak zvedl oči zpátky ke mně.

„Že jsi tady,“ opravil mě tiše. „Po dlouhé době je u mě doma jiná žena. Ne moje dcera. Ne vnučka.“

Zasmála jsem se — tentokrát skutečně. Protože v tom, jak to řekl, nebyla žádná póza. Jen přiznání.

Erik se pohnul. Ne hned ke mně. Nejprve vzal ze stolku sklenici, posunul ji blíž k mé ruce, jako by mi chtěl dát možnost dělat něco obyčejného, kdyby mi bylo trapně.

„Napij se,“ řekl. „Aspoň trochu.“

Poslechla jsem. A v tu chvíli mi došlo, že mě sleduje — ne kontrolou, ale pozorností. Jak držím sklenici. Jestli se mi netřesou prsty. Jestli se mi nezmění dech.

Položila jsem sklenici zpátky a chtěla něco říct, jenže slova se mi zase rozutekla, jako to občas dělají, když jsem unavená nebo když se něco uvnitř rozvlíní.

Erik nic neurychlil. Jen se přiblížil o kousek. Tak, aby to pořád nebylo „už“, ale „možná“. Opřel se dlaní o gauč vedle mě — nechal mi prostor. Mezi námi zůstalo pár centimetrů vzduchu, ve kterém se dalo rozhodnout.

„Je to v pohodě?“ zeptal se tiše.

Přikývla jsem. A on jako by si tu moji odpověď znovu přečetl v očích, než jí uvěřil.

Naklonil se. Jeho tvář byla blízko — cítila jsem teplo, trochu vůni mýdla a něco kovového z práce, co mu zůstává ve vlasech i na kůži. Ještě pořád se díval, jestli neuhnu. A já neuhnula. Políbil mě.

Ne filmově, romanticky. Spíš jako člověk, který si hlídá, aby neublížil. Zpočátku jemně, pak jistěji — a pořád s tou zvláštní pozorností, jako kdyby poslouchal moje tělo, jestli souhlasí stejně jako já.

Cítila jsem, jak mi srdce zrychlilo. Ten tlukot jsem měla až v krku, trapně hlasitý. A přesto mi to nebylo nepříjemné. Spíš... konečně skutečné.

Když se odtáhl, neudělal žádný velký pohyb. Jen zůstal blízko a palcem mi přešel po hřbetu ruky — jedno krátké gesto, které řeklo víc než věta.

„Dobrý?“ zeptal se znovu.

„Dobrý,“ vydechla jsem.

Teprve pak si sedl vedle mě. Vzal ovladač, aniž by se díval na obrazovku, a něco pustil. Televize se rozsvítila, nějaké hlasy se rozlily po pokoji, ale já vnímala hlavně to, jak se Erik posunul tak, aby mě mohl obejmout, a přitom mi netlačil na nohu.

„Kotník,“ zamumlal a natáhl deku. Přetáhl ji přes moje koleno, pak ještě jednou zkontroloval obvaz, prsty lehce přitiskl, aby poznal, jestli to netáhne moc. Byl soustředěný, skoro přísný — a přitom se mě dotýkal tak opatrně, že mě to píchlo někde uvnitř.

Objal mě. Jeho paže byla teplá a pevná. Přitáhl si mě k sobě tak, aby mi hlava mohla spočinout na jeho hrudi, a já na okamžik zavřela oči, protože se mi po dlouhé době dýchalo zas o něco líp.

Pod uchem jsem slyšela jeho srdce — pomalé, klidné. Když se mi dech zrychlil, položil mi dlaň na rameno a jen lehce přitlačil, jako by mě vracel zpátky do těla.

„Nikam neutíkaj,“ zamumlal.

„Já... neutíkám,“ špitla jsem.

„V hlavě jo,“ odpověděl, skoro něžně — a to slovo u něj znělo jako zázrak.

Zůstali jsme tak. Televize běžela, ale nevím, co hrálo. V jednu chvíli mi Erik prsty zajel do vlasů a opatrně mi je odhrnul z tváře, jako by ho rušily. Pak už jen dýchal a držel mě. Bez řečí. Bez vysvětlování. Bez tlaku.

Čas se rozpustil. Minuty přestaly být důležité. Byla jsem jen já, jeho hrudník a pocit, že na chvíli nemusím být statečná. Že stačí ležet a nechat se držet — hodinu, možná víc — dokud se svět uvnitř aspoň trochu nesrovná.

Vzbudila jsem se ráno na gauči. V bytě bylo ticho, jen z kuchyně se ozývalo slabé bzučení ledničky a někde v dálce výtah, který si bral první lidi do dne.

Chvíli jsem jen ležela a snažila se pochopit, kde jsem. Pak jsem zvedla hlavu — a s tím pohybem se ozval i kotník. Ne ostrou bolestí, spíš připomínkou, že včerejšek nebyl sen.

Na stolku vedle gauče leželo moje oblečení. Složené čistě, až skoro vojensky. A v tu chvíli mi došlo, že jsem jen ve spodním prádle. Přikryla jsem se instinktivně dekou výš, i když jsem byla sama — a zároveň mě zaplavilo teplo, ne stud. To zvláštní bezpečí, které člověk cítí jen tehdy, když se o něj někdo postaral, aniž by z toho dělal velké gesto.

Z kuchyně ke mně doléhal sotva znatelný pach pracího prášku — ten čistý, obyčejný pach, který se vždycky pojí s někým, kdo se rozhodl něco udělat, ne o tom mluvit.

Na kupce byl lístek.

Papír obyčejný, písmo pevné, praktické.

Četla jsem:

„Musel jsem do práce. Nechtěl jsem tě budit — usla jsi tvrdě. Oblečení jsem vypral a vysušil. Klidně si dej sprchu, ručníky jsou čisté.

U dveří na háčku jsou náhradní klíče. Zamkni a pak mi je dáš. Zavoláme si. Kotník vypadá dobře, ale zajdi si k lékaři.

Na ledniče je číslo na levné taxi.“

Zvedla jsem oči směrem do kuchyně.

Pomaloučku jsem se zvedla a šla do vedlejší místnosti.

Na lednici viselo to číslo — přichycené magnetem, který působil skoro směšně v jinak klidném, dospělém prostoru: malý magnet s Prahou a nápisem *I ♥ Prague*. Jako by si ho někdo přivezl kdysi dávno, a Erik ho už nechal být, protože některé věci se prostě nevyhazují.

Pod magnetem byla ještě fotka. Ne velká, spíš taková, co se do bytu vejde nenápadně: malá holčička s rozzářenýma očima, v

objetí ženy, nejspíš jeho dcera. A vedle nich — mimo záběr skoro schválně — Erikův profil, jen kousek tváře a rameno, jako člověk, co nerad pózuje, ale stejně tam patří. Znovu jsem se vrátila do pokoje a sedla na gauč, abych se oblékla. Sprchu si dám doma a pak zajedu k lékaři. Opět jsem vzala do rukou lístek.

Pod textem, drobnějším písmem, jako by se za to styděl stálo: „*Jsem rád, že jsi mi skočila do cesty, žabičko.*“

A vedle té věty malé srdíčko. Neohrabané. Upřímné. Zůstala jsem na to zírat déle, než bylo nutné. Ten papír v sobě měl všechno: jeho kontrolu nad situací, jeho strach, aby mi neublížil, jeho způsob, jak říct „záleží mi“, aniž by to vyslovil nahlas.

Evidentně měl stejný srdečný problém jako já — ten, kdy člověk umí být silný a praktický, ale když má projevit něhu, raději ji schová do věty napsané drobným písmem.

Pomaloučku jsem položila lístek zpátky na hromádku oblečení a nechala dlaň chvíli na papíře, jako by to byl důkaz, že se to vážně stalo.

A tehdy mi to došlo naplno: nezačínala jsem k němu cítit jen tu fyzickou přitažlivost a ten dobrý pocit z jeho blízkosti. Bylo v tom něco hlubšího. Něco, co se mi dotýkalo míst, která jsem po nehodě radši nechávala zavřená.

Bála jsem se toho. A zároveň jsem věděla, že o to stojím. Protože když jsem s ním byla, svět se netvářil tak nebezpečně. A moje hlava — aspoň na chvíli — byla na svém místě.

Bylo pondělí a já seděla v kuchyni u kafe, opřená lokty o stůl. V bytě bylo nezvykle ticho. Máma nebyla doma — a přitom věděla, že dneska budu bráchovi volat.

„Však já mu zavolám,“ prohodila mezi dveřmi, když odcházela. Jako by to byla maličkost. Neptala jsem se. Jen jsem slyšela, jak klapli dveře a jak se vchodové ticho rozlilo po chodbě.

Podívala jsem se na hodiny. Bylo skoro přesně. Vzala jsem telefon do ruky a na okamžik jen zírala na bráchovo jméno. Pak jsem zavolala.

„Ahoj,“ ozvalo se a já ho hned viděla před sebou, ještě, než se načetl obraz. Když se objevil, měl ve tváři stopy spánku — takové ty ranní, které se snažíš setřást, ale stejně ti zůstávají v očích.

Za ním se mihla švagrová, dvě děti, rychlé kroky, nějaké zamávání do kamery. Jejich svět se kolem něj na chvíli prohnal jako průvan a pak zase zmizel. Bráška seděl ve své pracovně.

Vypadal, že si sem utekl aspoň na pár minut, aby mohl být jen brácha a ne táta, ne manžel, ne ten, kdo řeší sto věcí naráz.

„Tak povídej a přeháněj, sestřičko,“ řekl, a koutky mu hrály. A než jsem stihla cokoli odpovědět, vychrlil to, jako by si to fakt zkoušel před zrcadlem: „Kdo to je? Kolik mu je? Co dělá? Má děti? Jak jste se poznali? Jak daleko spolu jste? A hlavně... jak moc je to vážný?“

Zasmála jsem se. Ta jeho rychlost mě vždycky odzbrojila. U něj se o věcech nemluvilo opatrně. U něj se do nich šlo rovnou.

A tak jsem mu začala vyprávět. Jak jsem se šla projít, jak jsem nedávala pozor a srazil mě cyklista — a jak nade mnou pak stál, nervózní a provinilý, a přitom se mě snažil uklidnit, jako by mu na mně záleželo víc, než by odpovídalo jedné srážce na chodníku. Jak jsme se potom ještě několikrát prošli. Co dělá, kde žije. A jak moc mi na něm záleží — opatrně, ale pravdivě, protože bráchovi se lhát nedá.

Povykládala jsem mu i o té nehodě ve sklepě. O tom, že mám zraněný kotník a že mě Erik musel nést ven. Jen jsem vynechala všechny ty zvláštní souvislosti, znamení a náhody, které se mi poslední dobou lepily na paty. Ne proto, že bych mu nevěřila. Ale proto, že jsem věděla, že bráška je jiný typ člověka. On potřebuje věci uchopit. Pojmenovat. Zařadit. A já jsem teď sama nevěděla, kam s tím.

Když jsem domluvila, ztichla jsem a jen se na něj dívala. Na jeho tvář. Na to, jak si mě prohlíží, jako by kontroloval, jestli jsem opravdu zase tady — v klidu, v přítomnosti, ne někde v mlze.

Usmíval se.

„Je super tě vidět zase takhle,“ řekl tišeji, než začal. „A zní to, že je to fajn chlap. Těším se, až ho poznám osobně.“

Nebylo to žádné velké prohlášení. A právě proto to mělo váhu. Pak jsme spolu ještě dlouho mluvili. O obyčejných věcech, které jsou někdy nejdůležitější. Vzpomínali jsme na dětství, na dědu, na ty drobnosti, které zůstávají v člověku uložené jako pachy a zvuky. A pak přišlo i to těžší: jeho rozhodnutí odejít, emigrovat, a ty roky, kdy to mezi námi nešlo tak, jak by mělo. Kdy jsme spolu nemohli mluvit normálně, kdy se muselo šetřit slovy i informacemi.

Ale tentokrát to nebylo o tom, co přesně říkáme. Bylo to o tom být spolu aspoň takhle — přes obrazovku, přes čas, přes vzdálenost. Sdílet chvíli s bratrem, který mi vždycky uměl připomenout, odkud jsem. A že i když se v životě ledacos rozbije, některé věci drží.

Ředitelka si mě zavolala hned po první hodině. Ještě jsem ani pořádně nestihla odložit sešity a v hlavě srovnat to běžné školní šumění, které mě kdysi uklidňovalo a teď mě někdy spíš unavovalo.

„Máte chvílku?“ zeptala se. Neznělo to naléhavě. Jen pevně. Tak, jak zní lidé, kteří už viděli dost.

V kanceláři bylo poloticho. Žádné slunce, jen světlo z lampy a hromady papírů, co dělají ze života úřední věc. Místnost, kde se nevypíná světlo proto, že by někdo chtěl tmu — ale protože tady se světlo nikdy úplně nerozsvítí.

„Přijali jsme nové dítě,“ řekla. „Chlapečka.“
Zvedla jsem oči.

„Jmenuje se Radek“ ředitelka na chvíli zaváhala, jako by i jméno bylo křehké. „Moc nemluví. Skoro vůbec.“

Před očima se mi vybavil obraz, ještě, než jsem ho viděla: takový ten malý klučina, co místo čertíků v očích má tmou. Ne drzost. Ne vzdor. Jen stín, který se usadil příliš brzy.

„Co se stalo?“ zeptala jsem se tiše. Ne ze zvědavosti. Ze zodpovědnosti.

Ředitelka sklopila pohled do papírů. „Jeho otec týral jeho mámu. Je v kritickém stavu v nemocnici.“ Udělala pauzu. „A chlapeček... byl taky obětí. Nechci Vám říkat detaily. Jen to, že se bojí. Všeho.“

Ta věta se mi usadila v hrudi. Bojí se všeho. To je stav, ve kterém i světlo pálí.

„Dobře,“ řekla jsem nakonec. „Zkusím si k němu najít cestu.“ Ředitelka se na mě podívala dlouze, jako by mě chtěla něčím varovat a zároveň mi poděkovat. Pak jen přikývla.

„Dneska máte dílny venku,“ připomněla. „Zahrádku.“ Zahrádka byla pro děti vždycky malý zázrak. Pár záhonů, jahody, ředkvičky, bylinky. Nic velkého. A přesto to bylo místo, kde se dalo něco napravit aspoň v měřítku hlíny a kořenů.

Když jsem ho poprvé uviděla, stál stranou. Malý, tichý.

Ramena stažená, ruce u těla, jako by se bál, že když se jich někdo dotkne, něco to spustí. Děti kolem něj vířily, smály se, přetahovaly se o konvičku, ale jeho svět byl bez zvuku.

„Ahoj,“ řekla jsem mu opatrně. „Já jsem paní učitelka Tonička, budu tě učit.“

Neodpověděl. Jen se na mě podíval tím pohledem, ve kterém není otázka, jen obrana.

Nechala jsem to být. S některými dětmi je první krok právě to, že na ně netlačíš.

Rozdala jsem sazenice. Malé rostlinky v kelímcích, zranitelné tak, že to až dojmá. Děti si klekly do hlíny, hrabaly prsty,

dělaly jamky. A on — ten nový chlapeček — se pořád držel stranou.

Pak se ale něco změnilo.

Jedna holčička mu podala kelímek. Jen tak, bez řečí. A on ho vzal.

Klekl si pomalu. Jako by si nebyl jistý, jestli je bezpečné být dole. A pak položil prsty do hlíny.

V tu chvíli mu pohled zjemnil. Ne úplně. Jen o milimetr. Jako když se ve tmě objeví malý otvor, kterým jde dovnitř vzduch. Pozorovala jsem ho. Jeho ruce byly malé a špinily se hlínou jako ruce dětí, ne jako ruce někoho, kdo se musí pořád bránit. Hlíny se nemusí bát, ta mu nechce ublížit.

Tam, kde hvozd spí v hlíně... problesklo mi hlavou bez pozvání. A já si to okamžitě zakázala. Ne verše. Teď jsem učitelka. Teď jsou tu děti.

Po hodině děti odběhly, a já uklízela kelímky, konvičky, lopatky. Záhonky vypadaly hezky, trochu rozhrabané, trochu křivé, ale živé.

A tehdy jsem uviděla jednu sazenici.

Ležela stranou, zapomenutá na okraji záhonu. Nikdo ji nevsadil. Kořínky byly obnažené, listy povadlé, chtěla už rezignovat.

Zvedla jsem ji do dlaně a cítila tu lehkost, která byla vlastně tíhou. Tak malá věc... a přitom stačí pár minut, aby z ní nebylo nic.

To byla odpověď. Ne kouzlo. Pedagogika. Lidskost. Cesta.

Na další dílny jsem připravila malý „trik“. Schválně. A trochu mě u toho píchlo svědomí, protože to byla manipulace. Jenže někdy potřebuješ rám, aby se dítě odvážilo.

Každému jsem dala sazenici. A nechala jsem je předtím chvíli zavadnout — jen tolik, aby to bylo vidět. Aby se děti lekly, ale aby to ještě šlo zachránit.

„Podívejte,“ řekla jsem a položila jednu z těch povadlých na stůl. „Co vidíte?“

„Je mrtvá,“ řekl někdo.

„Asi už z toho nic nebude,“ pokrčila rameny jiná holčička. Vzala jsem konvičku a nalila trochu vody. Jemně. Ne moc. Pak jsem sazenici opatrně vsadila do země a přitlačila hlínu kolem kořenů.

„Když se zdá, že z toho nic nebude,“ řekla jsem klidně, „někdy to ještě není konec. Když se o ni správně postaráte, může se zvednout. Ne hned. Ale může.“

Děti mlčely. Některé z nich se dívaly na rostlinku, ale já věděla, že se dívají hlavně na sebe.

A v tom tichu se ozval jeho hlas. První opravdová věta.

„Platí to... i pro lidi?“

Zůstala jsem stát, s rukama od hlíny, a chvíli jsem jen dýchala, aby mi ten moment neutekl.

„Ano,“ řekla jsem tiše. „Platí. Pro lidi taky.“

Viděla jsem, jak polkl. Jak se mu pohnuly prsty v hlíně, jako by potřeboval něco držet, aby to dokázal říct.

„Já se bojím,“ vyšlo z něj.

„Já vím,“ řekla jsem. Ne „neboj se“. Ne „to bude dobré“. Jen: *já vím*, protože někdy je to jediné, co je pravda.

„O mámu,“ špitl, jako by to slovo bylo příliš velké. „Je... v nemocnici.“

Klekla jsem k němu, abych byla ve stejné výšce. Ne dotěrně. Jen blízko.

„Máš o ni velký strach,“ řekla jsem.

Přikývl. A v tom přikývnutí bylo víc než slova: bylo v něm všechno, co zatím držel v sobě, aby přežil.

„Víš co?“ řekla jsem po chvíli. „Dneska spolu zasadíme jednu sazenici jenom pro ni. A ty mi pak budeš říkat, jak vypadá. Každý týden. Bude to, jako by ses o ni takhle staral.“

Podíval se na mě dlouze a vážně. A pak přikývl. Tentokrát ne jako dítě, které poslouchá učitelku. Ale jako člověk, který se rozhodl udělat první malý krok ven z té tmy.

Po obědě jsme se s dětmi šli podívat na rostlinky, které byly ráno povadlé a my je zasadili. Když viděly, že se zvedly, jásaly, jako by zachránily celý svět. A možná ho taky na chvíli zachránily — aspoň ten svůj.

Po domluvě s ředitelkou jsme květináčky umístili na chodbu do vestibulu, aby k nim děti mohly chodit i po vyučování. Na výtvarce si je vyzdobily a podepsaly. Byly to sazeničky okrasných slunečnic — takové drobné přísliby, které nejdřív jen drží zelenou barvu a teprve časem se odváží ukázat, kým opravdu jsou.

A čas udělal svoje.

Ne druhý den. Ne přes noc. Ale postupně. Den po dni.

Jedno ráno jsem přišla do třídy a na katedře na mě čekala sklenice — a v ní pár prvních žlutých květů. Ne dvacet najednou, ne zázrak na povel. Jen tiché „vidíš, jde to“. Děti se kolem toho seběhly a Radek stál opodál, ale už neutíkal očima do tmy. Díval se.

Začínal zapadat do kolektivu. Pomalu. Po svém. A hodně tomu pomohlo, že mohl několikrát navštívit mámu, která na tom byla o něco lépe. Otec dostal trest dost dlouhý na to, aby se oni dva mohli zkusit znovu postavit na nohy — i když jsem věděla, že některé rány se nehojí rychle, a některé jizvy nejsou vidět.

Psycholožka mi jednou v kabinetu poděkovala. Řekla, že to byl dobrý tah, ta sazenice. Že některé děti potřebují nejdřív držet v ruce něco živého, aby si dovolily věřit, že živé může být ještě i v nich.

Život šel dál.

A já v hlavě tiše odškrtla třetí verš, jako by mi ho někdo položil do dlaně a já ho konečně unesla:

„Ptej se v domě, kde světlo nehoří.

Tam, kde hvozd spí v hlíně,
zrozen jest klíč, jež oko nevidí.

Jen ruka čistá jej zvedá.“

A teprve pak mi došlo, že klíčem tentokrát nebyla sazenice — ale chvíle, kdy se mi Radek poprvé otevřel, ta otázka, kterou si dovolil vyslovit, a moje „ano“, které ho nezranilo.

Probrala jsem to i s Erikem. Ne jako tajemství, které se musí rozlousknout, ale jako něco, co se dá přijmout. A shodli jsme se, že takhle se to vysvětlit opravdu dá.

Dny se skládaly jeden na druhý jako tenké listy papíru — a moje propady, dřív tak časté a samozřejmé, začaly mizet mezi nimi. Ne úplně. Jen ustupovaly. Jako když se po dlouhé zimě poprvé oteplí a člověk si netroufá říct *jaro*, ale stejně už chodí bez rukavic.

Jestli za to mohlo uzdravování, nebo Erik, tím jsem se nezabývala. Možná proto, že některé věci jsou křehké právě do chvíle, než je vyslovíš nahlas. Stačilo mi, že se mi ráno dýchalo lehčeji. Že někdy během dne přestalo bolet i ticho. Že jsem se přistihla, jak se usmívám. Bez důvodu. Nebo právě kvůli němu.

Máma si toho všimla dřív, než to já stihla přiznat. V jejích očích se objevila úleva, která v sobě nesla i kapku viny, a já ji nechtěla rozebírat. Zvedla se z našeho společného stolu a vrátila se do svého světa — do klubu, k lidem, do hlasitého života důchodců, který ji zachraňoval po svém. Doma pak bývala čím dál méně. Byt zůstal tišší... ale tentokrát to ticho nebylo nepřítel. Bylo jako čistá stránka.

A pak — jako by si svět všiml, že na té stránce už nejsem jen prázdná — mi do kabinetu doslova vlítla Tamara.

Záměrně říkám *vlítla*. Tamara neuměla vstoupit. Ona se zjevovala. Vířila kolem sebe vzduch, smích, parfém, neklid.

Hurikán v lidské podobě, který nikdy nezaklepe, protože její život se nezdržuje.

„Hej, děvče!“ vyhrkla, jako by mě hledala celou dobu a teď mě konečně našla. „Bude svátek. Prodloužený víkend. Co takhle zajet na chatu? Vypadnout z Prahy, vypnout hlavu... někam na hory.“

„Proč ne,“ řekla jsem dřív, než mi stihlo naskočit *ale*. A zůstala jsem tím vlastním souhlasem trochu zaskočená. Protože ještě nedávno by mě představa společného výletu spíš unavila, než potěšila. Jenže to *ted'* bylo jiné. Ted' jsem v sobě měla něco jako... možnost.

„Máš něco?“ zeptala jsem se.

Tamara se rozzářila. „No jasně!“ A než ta radost stihla doznít, už lovila mobil. Pár rychlých pohybů prsty — a obrazovka se mi skoro vnutila před oči.

Na fotkách byla chata, která vypadala, jako by ji někdo postavil z tepla. Dřevo, světla, měkké deky. A zároveň vybavení, které se na „chatu“ tvářilo až příliš noblesně — sauna, vířivka, bazén. Připomínalo to privátní úkryt pro lidi, kteří se umí ztrácet stylově. Napadlo mě, že Tamara taková místa možná zná i bez mapy — a u ní bych se ani nedivila, kdyby k nim měla vlastní klíče.

Jenže okolí... to mě zasáhlo víc než ten luxus. Les. Ticho.

Příslib, že někde existuje svět, kde se nic nemusí vysvětlovat.

Kde se jen jde po stezce a šustí jehličí, a to stačí.

„Sami dvě?“ zeptala jsem se, ale zároveň jsem se už dívala jinam. V hlavě mi problikla Erikova tvář — tak jasně, že mi na okamžik vuschlo v krku. Vzpomněla jsem na jeho pohled, na to, jak se uměl objevit i ve chvíli, kdy jsem ho nečekala, a jak jsem přesto čekala pořád.

„Ne,“ zavrtěla Tamara hlavou. „Vemu s sebou Pavla... a klidně vem toho tvýho,“ dodala a její úsměv byl čistá provokace.

Spiklenecký, vítězný. „Ať ho taky konečně poznám. Ty mi o něm skoro nic neřekneš.“

To byla pravda. O Erikovi jsem mluvila málo. Ne proto, že by nebylo co říct — ale protože jsem se bála, že když ho vyslovím, začne být skutečný i pro ostatní. A pak by se na něj vztáhla pravidla. Otázky. Soudy. A možná i zklamání, kdyby... kdyby.

„Tak jo,“ řekla jsem po chvíli, tišeji, než jsem chtěla. A v té větě bylo něco, co se podobalo odhodlání. Nebo risku.

„Pošli mi jen QRko,“ dodala jsem, „ať pošlu platbu.“

„V klidu, to neřeš,“ zašpitla Tamara a mávla rukou, jako by šlo o drobnost. „To bude platit Pavel.“

„Ne,“ zavrtěla jsem hlavou okamžitě. „To nemůžu.“

„Ale můžeš, holčičko,“ zasmála se a už couvala ke dveřím.

Otočila se ještě na půl cesty. „Uvidíš. Bude to dobrý.“

A pak byla pryč — stejně hlučně, jako přišla. Dveře se za ní dovřely, vzduch se pomalu usadil... a mně zůstalo v kabinetu cosi nového. Ne klid. Ne jistota.

Spíš malý neklid, který se podobal očekávání.

A kdesi pod tím — sotva slyšitelná otázka, kterou jsem se bála položit nahlas:

Pojede Erik?

O několik dní později jsme vyrazili vlakem z hlavního nádraží směr Brdy. Byla to trochu podivná skupina osmi lidí — osm různých věkových kategorií, deset životních příběhů, deset světů. Podle mluvy, oblečení i gest bylo patrné, že každý přichází z jiného prostředí, z jiné společenské vrstvy. Kupodivu to ale vůbec nevadilo. Naopak. Všichni jsme si měli co říct a nikdo se nesnažil být někým jiným, než byl.

Erik si hned našel společnou řeč s Petrem, svářečem z nějaké strojírenské firmy. Bavili se o práci rukama, o opravách starých věcí, o tom, jak je uspokojivé dát něčemu nový smysl. Petrova partnerka Jana mi byla povědomá — znala jsem ji od vidění ze

školní jídelny. Teprve teď jsem zjistila, že je její vedoucí a zároveň výživová poradkyně. Byla drobná, skoro křehká, ale její hlas a energie dokázaly zaplnit celý vagón. Působila mladší, než ve skutečnosti byla, a svou neúnavnou mluvou připomínala mladší dvojče Tamary.

Další dvojicí byli Jarka a Honza. Jarka byla Tamařina sousedka, pracovala jako personalistka, a její manžel Honza byl finanční účetní ve stejné firmě. Oba působili kultivovaně, klidně, upraveně — lidé, kteří mají věci ve svém životě srovnané. Bylo vidět, že se o sebe starají, že tělo i mysl berou jako celek.

Poslední pár, kromě Tamary a jejího přítele Pavla, tvořili Roman a Libor. Dva muži, kteří spolu žili už řadu let a před deseti lety uzavřeli sňatek v Nizozemsku. Roman tam měl občanství — narodil se tam rodičům, kteří se později vrátili do Česka. Když potkal Libora, jenž do Nizozemska odjel za prací, rozhodli se nakonec žít tady. Z jejich vyprávění bylo cítit, že jejich vztah je pevný, klidný a překvapivě vyrovnaný — možná harmoničtější než mnohé tradiční svazky, které jsem znala. Tamařin přítel Pavel byl menší, podsaditý muž, usměvavý a až příliš ochotný být mi nablízku. Nebylo mi to úplně příjemné, ale zatím držel hranice. A dokud je nepřekročí, nebudu si z toho dělat těžkou hlavu.

Vyjeli jsme brzy ráno. Praha se ještě úplně neprobrala — ulice byly tiché, ospalé. Na hlavním nádraží to vonělo kávou z automatu, studeným kovem kolejí a starým papírem novin. Lidé mluvili tlumeně, jako by nechtěli rušit den, který se teprve nadechoval.

Vlak se rozjel plynule, bez spěchu. Nejprve paneláky, sklady, šedé zdi poseté graffiti, pak postupně méně domů a víc stromů. Krajina se měnila nenápadně, ale jistě. Pole střídaly remízky, řeka se objevila a zase zmizela za zatáčkou, stanice byly menší, klidnější, s lavičkami pamatujícími jiná desetiletí.

Když jsme vystoupili v Jincích, uvědomila jsem si, jak velkou váhu může mít samotný pohled na krajinu. Žádný spěch, žádná hlášení — jen krátké zasyčení brzd a kroky po štěrku. Nádraží bylo malé, lehce omšelé, ale pevné. Jako by stálo přesně proto, aby oddělovalo svět, ze kterého jsme přijeli, od toho, do kterého jsme měli vstoupit. Les začínal téměř hned za poslední kolejí.

Čekalo tam auto. Starý vojenský gazík, zelený, místy oprýskaný, s korbou plnou dřevěných beden a lan. Řidič vystoupil, krátce kývl. Žádné zbytečné řeči. Nasedli jsme dozadu. Kov byl chladný i přes deky, které tam někdo pohodil. Jakmile jsme vyjeli, asphalt rychle zmizel. Nahradila ho lesní cesta — štěrk, hlína, kořeny. Auto poskakovalo, větve šlehalo o boky, vzduch voněl pryskyřicí, mokrou půdou a listím.

Cítila jsem, jak se ve mně něco usazuje. Myšlenky, které se v Praze tříštily o hluk a pohyb, tady pomalu zapadaly na své místo. Každý kilometr nás vtahoval hlouběji. Signál zmizel, hlasy utichly. Zůstalo jen dunění motoru a rytmus lesa.

Když jsme zastavili, chata byla schovaná mezi stromy tak dokonale, že by si jí člověk všiml jen tehdy, kdyby věděl, kam se dívat. Dřevo ztmavlé časem, kamenný základ. Les kolem ní stál jako stráž.

Tady se nikam nespěchalo.

Tady se relaxovalo.

Večer se rozběhl pozvolna, jak to na podobných místech bývá. Krb praskal tiše, oheň si bral dřevo po kouskách a vrhal na stěny oranžové stíny, které se hýbaly spolu s námi. Láhve se objevily samy od sebe — víno, slivovice, rum. Sklenky cinkaly, někdo pustil tichou hudbu, která se mísila s lesním tichem za okny.

Tamara si okamžitě zabrala prostor. Seděla tak, aby ji bylo vidět, hlas měla o půl tónu výš než ostatní a smála se dřív, než

kdo stačil doříct pointu. Každý příběh stočila nenápadně k sobě, každou pauzu vyplnila gestem, dotykem, pohledem. Koketovala se všemi muži u stolu, ale nebylo těžké si všimnout, že její pozornost se nejčastěji vracela k Erikovi. Nakláněla se k němu, smála se jeho poznámkám víc, než bylo nutné, občas se dotkla jeho ruky...náhodou. Erik byl zdvořilý, klidný, držel si odstup — a já cítila zvláštní směs pýchy a tiché ostražitosti.

Její partner byl jiného ražení, ale podstata stejná. Seděl blíž ke mně a pokaždé, když jsem se zasmála nebo promluvila, jeho pohled na mě zůstal o vteřinu déle. Usmíval se pořád, ale ten úsměv nebyl laskavý. Byl hladový. Snažila jsem se uhýbat pohledem, zapojovat se do jiných rozhovorů, přisednout si blíž k Romanovi a Liborovi. Hranice zatím nepřekročil, ale cítila jsem, že to není respekt — spíš vyčkávání.

Roman a Libor byli pravý opak. Seděli vedle sebe, ne těsně, ale s přirozenou blízkostí, která nepotřebovala důkazy. Roman mluvil klidně, s rozvahou, často se ptal, naslouchal. Byl citlivý, vnímavý, občas se dotkl Liborova předloktí, jen lehce, jako připomenutí, že jsou tu spolu. Libor byl tichší, pevný, s rukama, na kterých bylo vidět, že vědí, co je práce. Když mluvil, bylo to jasné, bez zbytečných slov. Nekonfliktní, ale s názorem, za kterým by si stál. Oba mi byli překvapivě blízcí. Jako přátelé, se kterými se nemusím hlídat.

Jana s manželem působili navenek jako pár, který si už všechno řekl. Rýpali do sebe, opravovali se, přetahovali o drobnosti. Ale v těch malých gestech — když mu automaticky dolila víno, když jí posunul deku přes ramena — bylo něco hlubokého, pevného. Dlouhá léta, která už nepotřebují okázalost.

Poslední pár mě zpočátku mátl. Uhlazení, dokonale oblečení, pečlivě volená slova. Působili, jako by sem přijeli z katalogu úspěšného života. Drželi se stranou, smáli se na správných

místech, pili víc než ostatní. A s každou další sklenkou se ta fasáda začala drolit. Nejdřív drobné narážky, pak ostřejší slova, ticho, které bylo těžké. Nakonec hádka, která už nešla přehlédnout. Vyplavalo na povrch, že jsou v rozvodovém řízení, že tenhle víkend měl být poslední pokus. Že i na tuhle chatu si museli půjčit. Značkové oblečení, uhlazený vzhled — jen maska, za kterou byla únava, strach a prázdno.

Seděla jsem tam, poslouchala praskání ohně a uvědomila si, jak rozdílné světy se tu potkaly. Jak málo stačí, aby se někdo ukázal takový, jaký doopravdy je. Erik seděl vedle mě, klidný, přítomný. Občas se na mě podíval a já věděla, že vidí víc než jen večer u krbu.

Les za okny mlčel. A já se s ním snažila držet krok.

Večer se pomalu lámal. Smích kolem krbu řádnul, slova ztěžkla a alkohol začal dělat to, co umí nejlépe — sundávat masky. Rozvádějící se pár zmizel do svého pokoje dřív, než se kdokoliv stačil ptát. Dveře za nimi zapadly příliš prudce na to, aby to byl jen obyčejný odchod.

Jana s manželem se zvedli krátce nato. Ještě se poštuchovali, rýpali do sebe, ale když mířili ven k vířivce, držel ji kolem ramen způsobem, který byl důvěrný, tichý a starý jako jejich vztah. Smích se ztratil za dveřmi na terasu, kde už bylo slyšet šplouchání vody.

Roman a Libor přišli k nám naposled. Roman se na mě usmál, pohladil mě po rameni a řekl, že den byl dlouhý a že les si zaslouží respekt i spánek. Libor Erikovi pevně stiskl ruku.

„Dobrou noc,“ pronesli oba skoro současně a odešli do zadní části chaty.

Zůstali jsme u krbu už jen my čtyři.

Tamara se posadila blíž. Příliš blízko. Její hlas byl měkčí než dřív, oči lesklé, pohled klouzavý. „Ty jsi dneska nějak tichá,“ řekla a zkoumavě si mě prohlížela. Pak se obrátila k Erikovi. „A ty jsi pořád stejně zdrženlivý. To je dneska vzácnost.“

Její partner se zasmál, přisunul si židli ke mně a položil loket na opěradlo tak, že se mě dotýkal. „Někteří lidé potřebují čas,“ pronesl a jeho pohled mi sklouzl po krku způsobem, ze kterého mi nebylo dobře.

Posunula jsem se. O kousek. Jasně, ale klidně.

Tamara to zaznamenala. „Ale no tak,“ mávla rukou. „Jsme tu přece mezi dospělými.“ Její smích byl teď ostřejší.

„Právě proto,“ řekla jsem tiše. „Každý máme svoje hranice.“ Na okamžik se zarazila. Její partner se napil a úsměv mu ztuhl. Vzduch zhoustl, jako když se před bouřkou zastaví vítr.

Erik se narovnal. „Myslím, že je čas jít spát,“ pronesl klidně. Nebylo v tom obvinění. Jen rozhodnutí.

Tamara protočila oči, něco zamumlala o přecitlivělosti a vstala. Její partner ji následoval, ale ještě se po mně ohlédl. Ten pohled byl poslední kapkou.

Jakmile za nimi zapadly dveře, vydechla jsem.

„Půjdu si zaplavat,“ řekla jsem. „Potřebuju... vyčistit hlavu.“ Erik se na mě podíval. „Půjdu s tebou.“

Venku byl chladný vzduch a ticho lesa nás obklopilo jako příkrývka. Bazén byl temný, hladina klidná, jen světla pod vodou vytvářela měkké kruhy. Svlékla jsem župan a vklouzla do vody. Chlad mě objal, stáhl ze mě zbytek večera, cizí pohledy, napětí.

Erik si sedl na okraj, nohy ponořené ve vodě. Chvíli jsme mlčeli. Jen šplouchání, dech, vzdálené praskání lesa.

„Mrzí mě to,“ řekl po chvíli.

„Nemusí,“ odpověděla jsem. „Stačilo, že jsi byl tady.“

Podíval se na mě a já viděla, že rozumí. Neptal se. Netlačil. Jen byl.

Opřela jsem se o okraj bazénu vedle něj. Položila hlavu na jeho nohu a on mne začal hladit po vlasech. Nebyl to dotek, který by chtěl víc. Byl to dotek, který stačil.

Nad námi se mezi stromy otevřelo nebe plné hvězd. Les mlčel.

Ráno přišlo tíše. Nezvonił budík, nikdo nemluvil nahlas. Les kolem chaty se probouzel pomalu, mlha se ještě držela mezi stromy a světlo bylo měkké, rozptýlené, jako by se samo bálo vyrušit klid po včerejšku.

V kuchyni už někdo vařil kávu. Vzduch voněl čerstvým chlebem, máslem a dřevem. Dynamika skupiny byla jiná než večer předtím — tlumenější, opatrnější. Rozvádějící se pár se držel stranou, mluvili spolu málo a spíš věcně. Tamara byla překvapivě klidná, možná unavená, možná si uvědomovala, že ne všechno se dá přehrát smíchem. Její partner byl zdrženlivější, téměř nenápadný. Jana s manželem působili spokojeně, v očích měli zbytky smíchu a něžnosti z noci.

Roman a Libor byli stejní jako vždy — vyrovnaní, klidní, pevní. Po snídani někdo navrhl procházku. Nikdo neprotestoval. Vyrázili jsme po značené turistické stezce, která se vine lesem jako nenápadná myšlenka. Jehličí tlumilo kroky, slunce pronikalo mezi větvemi v úzkých pruzích a vzduch byl chladný a čistý. Mluvílo se málo. Každý šel svým tempem, se svými myšlenkami.

Cesta nás dovedla k vyhlídce, odkud byl vidět kraj v celé své tiché šíři. Dole se les vlnil, obzor byl měkký, bez hran. Ostatní se zastavili kousek stranou, někdo si fotil, někdo si sedl na kámen. Erik zůstal se mnou.

Stáli jsme vedle sebe, mlčeli. Vítr mi foukl vlasy do čela a on je jemně odhrnul. Podíval se na mě tak, že jsem na chvíli zapomněla, kde jsme. Políbil mě — tentokrát ne opatrně, ale opravdově, s hloubkou, která mi rozvibrovala celé tělo.

Odpověděla jsem mu stejně vášnivě, jako by se v tom polibku potkávaly všechny nevyřčené věty posledních dnů.

Když jsme se od sebe odtáhli, opřela jsem se čelem o jeho rameno. „Nevadí ti to?“ zeptala jsem se tiše. „Že... nespěcháme? Že mezi námi ještě není to... fyzické?“

Zvedl mi hlavu tak, abych se mu dívala do očí. Usmál se, klidně, bez nejmenší nejistoty.

„Ne,“ řekl jednoduše. „Vlastně jsem zjistil, že jsi v mém srdci mnohem hlouběji, než jsem myslel. A na věci, které mají váhu, se nespěchá.“

Ta slova ve mně zůstala. Ne jako slib. Jako jistota.

Došli jsme až k malé horské restauraci na konci stezky. Dřevěná stavba, lavičky venku, vůně polévky a pečeného masa. Seděli jsme u dlouhého stolu, jedli, smáli se už lehčeji, unavení příjemnou únavou. Cesta zpět byla klidná, bez potřeby slov.

Když se chata znovu objevila mezi stromy, měla jsem pocit, že se něco nenápadně usadilo. Že se věci pohnuly správným směrem — pomalu, ale jistě. A že někdy právě to pomalé je to nejpevnější.

„Vy spíte odděleně?“ zeptala se Tamara v podvečer druhého dne na chatě. Stála opřená o kuchyňskou linku, sklenku vína v ruce, pohled až příliš zvědavý. „Já myslela, že vám Roman s Liborem nechají postel a chvíli se obejdou bez těch svých... čuňáčků.“ Zasmála se, ten smích byl prázdný, ostrý.

Podívala jsem se na ni. Byla to sice kamarádka, ale v tu chvíli jsem nechápala, proč si dává práci zvat lidi, kterými tak okatě pohrdá. Místo odpovědi jsem se nadechla a zeptala se:

„Odkud se vlastně znáte?“

„S Romanem?“ nadhodila.

„Ano. A taky s Jarkou a Honzou,“ dodala jsem klidně.

Na okamžik znejistěla, pak se posadila ke stolu a začala vyprávět. O tom, jak jí bylo třináct a na vesnici neměla skoro žádné vrstevníky. O Pavle — kamarádce o pět let starší, která pro ni tehdy znamenala celý svět. Hlíkala ji, když byla malá, byla pro ni jistotou. A pak se Pavla bezhlavě zamilovala a v

devatenácti emigrovala s mužem do zahraničí. Tamara to nesla těžce. Kontakt se přerušil, až do revoluce.

„Půl roku po otevření hranic přišel dopis,“ řekla tišeji. „Psala Pavla. Z Holandska. O životě, o tom, že má dva syny, že se chtějí vrátit.“ Odmlčela se. „Rok po návratu zemřela. Byla nemocná. Jeden z těch kluků je Roman.“

Chvilí mlčela, pak pokračovala jiným tónem: „A Jarka... tu znám jinak.“

„Jak jinak?“ zeptala jsem se.

Pokřčila rameny. „Její dcera ke mně chodila v bývalé práci. Problémy s chováním. Já tehdy žila... volně.“ Usmála se, ale nebyla v tom radost. „Neřešila jsem, kdo je ženatý, kdo vdovec, kdo o kolik let mladší. Brala jsem to, jak to přišlo. A když jsem pozvala rodiče na pohovor, zjistila jsem, že její táta je Honza.“

Podívala se stranou. „Myslím, že přesvědčil Jarku, aby se se mnou kamarádila. Aby měl jistotu, že nic neřeknu. Ale ona to věděla. A taky měla své. Takže to neřešila. Jednu dobu jsme se dokonce jezdili bavit spolu.“ Při tom slově udělala rukou gesto, které jasně říkalo, že nešlo o výlety ani o smích.

Zmlkla. Pak se mi zadívala přímo do očí. „Ale neodpověděla jsi mi. Vy spolu nespíte?“

Byl to pohled vytrvalý, rozhodnutý. Věděla jsem, že nepřestane. „Ne,“ odpověděla jsem klidně. „Prozatím ne.“ A zvedla jsem se.

Vyšla jsem na terasu. Chladnější vzduch mi přešel po kůži jako úleva. Za zády jsem ještě slyšela její hlas: „Abys o něj nepřišla, holčičko. Chlapi to potřebují.“

Zavřela jsem oči. *Ne*, proběhlo mi hlavou. *Erik je jiný*. Nebylo to přání, nebyla to iluze. Byla to jistota. Ona nemůže pochopit pouto, které je mezi námi. Nikdo nemůže. Je jen naše.

Rozhlédla jsem se po zahradě. Seděl na lavičce u lesa, zády opřený o dřevo, klidný, tichý. Když mě spatřil, usmál se. Ten

úsměv mi pronikl tělem a rozlil se ve mně jako balzám — pomalu, hluboko, beze spěchu.

A já věděla, že některé věci se nedají vysvětlit. Jen žít.

Byl večer. Hudba se postupně zesílila. Někdo pustil staré písničky, které se daly tančit pomalu i bez tempa. Sklenky už nebyly tak plné, smích byl hlasitější, pohyby uvolněnější. Ve společenské místnosti se tančilo — někdo s někým, někdo sám, někdo jen kýval hlavou do rytmu.

Stála jsem stranou, opřená o stůl, když ke mně Tamařin přítel přišel. Beze slov mi nabídl ruku. Zaváhala jsem jen chvíli.

Nechtěla jsem scénu, nechtěla jsem vyčnívat. Přikývla jsem.

Hudba byla pomalá. Položil mi ruku na záda. Zpočátku to byl jen tanec. Pak se jeho dlaň posunula níž. Příliš níž. Naklonil se ke mně a zašeptal mi do ucha slova, která byla lepkavá, vtíravá, cizí. Mluvila o touze, o tom, jak dlouho čeká, o tom, co by chtěl.

Odstoupila jsem. Jednou rukou jsem ho odstrčila. Nechápal — nebo nechťel chápat. Sáhl znovu.

Rána přišla dřív, než to rozum zastavil.

Zvuk facky byl krátký, ostrý. Na okamžik se všechno zastavilo.

Pak se hudba rozjela dál. Někdo se zasmál, někdo se otočil, někdo se vrátil k tanci. Nikdo nic neřekl.

Sedla jsem si. Tělo se mi třásl, ale hlava byla klidná. Erik se objevil ve dveřích — zřejmě se právě vrátil zvenčí. Když mě uviděl, přisedl si ke mně a bez ptaní mě objal kolem ramen.

„Mám něco udělat?“ zeptal se tiše.

Zakroutila jsem hlavou. „Ne.“

Chvíli jsme tak seděli. Pak jsem se k němu naklonila. „Pojď ven.“

Vzali jsme deky a vyšli k lavičce u lesa. Tma byla měkká, vzduch chladnější. Sedli jsme si vedle sebe, deky přes kolena. Erik chvíli mlčel, pak se zasmál — krátce, nevěřičně.

„Víš,“ řekl, „před chvílí mi Tamara řekla, že ví, že chlapi mají potřeby. A že by jí stačilo slovo.“ Pokrčil rameny. „Tak jsem beze slova odešel.“

Podívala jsem se na něj a rozesmála se. Smích byl úlevný, očišťující. „Jsme na tom podobně,“ řekla jsem.

„Kdyby tady nebylo tak krásně,“ dodal a zadíval se mi do očí, „odjel bych.“

Ten pohled říkal víc než slova.

Políbili jsme se. Ne prudce, ne dychtivě. Dlouze. Pomalu. V objetí, které nebylo o chtění, ale o klidu. Zůstali jsme tak až do chvíle, kdy se noc přehoupla do ticha.

Když jsme se vrátili do chaty, ve společenské místnosti spal Tamařin přítel na jednom konci sedačky. Jarka ležela na druhém. Každý sám. Z Tamařina pokoje se ozývaly tlumené zvuky, z Janina hlas — klidný, plánující, mluvící o letní dovolené s dětmi.

V našem pokoji svítila malá lampa. Oddělené postele byly spojeny k sobě, na zdi visela deka, která vytvářela soukromí pro Romana a Libora. Na polštáři ležel lístek:

„Ať nejste od sebe tak daleko.

Dobrou noc.

R a L.“

Usmáli jsme se.

Šli jsme spolu do koupelny. Teplá voda, ticho, doteky prosté, přirozené. Vlasy, ramena, ruce. Nic víc. Stačilo to.

Pak jsme si oblékli pyžama, lehli si vedle sebe a objali se.

Dýchání se postupně sladilo. A když jsem usínala, věděla jsem, že tohle není o čekání.

Tohle je přesně tam, kde chci být.

Ráno mě probudila vůně. A jeho teplo. Takový ten okamžik, kdy člověk ještě není úplně vzhůru, kdy se tělo probouzí dřív než hlava, a svět je jen měkká mlha.

A v té mlze jsem byla jinde.

Ležela jsem vedle Štefana. Otočená k němu zády, přitisknutá k jeho hrudi. Objímal mě, ruka kolem pasu, dlaň těžká a jistá. Hřál jako radiátor — ten známý, domácí žár, který vás uklidní ještě dřív, než si uvědomíte, že vám bylo zima. A do toho jsem cítila, jak se k nám do postele souká tříletá Anička. Ne opatrně, ale samozřejmě, jako dítě, které ví, že svět je bezpečný a postel rodičů je jeho přístav. Malé teplé kolínko, ručička, která hledá místo, kde se zachytit, a pak tiché spokojené vydechnutí.

Měla jsem pocit, že když otevřu oči, uvidím okno našeho domu v Dolní Lutyni. Že uslyším ranní zvuky, které k tomu patří. Že všechno tohle... Praha, chata, Erik, les... byl jen dlouhý, zvláštní sen, který se rozpustí v první vteřině skutečného rána.

Srdce mi při té myšlence poskočilo — tak prudce, až mě to skoro bolelo.

Otevřela jsem oči.

Chvilí jsem jen ležela a dívala se do stropu chaty. Dřevěné trámy. Jemný pruh světla, který se prodíral škvírou mezi závěsy. Ticho, ve kterém bylo slyšet jen tlumené dýchání někoho vedle mě. Neznámé a přitom blízké.

Erik.

Jeho ruka byla pořád kolem mého pasu. Teplá, opravdová. Stejně jako před chvílí... a přitom úplně jiná. Najednou jsem věděla, kde jsem. Na opačném konci republiky. V lese. V chatě, která voněla dřevem, kávou, minulým večerem. Zůstalo jen zvláštní prázdno.

Takový stesk, který se nedá pojmenovat nahlas, protože by zněl jako šílenství. Prázdna náruč, která ještě včera v noci nic nechtěla... a dnes ráno v ní byla Anička. Těžká jako vzduch, který nemáte čím obejmout.

Zvedla jsem ruku a tiše si přejela po vlastním předloktí, jako bych se tím dotykem mohla vrátit do těla. Do přítomnosti. Erik se pohnul. Přitáhl si mě o kousek blíž, aniž by otevřel oči. Jen reflex, jen gesto. A mně v tu chvíli došlo, že tohle je přesně ten způsob, jakým se osud dotýká reality — ne dramaticky, ne nápísem na zdi, ne náhodným symbolem.

Ale tím, že vám vezme jistotu v těch nejobyčejnějších vteřinách.

Tím, že vám smíchá teplo dvou mužů, dvě rána, dvě postele... a nechá vás stát mezi nimi, i když ležíte.

Pomaloučku jsem se posadila, abych ho nezbudila. Deko ze mě sjela a chlad mě trochu probral. Z pokoje za dekou bylo slyšet tlumený pohyb — Roman nebo Libor se nejspíš otočil ve spánku. Někde v chatě zaskřípalo dřevo. Zvenčí přišel zvuk ptáků, jasný a čistý, jako by svět byl úplně v pořádku.

Seděla jsem na kraji postele a dívala se na své ruce.

Ještě včera bych řekla, že vzpomínky jsou jen vzpomínky. Že patří do hlavy. Že se dají rozebrat, pochopit, pojmenovat.

Ale dnes ráno jsem věděla, že některé vzpomínky jsou tělesné. Vůně. Teplo. Váha dítěte v náruči.

A že právě v tom je nebezpečí i krása zároveň.

Erik se tiše nadechl a otevřel oči. Chvilku se na mě díval, ospale, trochu zmateně. Pak se usmál. Ten jeho klidný úsměv, který uklidňoval.

„Jsi v pořádku?“ zeptal se.

Podívala jsem se na něj a na vteřinu jsem měla chuť říct pravdu. Že jsem byla doma. Že se mi do postele hrabalo dítě. Že mi chybí někdo, kdo by tu neměl být.

Místo toho jsem jen přikývla.

„Jen... jsem se na chvíli ztratila,“ řekla jsem tiše.

Erik natáhl ruku a vzal mě za prsty. Bez otázky, bez soudu. Jen aby mě přitáhl zpátky.

A v tom doteku bylo něco, co jsem nedokázala vysvětlit, ale cítila jsem to jasně: jestli mám někdy dojít k odpovědi, nepovede přes velká znamení.

Povede přes malé okamžiky, které se tváří obyčejně — a přitom mění všechno.

Ráno bylo tiché. Ne to nepřijemné ticho po hádce, spíš to, které vzniká, když se lidé ještě nerozhodli, jestli se budou tvářit, že se nic nestalo, nebo jestli se něco opravdu změnilo. Ve společenské místnosti voněla káva. Jana stála u linky, míchala ji pomalu, soustředěně, jako by tím pohybem držela svět pohromadě. Roman s Liborem seděli u okna, tiše, bok po boku, jejich klid působil jako kotva. Rozvádějící se pár se neukázal vůbec.

Tamara přišla poslední. Nalíčená víc než obvykle, vlasy pečlivě upravené. Její partner šel za ní, mlčel. Už se neusmíval.

Posadila jsem se ke stolu vedle Erika. Jeho koleno se dotklo mého. Ne náhodou. Záměrně. Uzemňující.

Tamara si mě chvíli měřila pohledem. Pak se uchechtla.

„Tak... doufám, že dneska nebudeš rozdávat další facky,“ prohodila lehce, ale v očích jí to cuklo.

Neodpověděla jsem.

Erik zvedl hlavu.

„Ne,“ řekl klidně. „Nebude. Protože to nebylo potřeba.“

Všichni ztichli.

„Včera jsi překročil hranici,“ otočil se k jejímu partnerovi. Ne zvýšeným hlasem. Ne výhružně. Prostě věcně. „A ona ti ji jasně označila. Tím to pro mě končí.“

Muž otevřel ústa, pak je zase zavřel. Pohled mu sjel stranou.

Tamara se zasmála, až příliš hlasitě. „Ty jsi vždycky takový rytíř, Eriku.“

Podíval se na ni. Dlouze. A pak řekl větu, která ji zasáhla víc než cokoliv jiného:

„Ne. Jen už dávno vím, co nechci.“

Ticho.

Tamara sklopila oči. Poprvé od začátku víkendu.

„A co se týče včerejška,“ dodal Erik a znovu se dotkl mé ruky, „jsme tady spolu. A to je celé.“

Nic víc. Nic méně.

Tamara vstala. Chvilí se zdálo, že něco řekne. Pak si jen vzala hrnek s kávou a odešla na terasu. Její partner za ní – o pár vteřin později.

Nikdo je nezastavoval.

Roman se lehce usmál. „Dobře řečeno.“

Libor přikývl. Jana se nadechla, jako by se jí konečně ulevilo.

A mně došlo, že se něco uzavřelo.

Ne křikem.

Ne hádkou.

Ale jasností.

Erik se ke mně naklonil a tiše řekl:

„Už se tím nemusíš zabývat.“

A já věděla, že má pravdu.

Protože některé kapitoly se nezavírají bouchnutím dveří.

Jen se přestanou psát.

Zbytek dne se nesl v podivném klidu. Ne tom lehkém, bezstarostném, ale klidu, který vzniká poté, co se věci pohnou a už se nevrátí tam, kde byly. Nikdo se k ničemu nevracel.

Nikdo se neptal. Jako by mezi námi visela nevyřčená dohoda, že některé momenty je lepší nechat rozpustit v čase.

Seděli jsme dlouho u stolu. Káva střídala čaj, sušenky zmizely rychleji, než je kdo stihl doplnit. Smích se vracel pozvolna, opatrně, ale byl opravdový. Povídali jsme si o všem možném. O cestách, na kterých jsme kdy byli, o chatách, které jsme si pamatovali z dětství, o dovolených, kde se něco pokazilo – a právě proto na ně nikdy nezapomněli.

Rozvádějící se pár se objevil až po obědě. Působili klidněji než předchozí večer, vyčerpaně, ale tiše sehraní v tom, že tenhle

víkend už prostě nějak dojedou. Sedli si stranou, drželi se konverzace, ale nepřehlušovali ji. Nikdo se nevyptával. Bylo to v pořádku.

Tamara byla přítomná. Usmívala se, byla hlasitá, gestikulovala, jako by se nic nestalo. Její partner se držel víc stranou, méně mluvil. Když se naše pohledy náhodně setkaly, rychle uhnul.

Nic víc nebylo potřeba.

V jednu chvíli si ke mně přisedla Jarka.

„Nevadí?“ zeptala se tiše, spíš ze zvyku než z nejistoty.

Zavrtěla jsem hlavou. „Vůbec ne.“

Usmála se. „Je tady dneska... nějak líp,“ řekla a foukla do hrnku s čajem.

Přikývla jsem. Bylo. Jinak. Bez tlaku.

Erik seděl naproti mně, občas se na mě podíval, někdy se jen lehce usmál, jindy mi položil ruku na koleno pod stolem. Ne vlastnicky. Ujišťujícím způsobem. Jako tiché: *jsem tady*.

Odpoledne jsme se prošli kolem chaty, lesem, po cestách, které nikam nevedly a právě proto byly příjemné. Vraceli jsme se pomalu, bez cíle, s kapsami plnými drobných rozhovorů.

Večer byl klidný. Nikdo nepil moc. Nikdo se nesnažil být středem pozornosti. Povídali jsme si, smáli se, někdo pustil hudbu potichu, jen jako podkres. Čas se rozléval pomalu.

Byl to jeden z těch večerů, kdy si člověk uvědomí, že nic dalšího nepotřebuje. Žádné vysvětlení. Žádné uzavření. Jen přítomnost.

A že i když se tváříme, že se nic nestalo, ve skutečnosti se stalo všechno, co bylo potřeba.

Odjížděli jsme všichni spolu. Ráno bylo tiché, trochu ospalé, jak to po společném víkendu bývá. Nikdo už nic neřešil, jen jsme balili, nosili tašky, zavazovali boty a loučili se s místem, které nás na pár dní spojilo víc, než bychom čekali. Gazík nás zavezl zpět k nádraží, les pomalu mizel a s ním i pocit volnosti.

Ve vlaku do Prahy se skupina postupně rozpadala. Lidé vystupovali po dvojicích, někdo s objetím, někdo jen s mávnutím ruky. Nakonec jsme zůstali čtyři – já, Erik, Roman a Libor. Seděli jsme u okna, krajina ubíhala a rozhovor se přirozeně stočil k jídlu.

„Nechce se vám jít něco sníst?“ nadhodil Erik. „Kousek od mého bytu je malé asijské bistro. Nic nóbl, ale vaří tam poctivě.“

Nikomu se nechtělo domů. Přikývli jsme všichni.

Vystoupili jsme na hlavním nádraží, prošli několika klidnými ulicemi, kde se mísily staré domy s novými kavárnami. Bistro bylo nenápadné – velká okna, jednoduchý nápis, uvnitř pár stolů, otevřená kuchyně a vůně, která vás přiměla zpomalit. Zázvor, koriandr, lehce opečený česnek, něco sladkého a kyselého zároveň.

Objednali jsme si každý něco jiného, ale nakonec jsme ochutnávali ze všeho. Nudle s křupavou zeleninou, rýži s tofu a arašidy, pikantní polévku, která zahřála až do konečků prstů.

Jedli jsme pomalu, s chutí, bez spěchu. Smáli jsme se drobnostem z víkendu, přehrávali si v hlavě situace, které už teď zněly skoro neškodně.

Vyměnili jsme si čísla. Bylo to přirozené, žádné velké sliby, jen pocit, že by bylo hezké se ještě někdy potkat.

Roman se na chvíli zamyslel, pak řekl: „Víš... já vím, že Tamara není jednoduchá. Nikdy nebyla. Ale moje máma ji měla opravdu ráda. A já si myslím, že když už si někoho vážila ona, tak si zaslouží respekt. I když s ní člověk nesouhlasí.“

Libor se usmál a položil Romanovi ruku na předloktí. „A taky proto, že Roman pořád věří, že lidi jsou v jádru dobří. I když to někdy dávají dost blbě najevo.“

Rozloučili jsme se před bistroem. Objetí, úsměvy, pár slov o tom, že příště to klidně může být menší sestava, víc v klidu, bez hlučných křížovatek povah. Všichni souhlasili.

Erik mě pak doprovodil domů. Šli jsme pomalu, mlčky, jen občas propletení prsty. Před domem se zastavil, vzal mě za ruce a chvíli jsme tam jen stáli.

„Děkuju za ten víkend,“ řekl tiše.

„Já taky,“ odpověděla jsem.

Políbil mě na čelo, krátce, jemně. Dívala jsem se, jak odchází, a měla v sobě zvláštní klid.

Večer jsem povečeřela s mámou, povídaly jsme si o obyčejných věcech. O tom, co koupit zítra, kdo co zažil, co bude potřeba zařídit. Když jsem pak ulehla, vzala jsem z nočního stolku svitek a přečetla si poslední verš. Slova se mi rozlila hlavou pomalu, bez naléhání.

Povzddechla jsem si.

„Kdyby to tak byla pravda,“ zašeptala jsem do ticha. „A já už měla klid s těmi pocity. Ať zapomenu na druhý život... a můžu se plně věnovat jen jednomu.“

Zhasla jsem lampičku a zavřela oči.

Po tom víkendu se něco změnilo. Ne dramaticky, ne nahlas. Spíš tiše, jako když se mezi dvěma lidmi objeví tenká prasklina, která není vidět, ale víte o ní pokaždé, když se na sebe podíváte.

S Tamarou jsme se dál vídaly. Občas jsme zašly na kávu, prohodily pár vět v práci, dokonce jsme se i smály. Na povrchu bylo všechno téměř stejné. Jenže pod tím zůstávala pachuť.

Nevyslovená.

Možná to byla moje hořkost – vědomí, že by bez většího zaváhání dokázala sáhnout po muži, o kterém věděla, že mi je blízký. Možná to byly její vlastní rozpaky, které si nechtěla připustit. Možná jsme obě věděly, že jsme překročily nějakou hranici, kterou už nešlo vrátit zpět do původní podoby.

Nevím.

Jen jsme se začaly vídat méně. Bez plánování, bez rozhodnutí. Prostě to tak vyplynulo.

Dny se vrátily do své obyčejnosti. Práce, schůzky, přípravy, papíry, rozhovory s dětmi. V tom všem jsem se cítila jistě. Řád mi vyhovoval. Tabulky, termíny, konkrétní kroky – to byly věci, které mě držely při zemi. Když jsem pracovala, nebyl prostor pro přílišné přemýšlení.

Máma si mezitím našla známost. Chodila častěji ven, občas přišla domů s lehce zrůžovělými tvářemi a s úsměvem, který jsem u ní dlouho neviděla. Dům byl najednou tišší, ale jiným způsobem. Ne prázdný – spíš otevřený.

Vzpomínky na druhý život zeslábly. Už mě nezasahovaly tak prudce. Objevovaly se jako slabé stíny, které se mihnou koutkem oka a zmizí dřív, než je stihnete zachytit. Přesto bolest zůstávala. Tichá, vytrvalá. Stesk po muži, jehož teplo jsem cítila jen ve snech. Po dětech, které jsem v náručí nikdy neměla – a přesto si pamatovala jejich vůni, jejich hlas, jejich drobné ruce.

To bylo nejhorší. Ta rozpolcenost mezi vědomím a pocitem. „Uzdravujete se,“ konstatovala psycholožka při jednom z našich setkání. Řekla to klidně, s jistotou člověka, který vidí pokrok tam, kde klient sám váhá.

Přikývla jsem.

A opravdu si přála, aby měla pravdu.

Jenže někde hluboko ve mně zůstávala otázka, nikdy nevyřčena nahlas:

Uzdravuji se... nebo si jen zvykám?

A jsem opravdu tam, kde mám být?

Toničko,“ řekla mi jednoho rána máma.

Bylo ještě brzy. Okna do ulice byla pootevřená a dovnitř proudil studenější podzimní vzduch. Voněl mokrým listím, ranní kávou z kavárny vedle a lehkým nádechem pečiva z

pekárny na rohu. V kuchyni bylo ticho, jen stará rychlovarná konvice občas tiše praskla, jak chladla po zalití čaje.

Seděla naproti mně u stolu, ruce složené kolem hrnku, ze kterého už dávno nepila.

„Cítím, že už tady dlouho nebudu.“

Zvedla jsem hlavu tak prudce, až židle lehce zavržala. Její slova mě zaskočila, protože poslední týdny působila skoro mladší než kdy dřív. Byla neustále někde venku – s kamarádkami ze spolku, s tím svým novým přítelem, o kterém mluvila s dívčím zábleskem v očích. Smála se víc než já.

Podívala jsem se jí do tváře pozorněji.

A v tom okamžiku jsem uviděla, jak skutečně zestárla.

Jemné vrásky kolem očí už nebyly jen mapou smíchu. Byly hlubší. Pleť měla tenkou jako papír, pod kterým prosvítaly modré žilky. Vlasy, které si pečlivě barvila, jí u kořínků odhalovaly stříbro, které už nestíhala skrývat.

„Mami, co to vykládáš?“ vydechla jsem a snažila se usmát. „Ty tady budeš ještě dlouho. Co bych dělala s tak velkým bytem sama? A mám jen tebe.“

Moje slova visela mezi námi jako něco, čemu ani jedna z nás úplně nevěřila.

Usmála se. Ne tím veselým úsměvem, kterým zaháněla starosti. Tím jiným. Tichým. Smířeným.

„To není pravda, Toničko,“ řekla klidně. „Máš Erika. Máš děti v domově. Máš práci. Nejsi sama.“

Na okamžik se zadívala z okna. Slunce pomalu stoupalo nad střechy domů a kreslilo na stůl zlatavé pruhy světla.

„Já už bych chtěla odejít,“ dodala tiše. „Už jsem tady moc dlouho. Ráda bych klid. Víš... takový ten skutečný. Však já na tebe budu dávat tam shora pozor, neboj.“

Její hlas nebyl patetický. Nebyl dramatický. Byl obyčejný. Jako když mluví o tom, že se chystá na odpolední procházku.

Chytla jsem ji za ruku.

Byla teplá, ale lehká. Kůže jemná a suchá. Kdysi mě tou rukou vedla přes silnici. Držela mě, když jsem měla horečku. Hladila mě, když jsem brečela.

„Neboj, mami,“ zamumlala jsem a snažila se tvářit, že to je jen její nálada. „Však my ještě příští rok zajedeme spolu na nějaký výlet. Třeba zase do Ostravy. Nebo na hory.“

Jen kývla hlavou.

Dlouho jsme pak seděly mlčky. Kuchyní se šířila vůně čaje s medem. Někde v domě bouchly dveře. Tramvaj projela ulicí a kovově zaduněla.

Držely jsme se za ruce.

A mně se v hrudi rozléval těžký, dusivý pocit. Jako by někdo pomalu utahoval smyčku kolem žeber.

Odešla za týden.

Tiše. Ve spánku.

Ráno bylo nezvykle světlé. Záclona se lehce pohupovala v průvanu a do pokoje proudil chladný vzduch s vůní deště. Na nočním stolku ležel její brýlový rámeček, kniha otevřená uprostřed kapitoly a malý papírek, pečlivě složený.

Našla jsem ji klidnou. Ruce složené na přikrývce. Tvář vyrovnanou, skoro mladší, než byla v posledních dnech.

Na stolku vedle ní ležel lístek.

Sedla jsem na okraj postele, kolena se mi třásla, a rozevřela papír.

Písmo bylo pevné. Rovné. Bez rozechvění.

„Toničko... člověk může žít víc životů. Ale domov má jen jeden.

Jen ty sama víš, kam patříš.“

Četla jsem ta slova znovu a znovu.

A v tu chvíli jsem poprvé opravdu pochopila, že některé odchody nejsou útekem.

Jsou rozhodnutím.

A že některé věty v sobě nesou víc pravdy, než jsme ochotni připustit.

Zůstalo po ní prázdno.

Nejen v bytě. Ve mně.

Byt, který byl ještě před pár týdny naplněný jejím hlasem, cinkáním hrnků, šustěním papíru a jejími kroky po chodbě, najednou působil příliš velký. Každý pokoj měl ozvěnu. Každý kout připomínal, že tu někdo byl – a už není.

Erik mi pomáhal vyklízet její věci. Otevíral skříně, sundával záclony, odnášel krabice. Pracoval tiše, soustředěně, bez zbytečných slov. Občas vzal do ruky nějaký předmět a podíval se na mě, jako by se beze slov ptal: „Necháš si to?“

Nechala jsem si skoro všechno.

Její hrnky. Šátky. Dokonce i staré recepty, které jsem stejně nikdy nepoužila. Nedokázala jsem vyhodit nic, co neslo otisk jejích rukou.

„Co budeš dělat?“ zeptal se jednoho odpoledne, když jsme seděli na podlaze mezi krabicemi. Slunce se opíralo do prázdné knihovny a kreslilo na parkety pruhy světla.

„Zůstaneš? Nebo půjdeš do něčeho menšího... nebo...“

Podíval se na mě jinak. Ne naléhavě. Spíš otevřeně.

Věděla jsem, co chce říct.

Náš vztah byl pevný. Tichý. Intenzivní. Nebyl založený na těle, přesto mezi námi proudilo něco hlubšího. Dotýkali jsme se, objímali, spali vedle sebe – a přesto jsme ještě nepřekročili tu poslední hranici.

Někdy jsem sama nevěděla, jestli jsme partneři, nebo nejlepší přátelé, kteří si jen dovolili být si blíže než ostatní.

Kolikrát jsem chtěla tu hranici překročit. Položit dlaň jinam.

Zůstat o chvíli déle. Nepřestat.

Z jeho strany to nikdy nebyl problém. Viděla jsem to v jeho pohledu, v tom, jak se nadechl, když jsem se k němu přiblížila. Ale pokaždé, když už jsme byli jen krok od toho, aby se z napětí stala skutečnost, vstoupilo do toho něco jiného.

Telefonát. Návštěva. Moje vzpomínky. Moje nejistota. Nebo jen tiché vědomí, že ještě není ten pravý čas.

Jako by se náš vztah měl nejdříve stát neotřesitelným, než se smí dotknout těla.

„Nevím,“ odpověděla jsem nakonec a opřela si hlavu o stěnu.

„Ten byt je najednou... obrovský. A prázdný.“

Rozhlédla jsem se kolem sebe. Po zdech zůstaly světlejší obdélníky tam, kde visely obrazy. Na parapetu otisk květináče. Vzduch voněl čisticím prostředkem a lehce i jejím parfémem, který se ještě nestihl vytrazit.

„Ale je to domov,“ dodala jsem tiše.

Erik se ke mně posunul blíže. Nepřesvědčoval. Nenavrhoval. Jen mě vzal za ruku.

„Ať se rozhodneš jakkoliv,“ řekl klidně, „nejsem tady kvůli bytu.“

Podívala jsem se na něj.

Jeho přítomnost byla najednou hmatatelná. Teplá. Pevná. Jako něco, o co se dá opřít, aniž by se to pohnulo.

„Mohl bych sem chodit,“ dodal s lehkým úsměvem. „Nebo... můžeš chodit ke mně. Nebo budeme někde úplně jinde. To je jen prostor.“

Jen prostor.

Zvláštní, jak může být prostor prázdný i plný zároveň.

Natáhla jsem ruku a dotkla se jeho tváře. Pomalu, jako bych si potřebovala ověřit, že je skutečný. On přivřel oči a lehce se o mou dlaň opřel.

„Nechci se rozhodovat hned,“ zašeptala jsem. „Ještě ne.“

Přikývl.

Některé věci potřebují dozrát. Ne z touhy. Ale z jistoty.

Nebyla to první noc v prázdném bytě bez mámy. Ale byla první, kdy mě to opravdu přemohlo.

Ticho bylo hutné, skoro hmatatelné. Žádné cinknutí hrnku, žádné její odkašlání z vedlejšího pokoje, žádný tlumený zvuk televize. Jen hodiny na zdi a moje vlastní dýchání. Vzduch byl nehybný, jako by i on čekal, co teď bude.

Nevydržela jsem to.

Oblékla jsem se bez přemýšlení, první kabát, první boty, které mi přišly pod ruku, a vyšla do noci.

Byl pátek večer a město žilo. Ulice byly plné lidí, kteří se smáli, objímali, spěchali z klubu do klubu. Dveře barů se otevíraly a zavíraly, z nich se valila hudba, směs parfémů, alkoholu a cigaretového kouře. Občas ticho ulice prořízl něčí hlasitý smích, někdo zakopl o obrubník, někdo někoho líbal pod lampou.

Můj svět se rozpadl – a ten jejich jel dál.

Hlava mi hořela. Myšlenky bzučely jak hejno včel, nedaly se setřást. Vzpomínky, mámina poslední slova, Erikovo ticho posledních dní, prázdný byt, prázdná postel. Nechtěla jsem být sama.

Až po několika ulicích mi došlo, že jdu směrem k Erikovu bytu. Možná podvědomě. Možná zoufale.

Uvědomila jsem si, že už týden nenapsal. Nezavola. Nezastavil se. Po našem posledním rozhovoru o stěhování, o možném spojení domácností, jako by se stáhl. Nevěděla jsem, jestli jsem ho vyděsila já, nebo on sám sebe.

Stála jsem před domem a chvíli jen zírала na zvonky.

Měla jsem kód k otevření dveří. Měla jsem klíč od bytu. Ale nechtěla jsem k němu vpadnout jako někdo, kdo si nárokuje víc, než mu bylo nabídnuto.

Zazvonila jsem.

Zvonek zněl dlouze, kovově, ale z bytu se nic neozvalo.

Podívala jsem se nahoru. Okna byla tmavá.

„Ještě jednou,“ zašeptala jsem.

Než jsem se však dostala ke zvonkům, předběhl mě mladík. Rychle našel kód, dveře cvakly. Letmo se na mě usmál, jako by mě považoval za další nájemnici. Kývla jsem mu. Znovu jsem zmáčkla Erikovo číslo. Zvonek zvonil. Nic. Vyzvánění utichlo. A v tu chvíli se v jednom z oken rozsvítilo světlo. Kuchyně. Srdce se mi rozběhlo. Tak doma je. Nevěděla jsem, jestli mám odejít, nebo jít nahoru. Nakonec rozhodlo tělo za mě. Výtah byl pomalý, nekonečně pomalý. Každé patro zaznělo jako úder kladiva. Když se dveře otevřely, chtěla jsem automaticky sáhnout po klíči. Zastavila jsem se. Ne. Zaklepu. Dveře se otevřely dřív, než jsem stačila zaklepat podruhé. Stál tam ten mladík. „Dobrý den,“ dostala jsem ze sebe sotva slyšitelně. „Dobrý den,“ odpověděl klidně. „Jak vám mohu pomoci?“ Zmateně jsem se nadechla. „Erik... není doma?“ Znělo to hloupě. Jako by tu přede mnou nestál někdo jiný. Mladík si mě chvíli prohlížel. „Nejste vy náhodou Tonička?“ Ztuhla jsem. Kývla jsem. „Jmenuji se Vašek. Jsem Erikův kolega.“ Srdce mi spadlo někam hluboko do žaludku. „Včera měl Erik úraz v práci.“ Slova se rozpadla. Úraz. Včera. Proč jsem o tom nevěděla? „Co s ním je? Kde je? Je v pořádku?“ chrčila jsem otázky, aniž bych dýchala. Vašek zvedl ruce, uklidňujícím gestem. „Budte v klidu. Žije. Ale... je v umělém spánku. Sesunula se na něj část zdi. Má zlomené žebro, otřes mozku a otok. Lékaři čekají, až se to vstřebá.“ Umělý spánek. Svět se zúžil do jediné věty.

„Chtěl, abych vám zavolaal,“ pokračoval Vašek tišeji. „Ale jeho telefon je zničený. A nestihl mi říct, kde vás najdu. Je vlastně štěstí, že jsme se potkali.“

Měla jsem pocit, že stojím mimo své tělo. Viděla jsem sebe, jak stojím ve dveřích, jak se snažím dýchat.

„Jedu za ním do nemocnice,“ řekl Vašek. „Je tam i jeho dcera. Čeká na mě taxi. Chcete jet se mnou?“

Neváhala jsem ani vteřinu.

Jen jsem přikývla.

Chodba se se mnou lehce zatočila, ale nohy mě nesly. Dveře výtahu se zavřely, já si až tehdy uvědomila, že se mi třesou ruce.

Cestou mi Vašek klidným hlasem vysvětloval, co se vlastně stalo. Mluvilo se mu o tom těžko, ale snažil se držet věcný tón. „Byli jsme ve druhém patře lešení. Starou omítku už měli dole, kontrolovali nosnou část. Najednou to prasklo. Ne hlasitě. Spíš takové suché lupnutí. A pak se kus zdi sesunul. Erik stál nejbliž.“

Pevně jsem sevřela ruce v klíně, aby neviděl, jak se třesu.

„Stihl uhnout hlavou,“ pokračoval. „Ale dostal to přes hrudník a spadl. Neztratil vědomí hned. Ještě stihl nadávat, že jsme to špatně podchytili.“ Pokusil se o slabý úsměv. „To je celý on.“

Pak dodal, že byl u něj doma jen pro pár osobních věcí, až se probere. Erikovu dceru kontaktovali hned – měl ji uvedenou v dokumentaci jako osobu, kterou informovat v případě nehody. Chvilí bylo ticho, jen šum pneumatik po asfaltu.

„Dost o vás mluvím,“ řekl Vašek náhle, jako by potřeboval změnit téma.

Nevěděla jsem, jestli to říká, aby mi ulevil, nebo aby vyplnil prázdno mezi námi. Nebylo mi do řeči. Ale mladík působil kultivovaně, příjemně, upřímně.

„Ano?“ pousmála jsem se slabě, abych zakryla strach. „A co vykládá?“

Vašek se krátce zasmál. „Když vás zmínil poprvé před chlapama, řekl, že potkal tu nejúžasnější ženu, jakou kdy znal. Mysleli jsme, že přehání. On totiž nikdy takhle nemluví.“

Polkla jsem.

„Byl z vás unešený. Říkal, že jste nesmírně inteligentní a že se s vámi nedá nudit. Že s vámi má pocit, že život je... krásný.“ Na chvíli se na mě podíval. „A víte co? My jsme si toho všimli. Je jiný. Hovornější. Veselejší. Předtím to byl takový uzavřený, i když hodný chlap. Teď... se směje.“

Hrdlo se mi sevřelo.

„Měl jsem ho vždycky rád,“ dodal. „Člověk se od něj může spoustu věcí naučit. Je neskutečně zručný. A férovej.“

Zastavili jsme.

„Už jsme tady.“

Vystoupil, obešel taxi a otevřel mi dveře. Bylo zvláštní, jak je ten mladý muž zdvořilý. Automaticky jsem mu poděkovala, ale v hlavě mi hučelo.

Nemocniční hala voněla dezinfekcí a kávou z automatu. Bílé světlo zářivek bylo neúprosné, ostré. Lidé seděli na plastových židlích, někdo brečel, někdo tiše mluvil do telefonu.

Uviděla jsem ji hned.

Erikovu dceru.

Stála opřená o zeď, ruce sepnuté před sebou, oči zarudlé.

Když mě spatřila, narovnal se. Poznala mě – nejspíš z fotografií, které měl doma.

Přistoupila ke mně a podala mi ruku. „Jsem Klára.“

Její hlas byl pevnější, než by odpovídalo situaci.

Podržela jsem její ruku déle, než je obvyklé. Chtěla jsem ji obejmout, ale nevěděla jsem, jestli smím.

Podívala se mi do očí.

A objala mě sama.

Obě jsme se rozplakaly.

Byl to krátký, roztřesený okamžik. Možná jen pár vteřin. Ale něco se v něm ustavilo. Tiché spojenectví. Sdílený strach. Otřely jsme si slzy a téměř jednohlasně vydechly:
„Bude to v pořádku.“
„Je to silný muž,“ dodala jsem tiše. „Bojovník. Zvládne to.“
Přistoupil k nám lékař, se kterým už Klára mluvila. V ruce držel složku, výraz měl klidný.
„Ubrali jsme sedativa,“ řekl. „Otok se zmenšuje. Můžete za ním na chvíli. Prosím ale jen nejbližší rodina.“
Instinktivně jsem udělala krok zpět. To je její místo. Jeho dcera. Jeho krev.
Ale někdo mě jemně postrčil vpřed.
„Je to jeho partnerka,“ ozval se Klářin hlas. „Potřebuje ji. A ona jeho.“
Otočila jsem se k ní. Usmívala se – unaveně, s očima plnými slz – a lehce kývla hlavou, abych šla.
V tu chvíli jsem si uvědomila, že už nejsem návštěva a že už nejsem sama. Že jsem součástí rodiny.

Ležel na nemocniční posteli tiše, ponořený v křehkém prostoru mezi spánkem a bděním, kam člověk zvenčí smí vstoupit jen s největší opatrností.
Z ruky mu vedla průhledná hadička ke kapačce a kapky v ní dopadaly pomalu, pravidelně, jako by nepočítaly čas, ale dech. Měl zavřené oči. Tmavé řasy mu na tváři kreslily jemné stíny, tak dokonalé, až připomínaly linky tažené štětcem. Rty měl lehce pootevřené, dech tichý, téměř neslyšný. Havraní vlasy se mu rozprostřely po bílém polštáři do neposedných pramenů a v té nemocniční bělosti působily jako noc položená na sníh. Přistoupila jsem k němu a dotkla se jeho druhé ruky — jen konečky prstů, opatrně, jako bych se bála vyrušit něco posvátného.
Ten dotek byl maličký, ale mně se v něm sevřelo všechno:

strach, láska, naděje i to tiché odhodlání, které ve mně už dlouho klíčilo.

Po chvíli pootevřel oči. Jeho pohled byl zastřený únavou, a přesto v něm bylo okamžité poznání. A pak i ten známý záblesk něhy, který mě pokaždé odzbrojil.

„Žabičko,“ zašeptal a v koutcích úst se mu zachytil slabý úsměv. „Proč jsi smutná?“

Ta otázka mě bodla svou prostotou.

„To nic,“ vydechla jsem, i když pravda stála mezi námi a chvíle se mi v hrdle. „Rychle se mi uzdrav. Mám s tebou velké plány.“ Usmála jsem se na něj a on mi ten úsměv vrátil — unavený, křehký, ale stále jeho. A mně v tu chvíli připadalo, že i nemoc na okamžik ustoupila stranou.

Pak už jsem jen mluvila. Slova ze mě plynula tiše, jedno za druhým, jako když se po dlouhé zimě uvolní led a pod ním se znovu dá do pohybu řeka. Řekla jsem mu, že ho miluji. Že bez něj už nechci být. Že bych si přála, aby se ke mně nastěhoval. Že někde hluboko ve mně dozrála jistota — ne hlasitá, ne okázalá, ale pevná jako kořen — že spolu dokážeme zestárnout. Že si budeme umět dát blízko i prostor. Že si nebudeme navzájem přitěžít, ale domovem.

Nevím, kolik z toho slyšel.

Byly chvíle, kdy se mu víčka znovu zavřela a on sklouzl do spánku, jako by ho únava stahovala pod hladinu. Pak se na okamžik vrátil, pousmál se, stiskl mi ruku — nebo se mi to možná jen zdálo — a já měla pocit, že rozumí i tomu, co už jsem nevyslovila. Že slyší i ticho mezi větami.

A možná právě proto na tom nezáleželo.

Nešlo o to, kolik slov dolehlo až k němu. Šlo o to, že ta slova konečně zazněla. Že to, co ve mně dlouho rostlo potichu a beze jména, najednou dostalo hlas.

Asi po dvaceti minutách vešla sestra. Mluvila jemně, skoro omluvně, když mě požádala, abych návštěvu ukončila. Přikývla

jsem, sklonila se k němu a políbila ho na čelo. Jeho kůže byla teplá a ten dotek jsem cítila ještě dlouho poté.

„Miluji tě, žabičko,“ zašeptal.

V tu chvíli se mi srdce rozběhlo tak prudce, až jsem ho cítila v dlaních. A mezi bílými stěnami, v tichu přerušovaném jen kapáním infuze, jsem najednou věděla s jasností, která se nedá ničím vysvětlit ani popřít, že rozhodnutí spojit svůj život s jeho je správné.

Klára mě vzala autem domů. Celou cestu jsme mlčely. Ticho mezi námi nebylo prázdné — neslo v sobě únavu, strach i opatrnou naději, které jsme se zatím bály dotknout, aby se nerozpadla.

Za okny ubíhalo město rozostřené světly. Lampy se na skle roztékaly do dlouhých zlatých čar a všechno venku působilo vzdáleně, jako by se odehrávalo za tenkou průsvitnou stěnou, kam už jsem v tu chvíli nepatřila.

Když zastavila před domem, vystoupila se mnou. Objala mě pevně, krátce — takovým objetím, které člověka na okamžik udrží pohromadě, když má pocit, že se uvnitř celý drolí.

„Bude v pořádku,“ řekla tiše. „Přece to nevzdá zrovna teď, když znovu našel radost ze života.“

V té chvíli byla tátovi neskutečně podobná. Nejen v rysech tváře nebo v tom, jak stála. Bylo to něčím hlubším, sotva pojmenovatelným — tou zvláštní silou, která nekřičí a nepředvádí se, a přesto unese tíhu chvíle. Měla v sobě klid. Pevný, tichý, ukotvený. Klid, který jsem já v sobě tehdy marně hledala.

Nezmohla jsem se na nic jiného než na několik slov. Vyklouzla ze mě dřív, než jsem stačila pochopit, proč právě ta slova potřebují zaznít nahlas, jako by se teprve vyslovením mohla stát skutečností.

„Miluji ho. Bude v pořádku.“

Klára přikývla, ještě mi zamávala a odjela. Zadní světla jejího auta se na okamžik zaleskla v ulici a pak zmizela za rohem. Doma jsem ze sebe ve sprše smyla nemocniční pach, únavu i celý ten den, který na mě ulpěl jako jemný prach. Potom jsem sedla do postele a ze stolku vytáhla svitek. Tentokrát jsem ho už nečetla.

Chvíli jsem ho držela v rukou, jako by měl naposledy nějakou váhu, nějaké právo být vyslyšen. Pak jsem ho roztrhala na několik kusů. Papír pod prsty tiše zapraskal a ten zvuk byl zvláště definitivní. Útržky jsem nechala spadnout vedle postele — lehké a němé, jako zbytky něčeho, co nade mnou ještě včera mělo moc a dnes už ji ztratilo.

V duchu jsem se omluvila všem těm ostatním z druhého života, že je opouštím.

Už na vás nechci myslet, zašeptala jsem v sobě. Jste jen výplodem mé fantazie. Stíny, kterým jsem dala tváře a jména, když jsem se bála dívat přímo na vlastní život.

Život je tady.

A teď.

Ta věta ve mně zůstala viset jako rozžaté světlo v pokoji, kde bylo příliš dlouho šero.

Kolem šesté ráno mi cinkl telefon. Ten drobný zvuk prořízl spánek jako kamínek hladinu. Natáhla jsem ruku po mobilu a na displeji uviděla zprávu od Kláry.

Stálo v ní:

„Táta byl převezzen na běžný pokoj, máme vyhráno.“

Přečetla jsem ta slova jednou. A pak ještě jednou, pomaleji, jako bych si je potřebovala uložit pod kůži. Něco ve mně povolilo — ne naráz, spíš jako uzel, který byl celou noc utažený a teď se konečně začal rozvazovat.

Položila jsem telefon vedle sebe, otočila se na druhý bok a s úlevou, která mě zaplavila až do konečků prstů, si řekla, že si ještě na chvíli zdřímnu.

V čase mezi spánkem a bděním na mě doléhaly zvuky odněkud z dálky. Nejprve byly tlumené, beztvaré, jako by ke mně připlouvaly přes vodu. Pomalu se však měnily — dostávaly obrysy, smysl, slova. Začala jsem rozeznávat hlasy. Otevřela jsem oči.

Procitla jsem.

Byla jsem v pokoji v Praze.

Včera jsme byly na vystoupení Lucinky Bílé.

Jsem tady. A teď.

Marcelka ještě spala. Zbytek naší holčičí skupiny už byl vzhůru — některá přecházela z koupelny do kuchyňky, jiná zalévala kávu, snídala, líčila se. Jedna z nich položila sbalené zavazadlo ke dveřím, jako tichou připomínku, že se tenhle náš malý pražský svět brzy zase rozpustí.

Šla jsem se umýt a hlavou mi přitom ještě prolétal příběh, který jsem v noci prožila. Byl tak živý, až ve mně dozníval i po probuzení. Pak jsem si sedla s hrnkem kávy, usmívala se na ostatní a nechala jejich smích, hlasy a ranní shon, aby mě pomalu a úplně vrátily zpátky.

Když jsme pak seděly ve vlaku směrem do Bohumína, probíraly všechno, co jsme zažily, a znovu se vracely i k tomu, že si Lucinka vzala mou knihu, usmála jsem se a řekla: „Holky, mám námět na další knihu. A vy všechny budete její součástí.“

Všechny se jen rozesmály a pokračovaly v hovoru, každá přes každou, v té naší známé radostné vřavě.

Domů jsem dorazila ještě před obědem.

A když jsem vstoupila dovnitř, do domu, který se v průběhu let proměňoval spolu s námi — jak jsme se do něj nastěhovali a postupně ho přizpůsobovali podle počtu i věku dětí, jak odcházely a zase se vracely, jak přicházely další, a i ty pak jednou šly svou cestou — rozlilo se ve mně tiché teplo.

Ten dům nebyl jen domem.

Byl pamětí našeho života.

Byl místem, kde všechno mělo svůj otisk.

Objala jsem děti, políbila manžela a v té obyčejné, vzácné chvíli jsem cítila štěstí tak čisté, až mě skoro zaskočilo.

A věděla jsem, že právě tady je můj svět.

Ne jediný správný proto, že by byl dokonalý — ale proto, že je můj.

Živý, opravdový, a naplněný láskou.

A tak jsem stála uprostřed svého obyčejného zázraku a věděla, že jsem přesně tam, kde mám být.